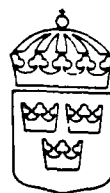

Regeringens proposition

1990/91:130

om ändringar i vapenlagen (1973:1176) m.m.

Prop.
1990/91:130

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 14 mars 1991.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Laila Freivalds

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa ändringar i vapenlagen (1973:1176) och en ändring i sekretesslagen (1980:100).

För att motverka brottslig användning av skjutvapen och ammunition föreslås skärpta förvaringsbestämmelser. Ett skjutvapen, ammunition och en del av vapnet, som är möjlig att ta loss, skall om vapnet inte förvaras i säkerhetsklåp, förvaras på olika ställen under säkert lås eller på annat lika betryggande sätt.

Vidare föreslås att kravet på särskilt tillstånd att köpa eller inneha ammunition skall ersättas med ett krav på att vapentillstånd skall kunna företes vid köp av ammunition.

Särskilda krav på kunskaper och omfattning av en rörelse föreslås som förutsättning för att en ansökan om tillstånd till handel med vapen skall beviljas.

Reglerna om återkallelse av vapentillstånd föreslås förtydligade och i viss mån skärpta. Reglerna för när en polismyndighet får omhänderta vapen föreslås också förtydligade och något utvidgade.

Enligt förslaget skall den som åtar sig att transportera vapen ansvara för att det sker under betryggande former.

Långtidsförvaring av vapen hos någon annan skall kunna tillåtas i perioder på tre år.

Uppgifter ur vapenregister skall inte få lämnas ut, om det inte står klart att registeruppgiften kan röjas utan fara för att vapen kommer till brottslig användning eller på något annat sätt föranleder brott.

Lagförslagen avses träda i kraft den 1 januari 1992.

1 Förslag till

Lag om ändring i vapenlagen (1973:1176)

Härigenom föreskrivs i fråga om vapenlagen (1973:1176)¹

dels att 49 § skall upphöra att gälla,

dels att 1-6, 8-38, 39-43, 45, 46 och 48 §§ samt rubrikerna närmast före 12 och 42 §§ skall ha följande lydelse,

dels att det skall införas en ny paragraf, 25 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Med skjutvapen förstås i denna lag

1. vapen med vilket kula, hagel, harpun eller annan projektil kan skjutas ut med hjälp av krutladdning, kolsyreeladdning, komprimerad luft eller annat liknande utskjutningsmedel,

2. apparat eller anordning som beträffande verkan och ändamål är jämförlig med vapen som avses under 1.

Vad som sägs om skjutvapen gäller även

a. obrukbart vapen, som i brukbart skick skulle räknas som skjutvapen,

b. löst slutstycke, ljuddämpare, eldrör, pipa till skjutvapen eller trumma till revolver,

c. annan anordning som möjliggör att till ett skjutvapen användes annan ammunition än vapnet är avsett för och

d. sådana start- eller skräm-skottsvapen (startvapen) och signalvapen som är avsedda för patroner.

Bestämmelserna om skjutvapen tillämpas också på apparater eller anordningar som är konstruerade för att med elektrisk ström bedöva en person eller tillfoga honom smärta

Med skjutvapen förstås i denna lag ett vapen med vilket kulor, hagel, harpuner eller andra projektiler kan skjutas ut med hjälp av krutladdning, kolsyreeladdning, komprimerad luft eller något annat liknande utskjutningsmedel.

1. apparater eller anordningar som beträffande verkan och ändamål är jämförliga med skjutvapen,

2. obrukbara vapen, som i brukbart skick skulle räknas som skjutvapen,

3. start- eller signalvapen som laddas med patroner,

4. armborst,

5. tårgasanordningar,

6. slutstycken, ljuddämpare, eldrör, pipor, stommar, lådor, trummor till skjutvapen, eller armborststommar med avfyringsanordningar.

7. apparater och anordningar som är konstruerade för att med elektrisk ström bedöva en person eller tillfoga honom smärta och som är avsedda att bäras i handen och

¹Lagen omtryckt 1981:1360.

²Senaste lydelse 1987:1008.

och som är avsedda att bäras i handen. Regeringen får föreskriva att dessa bestämmelser eller vissa av dem skall tillämpas även i fråga om andra föremål som är särskilt ägnade att användas vid brott mot någons liv, hälsa eller personliga säkerhet.

8. anordningar som gör att skjutvapen kan användas med annan ammunition än de är avsedda för.

Regeringen bemyndigas att föreskriva att denna lag eller vissa föreskrifter i lagen skall tillämpas även i fråga om andra föremål som är särskilt ägnade att användas vid brott mot någons liv, hälsa eller personliga säkerhet.

2 §³

Lagen gäller ej

1. skjutvapen som har tillverkats före år 1890, om inte vapnet är avsett för gastäta enhetspatroner,

2. bultpistol, som är avsedd för byggnadsarbete, eller annat arbetsverktyg, som är avsett för industriellt eller därmed jämförligt bruk, och

3. skjutapparat för slakt, livräddning eller annat därmed jämförligt ändamål och salutkanon.

Lagen gäller inte

1. salutkanoner eller sådana skjutvapen som har tillverkats före år 1890 och som inte är avsedda för gastäta enhetspatroner,

2. bultpistoler som är avsedda för byggnadsarbete,

3. andra arbetsverktyg som är avsedda för slakt eller för industriellt eller liknande bruk, och

4. skjutapparater som är avsedda för livräddning eller något annat liknande ändamål.

3 §⁴

Med ammunition förstås i denna lag patron eller projektil till handvapen på vilket lagen äger tillämpning samt tändhatt eller annat tändmedel till sådan patron eller projektil.

Om ammunition som är att hänföra till explosiv vara eller som innehåller gift finns bestämmelser även i förordningen (1949:341) om explosiva varor och i lagen (1985:426) om kemiska produkter.

Med ammunition förstås i denna lag patroner och projektiler till handvapen som lagen tillämpas på samt tändhattar och andra tändmedel till sådana patroner och projektiler.

Bestämmelser om ammunition som är att hänföra till explosiva varor eller som innehåller gift finns även i lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor och i lagen (1985:426) om kemiska produkter.

4 §⁵

Med undantag för bestämmelserna i 26, 32, 33 och 40 §§ gäller lagen ej

1. hagel eller annan massiv kula,
2. projektil, avsedd för luft-, fjäder- eller harpunvapen,

Med undantag för bestämmelserna i 26, 32, 33 och 40 §§ gäller lagen inte

1. hagel och andra massiva kulor,
2. projektiler, avsedda för armborst, luft-, fjäder- eller harpunvapen,

³Senaste lydelse 1987:1008.

⁴Senaste lydelse 1985:430.

⁵Senaste lydelse 1987:1008.

3. hagelpatron eller tändhatt därtill,

4. kolsyrepatron,

5. patronhylsa utan tändhatt, avsedd för handvapen på vilket lagen är tillämplig,

6. kulpatroner och tändhattar som är avsedda för gevär, i den mån inte regeringen för viss typ av ammunition har föreskrivit annorlunda, samt

7. ammunition avsedd för start- eller signalvapen.

3. kolsyrepatroner,

4. patronhylsor utan tändhatt avsedda för handvapen som lagen tillämpas på, samt

5. patroner avsedda för start- eller signalvapen.

5 §⁶

Utan tillstånd enligt denna lag får ej någon

1. inneha skjutvapen,

2. förvärva ammunition,

3. införa skjutvapen eller ammunition till riket eller

4. driva handel med skjutvapen.

Om luft- eller fjädervapen, som är avsett för målskjutning, eller harpunvapen har en i förhållande till andra jämförliga skjutvapen begränsad effekt skall första stycket ej tillämpas på vapnet. Enskild person får dock *icke* utan tillstånd inneha, införa till riket eller driva handel med sådana vapen, om han inte har fyllt aderton år.

Första stycket 1 gäller inte i fråga om verksamhet som omfattas av tillstånd enligt lagen (1983:1034) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel, m.m. Första stycket 4 gäller inte i fråga om verksamhet som avses i 3 § samma lag.

Regeringen kan föreskriva undantag från kravet på tillstånd för att inneha start- eller signalvapen.

Utan tillstånd enligt denna lag får *inte* någon

1. inneha skjutvapen,

2. införa skjutvapen eller ammunition till Sverige, eller

3. driva handel med skjutvapen.

Om ett kolsyre-, luft- eller fjädervapen, som är avsett för målskjutning, eller ett harpunvapen har en i förhållande till andra jämförliga skjutvapen begränsad effekt skall första stycket *inte* tillämpas på vapnet. Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vilka vapen som *inte* omfattas av första stycket. En enskild person får dock *inte* utan tillstånd inneha, införa till Sverige eller driva handel med sådana vapen, om han inte har fyllt arton år.

Första stycket 1 gäller inte i fråga om verksamhet som omfattas av tillstånd enligt lagen (1983:1034) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel, m.m. Första stycket 3 gäller inte i fråga om verksamhet som avses i 3 § samma lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer *bemyndigas* att föreskriva undantag från kravet på tillstånd för att inneha start- eller signalvapen.

⁶Senaste lydelse 1987:1008.

Om ytterligare undantag i vissa fall från skyldigheten att *inhämta* tillstånd finns *bestämmelser* i 13, 16, 21, 22, 25, 25 a, 26 och 45 §§.

Bestämmelser om ytterligare undantag i vissa fall från skyldigheten att *ha* tillstånd finns i 13, 16, 21, 22, 25, 25 a, 26 och 45 §§.

6 §

Skjutvapen eller ammunition får *ej* överlåtas eller upplåtas till annan än den som är berättigad att inneha vapnet eller *att förvärva* ammunitionen, om *ej* annat följer av 13, 22, 25, 25 a, 26 eller 45 §.

Skjutvapen eller ammunition får *inte* överlåtas eller upplåtas till *någon* annan än den som är berättigad att inneha vapnet eller ammunitionen, om *inte* annat följer av 13, 22, 25, 25 a, 26 eller 45 §.

8 §

Tillstånd att inneha skjutvapen får meddelas

1. *enskild person*,
2. skytteförbund, *skyttekreis* eller *skytteförening* som tillhör det frivilliga, *statskontrollerade* skytteväsendet,

3. *annan sammanslutning beträffande vilken regeringen förordnat därom och*

4. *huvudman* för museum för vapen som skall ingå i *museets samlingar*, om museet *åtnjuter* statsbidrag enligt särskilda föreskrifter *därom* eller om museet ägs av en kommun eller en landstingskommun eller av en stiftelse som står under länsstyrelsens tillsyn.

Auktoriserat bevakningsföretag får meddelas tillstånd att inneha vapen för utlåning till företagets väktare i samband med bevakningsuppdrag som kräver bevapning. *Sådan utlåning* får ske endast till den som har meddelats särskilt tillstånd att som lån inneha *motsvarande* vapen med ammunition.

1. *enskilda personer*,

2. skytteförbund, *skyttekreis*ar eller *skytteföreningar* som tillhör det frivilliga, *statligt kontrollerade* skytteväsendet, *och*

3. *huvudmän* för *museer* för vapen som skall ingå i *samlingarna*, om museet *i fråga får* statsbidrag enligt särskilda föreskrifter eller om museet ägs av en kommun eller en landstingskommun eller av en stiftelse som står under länsstyrelsens tillsyn.

Auktoriserade bevakningsföretag får meddelas tillstånd att inneha vapen för utlåning till företagets väktare i samband med bevakningsuppdrag som kräver bevapning. *Utlåning* får ske endast till den som har meddelats särskilt tillstånd att som lån inneha *såddant* vapen med ammunition.

Regeringen bemyndigas att föreskriva att andra sammanslutningar än de som anges i första stycket får ges tillstånd att inneha skjutvapen.

9 §⁷

Enskild person får meddelas tillstånd att inneha skjutvapen endast om han har behov av vapnet och det skäligen kan antagas att han ej kommer att missbruka det. I fråga om skjutvapen som huvudsakligen har prydnadsvärde får tillstånd dock meddelas även för den som vill inneha vapnet för annat ändamål än skjutning. Detsamma gäller i fråga om vapen som har särskilt affektionsvärde för den sökande.

Tillstånd att inneha pistol eller annat enhandsvapen eller kulsprutepistol eller annat helautomatiskt vapen får meddelas endast om det finns synnerliga skäl. Detta gäller dock inte start- eller signalvapen.

En enskild person får meddelas tillstånd att inneha ett skjutvapen endast om han har behov av vapnet. Tillstånd att inneha ett skjutvapen som huvudsakligen har prydnadsvärde, samlarvärde eller särskilt affektionsvärde för sökanden, får meddelas även för andra ändamål än skjutning. I sådant fall får vapnet inte användas till skjutning.

Tillstånd får meddelas endast om det skäligen kan antas att vapnet inte kommer att missbrukas.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bemyndigas att meddela föreskrifter om krav i fråga om skjutskicklighet, utbildning, ålder samt de villkor i övrigt som skall vara uppfyllda för tillstånd till innehav av skjutvapen.

10 §

Tillstånd att inneha skjutvapen meddelas för särskilt angivet ändamål. Tillståndet får förenas med villkor att vapnet skall göras varaktigt obrukbart eller med närmare föreskrifter om hur vapnet skall förvaras. Tillståndet får tidsbegränsas om det med hänsyn till särskilda omständigheter kan förutses att behovet av vapnet inte kommer att bli varaktigt.

Tillstånd att inneha skjutvapen skall meddelas för särskilt angivet ändamål. Tillståndet får förenas med villkor att vapnet skall förvaras på visst sätt eller att vapnet skall göras varaktigt obrukbart. Tillståndet får tidsbegränsas om det med hänsyn till särskilda omständigheter kan förutses att behovet av vapnet inte kommer att bli varaktigt.

11 §

Meddelas tillstånd till innehav av skjutvapen för någon som ännu ej förvärvat ett sådant vapen som tillståndet avser, är dettas giltighet beroende av att förvärv sker inom sex månader från dagen för tillståndets meddelande eller den längre tid tillståndsmyndigheten i särskilt fall föreskriver.

Om tillstånd att inneha skjutvapen meddelas någon som ännu inte förvärvat ett sådant vapen gäller tillståndet endast under förutsättning att förvärv sker inom sex månader från dagen för tillståndet eller den längre tid som tillståndsmyndigheten bestämmer i det enskilda fallet.

⁷Senaste lydelse 1987:1008.

Tillstånd till förvärv av ammunition**Innehav och överlåtelse av ammunition**

12 §

Tillstånd att förvärva ammunition får meddelas enskilda personer samt sammanslutningar, huvudmän för museer och bevakningsföretag som avses i 8 §.

Tillstånd som avses i första stycket får meddelas den som är i behov av ammunition och skäligen kan antagas ej komma att missbruka den. Tillstånd får beviljas enskild person endast om denne har tillstånd att inneha sådant vapen för vilket ammunitionen är avsedd.

Om ej annat förordnas i särskilt fall, gäller tillstånd till förvärv av ammunition ett år från dagen för tillståndets meddelande.

Den som har tillstånd att inneha visst vapen för skjutning får även inneha ammunition till vapnet.

Tillstånd att inneha ammunition i annat fall än som sägs i första stycket får meddelas enskilda personer samt sammanslutningar och huvudmän för museer.

Tillstånd som avses i andra stycket får meddelas endast om det skäligen kan antas att ammunitionen inte kommer att missbrukas.

Tillstånd att inneha ammunition gäller endast under förutsättning att förvärv sker inom ett år eller den längre tid som tillståndsmyndigheten bestämmer i det enskilda fallet.

13 §

Ammunition får överlåtas även till den som saknar tillstånd som avses i 12 § i följande fall, nämligen

1. Deltagare i jakt får för förbrukning under jakten till annan deltagare överlåta ammunition till vapen som denne är berättigad att inneha.

2. Vid tillfällig upplåtelse av skjutvapen enligt 22 § får upplåtaren även överlåta den ammunition till vapnet som låntagaren i varje särskilt fall kan antagas behöva.

3. Kulammunition får även i annat fall än som anges i 4 § 6 överlåtas till sådan sammanslutning som avses i 8 §.

4. Sammanslutning som avses i 8 § får till egna medlemmar eller till

Ammunition får överlåtas till sammanslutningar som avses i 8 § eller den som enligt 12 § har rätt eller tillstånd att inneha ammunition.

Ammunition får dessutom överlåtas i följande fall.

1. Deltagare i jakt får till annan deltagare för användning under jakten överlåta ammunition till vapen som denne är berättigad att inneha.

2. Vid tillfällig upplåtelse av skjutvapen enligt 22 § får upplåtaren även överlåta den ammunition till vapnet som låntagaren i varje särskilt fall kan antas behöva.

3. Sammanslutning som avses i 8 § får till egna medlemmar eller till

medlemmar av andra sammanslutningar av detta slag överlåta ammunition att förbrukas vid övning eller tävlingskjutning som äger rum under en sådan sammanslutnings kontroll.

medlemmar av andra sammanslutningar av detta slag överlåta ammunition att användas vid övning eller tävlingskjutning som äger rum under en sådan sammanslutnings kontroll.

Ammunition får vidare överlåtas genom ombud till den som är berättigad att inneha viss typ av ammunition under förutsättning att ombudet har eget vapentillstånd.

14 §

I fråga om tillstånd till införsel av skjutvapen eller ammunition gäller i tillämpliga delar 8–10 och 12 §§.

I fråga om tillstånd till införsel av skjutvapen gäller i tillämpliga delar 8–10 §§.

Tillstånd att införa ammunition får meddelas den som har rätt att inneha ammunition i Sverige.

Tillstånd som avses i andra stycket får meddelas endast om det skäligen kan antas att ammunitionen inte kommer att missbrukas.

15 §

Tillstånd till införsel av skjutvapen eller ammunition medför rätt att under tid och för ändamål som särskilt anges i tillståndet *här i riket* inneha den egendom som införts hit med stöd av tillståndet. Tillstånd till införsel, som *ej utnyttjats* inom isex månader från dagen för tillståndets meddelande eller den längre tid tillståndsmyndigheten i särskilt fall föreskriver, är ogiltigt.

Tillstånd till införsel av skjutvapen eller ammunition medför rätt att under *den* tid och för *det* ändamål som särskilt anges i tillståndet i Sverige inneha den egendom som införts hit med stöd av tillståndet. Tillstånd till införsel gäller endast under förutsättning att införseln sker inom sex månader från dagen för tillståndet eller den längre tid som tillståndsmyndigheten bestämmer i det enskilda fallet.

16 §⁸

Införsel av skjutvapen eller ammunition får ske utan särskilt tillstånd i följande fall, nämligen

1. Enskild person får införa skjutvapen, som han är berättigad att *här i riket* inneha för personligt bruk, samt ammunition som behörigen har förvärvat *här i riket*. Vad som har sagts nu skall också tilläm-

Införsel av skjutvapen eller ammunition får ske utan särskilt tillstånd i följande fall.

1. En enskild person får införa skjutvapen, som han är berättigad att i Sverige inneha för personligt bruk, samt ammunition som behörigen har förvärvat i Sverige. Vad som har sagts nu skall också tillämpas på

⁸Senaste lydelse 1987:1283.

pas på sammanslutningar, huvudmän för museer och bevakningsföretag som avses i 8 §.

2. För tillfällig användning vid jakt eller tävling *här i riket* får svenska, danska, finska eller norska medborgare, som inte *har hemvist här i riket, från Danmark, Finland eller Norge införa jakt- eller tävlingsskjutvapen med tillhörande ammunition*. Vapnet och ammunitionen får i sådant fall utan tillstånd innehas *här i riket* av den som har infört egendomen under högst tre månader från införseldagen.

3. Skjutvapen och ammunition får inte tas om hand på sätt som avses i 8 § första stycket tullagen (1987:1065) av annan än den som har tillstånd att införa sådana varor och inte heller utan medgivande av länsstyrelse förvaras på tullager eller i frihamn. I övrigt gäller lagen (1973:980) om transport, förvaring och förstöring av införselreglerade varor, m. m.

sammanslutningar, huvudmän för museer och bevakningsföretag som avses i 8 §.

2. För tillfällig användning vid jakt eller tävling i *Sverige* får svenska, danska, finska eller norska medborgare, som inte *är fast bosatta i Sverige, införa jakt- eller tävlingsskjutvapen med tillhörande ammunition från Danmark, Finland eller Norge*. Vapnet och ammunitionen får i sådant fall utan tillstånd innehas i *Sverige* av den som har infört egendomen under högst tre månader från införseldagen.

Skjutvapen och ammunition får inte tas om hand på sätt som avses i 8 § första stycket tullagen (1987:1065) av annan än den som har tillstånd att införa sådana varor och inte heller utan medgivande av länsstyrelse förvaras på tullager eller i frihamn. I övrigt gäller lagen (1973:980) om transport, förvaring och förstöring av införselreglerade varor, m. m.

17 §

Skjutvapen och ammunition, som resande medfört till *riket* för personligt bruk men *ej* varit berättigad att införa, får åter utföras, om egendomen i behörig ordning anmälts för tullmyndighet. *Återutföres ej* egendomen inom fyra månader efter sådan anmälan eller den längre tid därefter som generaltullstyrelsen eller efter styrelsens *bemyndigande* annan tullmyndighet i *särskilt fall* bestämmer, tillfaller egendomen staten. I sådant fall skall egendomen behandlas som om den hade förklarats förverkad.

Skjutvapen och ammunition, som *en* resande medfört till *Sverige* för personligt bruk men *inte* varit berättigad att införa, får åter utföras, om egendomen i behörig ordning anmälts för tullmyndighet. *Om inte* egendomen *återutföres* inom fyra månader efter sådan anmälan eller den längre tid därefter som generaltullstyrelsen, eller efter styrelsens *bestämmande* annan tullmyndighet i *det enskilda fallet* bestämmer, tillfaller egendomen staten. I sådant fall skall egendomen behandlas som om den hade förklarats förverkad.

18 §

Tillstånd att driva handel med skjutvapen får meddelas den som är berättigad att *idka* handel i allmänhet och som har gjort sig känd för ordentlighet och pålitlighet.

Tillstånd att driva handel med skjutvapen får meddelas den som är berättigad att *driva* handel i allmänhet och som *har de kunskaper som behövs samt* har gjort sig känd för

ordentlighet och pålitlighet. Tillstånd får meddelas endast för handel som skall bedrivas yrkesmässigt.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bemyndigas att meddela föreskrifter om krav på kunskap för att få tillstånd att driva handel med skjutvapen och om vad som i övrigt skall gälla vid handel med skjutvapen.

19 §

Tillstånd som avses i 18 § medför rätt att *innehava* skjutvapen. I tillståndet får dock föreskrivas att denna rätt skall omfatta endast vissa typer av skjutvapen eller endast ett visst antal skjutvapen åt gången. Tillståndet får även förenas med närmare föreskrifter om hur vapnen skall förvaras.

Tillstånd som avses i 18 § medför rätt att *inneha* skjutvapen. Tillståndet får dock begränsas till att omfatta endast vissa typer av skjutvapen eller endast ett visst antal skjutvapen åt gången. Tillståndet får även förenas med villkor om att vapnen skall förvaras på visst sätt.

20 §

Utan hinder av 14 § får tillstånd meddelas den som är berättigad att *idka* handel med skjutvapen att till riket införa sådana skjutvapen som omfattas av hans handelstillstånd.

Utan hinder av 14 § får *den* som är berättigad att *driva* handel med skjutvapen meddelas tillstånd att till Sverige införa sådana skjutvapen som omfattas av hans handelstillstånd.

21 §

Skjutvapen som ingår i dödsbo eller konkursbo får utan särskilt tillstånd innehas av den som har *omhändertagit* boet intill dess

Skjutvapen som ingår i dödsbo eller konkursbo får utan särskilt tillstånd innehas av den som har *tagit hand* om boet till dess

1. vapnet har överlåtit till någon som är berättigad att inneha det,
2. skyldighet att avlämna vapnet har inträtt enligt 28 eller, i fråga om dödsbo, 35 §, eller
3. i fråga om konkursbo, konkursen har avslutats.

2. vapnet skall avlämnas enligt 28 eller, i fråga om dödsbo, 35 §, eller
3. i fråga om konkursbo, konkursen har avslutats.

22 §⁹

Den som är berättigad att inneha skjutvapen får tillfälligt låna ut vapnet till annan under följande villkor, nämligen

Den som är berättigad att inneha skjutvapen får tillfälligt låna ut vapnet till *någon* annan under följande villkor.

1. Utlåning får ske endast för kortare tid, högst två veckor.

1. Vapnet får lånas ut endast för kortare tid, högst två veckor.

⁹Senaste lydelse 1987:1008.

2. Vapnet får lånas ut endast för samma ändamål som innehavarens tillstånd avser.

3. Låntagaren skall ha fyllt *ader-ton* år. Vapen får dock *utlånas* till den som är under *aderton* år, om

a) vapnet skall användas vid övning eller tävling som äger rum under kontroll av en sådan sammanslutning som avses i 8 §,

b) vapnet skall innehas och användas under upplåtarens uppsikt och det är fråga om annat vapen än enhandsvapen eller helautomatiskt vapen samt låntagaren har fyllt femton år,

c) utlåningen avser sådant luft- eller fjädervapen som avses i 5 § andra stycket och vapnet skall innehas och användas under upplåtarens uppsikt, eller

d) utlåningen avser start- eller signalvapen för användning vid idrottstävling eller idrottsträning.

4. *Utlåning av pistol eller annat enhandsvapen eller kulsprutepistol eller annat helautomatiskt vapen får ske* endast för användning i upplåtarens närvaro eller för övning eller tävling som äger rum under kontroll av en sådan sammanslutning som avses i 8 §, om inte låntagaren själv är berättigad att inneha ett vapen av samma typ. Detta gäller inte i fråga om start- eller signalvapen.

5. Om det för att en enskild skall få tillstånd att inneha ett visst slag av skjutvapen enligt särskilda föreskrifter krävs att han skall ha avlagt skytteprov eller genomgått viss utbildning eller på annat sätt visat att han är lämplig att inneha vapnet, får ett sådant vapen lånas ut endast till den som uppfyller samma krav. Vad nu sagts gäller dock ej när vapnet skall användas enbart för provskjutning, övning eller tävling på skjutbana. Det gäller inte heller när vapnet används vid jakt under förutsättning att det innehas under upplåtarens omedelbara kontroll.

6. *Vapenhandlare* får till spekulant, som fyllt *aderton* år, för provskjutning på skjutbana *utlåna* vapen under de förutsättningar som anges i 4. *Vapenhandlare* får därvid anlita annan person som godkänts av polismyndigheten att närvara vid provskjutning.

Den som med stöd av denna paragraf lånar ut skjutvapen till någon som *har sitt hemvist* i en stat som har tillträtt den europeiska konventionen d. 28 juni 1978 om kontroll av enskilda personers införskaffande och innehav av skjutvapen (den eu-

3. Låntagaren skall ha fyllt *arton* år. Vapen får dock *lånas ut* till den som är under *arton* år, om

c) utlåningen avser sådant *kol-syre-*, luft- eller fjädervapen som avses i 5 § andra stycket och vapnet skall innehas och användas under upplåtarens uppsikt, eller

4. *Pistoler, andra enhandsvapen, kulsprutepistoler och andra helautomatiska vapen får lånas ut* endast för användning i upplåtarens närvaro eller för övning eller tävling som äger rum under kontroll av en sådan sammanslutning som avses i 8 §, om inte låntagaren själv är berättigad att inneha ett vapen av samma typ. Detta gäller inte i fråga om start- eller signalvapen.

6. *En vapenhandlare* får till *en spekulant*, som fyllt *arton* år, för provskjutning på skjutbana *låna ut* vapen under de förutsättningar som anges i 4. *Vapenhandlaren* får därvid anlita *någon* annan person som *har* godkänts av polismyndigheten att närvara vid provskjutning.

Den som med stöd av denna paragraf lånar ut skjutvapen till någon som *är fast bosatt* i en stat som har tillträtt den europeiska konventionen d. 28 juni 1978 om kontroll av enskilda personers införskaffande och innehav av skjutvapen (den europe-

ropeiska vapenkonventionen), skall omedelbart anmäla *det* till polismyndigheten, om inte vapnet skall innehas och användas av låntagaren endast inom Sverige. Regeringen *kan* föreskriva undantag från anmälningskyldigheten för vissa typer av vapen.

iska vapenkonventionen), skall omedelbart anmäla *utlåningen* till polismyndigheten, om inte vapnet skall innehas och användas av låntagaren endast inom Sverige.

Regeringen *bemyndigas* att föreskriva undantag från anmälningskyldigheten för vissa typer av vapen.

23 §

Utlåning av skjutvapen enligt 22 § får *ej* ske till den som har fått skjutvapen förklarad förverkat eller tillstånd till innehav av skjutvapen återkallat enligt 29 § första stycket, om inte låntagaren är berättigad att inneha ett vapen av den typ som lånet avser. Vad som har sagts nu hindrar dock inte att ett vapen efter särskilt tillstånd av polismyndigheten lånas ut för övning eller tävling som äger rum under kontroll av sådan sammanslutning som avses i 8 §.

Skjutvapen får inte lånas ut enligt 22 § till den som har fått *något* skjutvapen förklarad förverkat eller tillstånd till innehav av skjutvapen återkallat enligt 29 §, om inte låntagaren är berättigad att inneha ett vapen av den typ som lånet avser. Vad som har sagts nu hindrar dock inte att ett vapen efter särskilt tillstånd av polismyndigheten lånas ut för övning eller tävling som äger rum under kontroll av sådan sammanslutning som avses i 8 §.

Ett skjutvapen får inte lånas ut till den som kan antas komma att missbruka vapnet.

24 §

Den som är berättigad att inneha ett skjutvapen får inte utan nytt tillstånd till innehav *vidtaga* åtgärder med vapnet som innebär att det därefter till funktions- eller verkningsgrad kommer att vara fråga om ett väsentligt annorlunda vapen. *Vad nu sagts* gäller *ej* den som har tillstånd att driva handel med vapen *i den mån* det ändrade vapnet omfattas av *detta tillstånd*.

Den som är berättigad att inneha ett skjutvapen får inte utan nytt tillstånd till innehav *vidta* åtgärder med vapnet som innebär att det därefter till funktions- eller verkningsgrad kommer att vara fråga om ett väsentligt annorlunda vapen. *Detta* gäller *inte* den som har tillstånd att driva handel med vapen *om* det ändrade vapnet omfattas av *tillståndet*.

Vid reparation av skjutvapen får försliten eller *eljest otjänlig* vapendel av det slag som avses i 1 § andra stycket *utbytas* mot ny likadan vapendel utan särskilt tillstånd.

Vid reparation av skjutvapen får *en* försliten eller *på annat sätt oanvändbar* vapendel av det slag som avses i 1 § andra stycket *6 bytas ut* mot *en* ny likadan vapendel utan särskilt tillstånd.

25 §

För reparation eller översyn får skjutvapen lämnas till och tillfälligt innehas av

1. den som är berättigad att <i>idka</i> handel med <i>sådant</i> vapen,	1. den som är berättigad att <i>driva</i> handel med <i>sådana</i> vapen,
2. den som med tillämpning av 22 § 3 och 4 samt 23 § skulle vara berättigad att låna och självständigt handha vapnet eller	
3. den som av polismyndighet har godkänts att <i>mottaga</i> vapen för reparation eller översyn.	3. den som av polismyndighet har godkänts att <i>ta emot</i> vapen för reparation eller översyn.

25 a §

För skrotning får skjutvapen lämnas till och tillfälligt innehas av

1. den som är berättigad att *driva* handel med sådana vapen,
2. den som av polismyndighet har godkänts att *ta emot* vapen för reparation eller översyn eller
3. den som av polismyndighet har godkänts att *ta emot* vapen för skrotning.

Den som enligt första stycket har lämnat ett vapen för skrotning skall senast inom en månad därefter anmäla detta till polismyndigheten. Till anmälan skall fogas tillståndsbeviset, om det finns i behåll, och intyg av mottagaren om att han *mottagit* vapnet för skrotning.

Den som enligt första stycket har lämnat ett vapen för skrotning skall senast inom en månad därefter anmäla detta till polismyndigheten. Till anmälan skall fogas tillståndsbeviset, om det finns i behåll, och intyg av mottagaren, om att han *tagit emot* vapnet för skrotning.

25 b §

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bemyndigas att meddela föreskrifter om vad som i övrigt skall iaktas vid ändring, reparation och skrotning av skjutvapen.

26 §¹⁰

Den som innehar skjutvapen eller ammunition är skyldig att *ta vård* om egendomen på *ett sådant sätt* att det inte är fara för att någon obehörig kommer åt den.

Skjutvapen eller en för vapnets funktion vital del samt ammunition skall förvaras under lås. Ammunitionen skall förvaras i ett annat urymme än vapnet eller vapendelen, om inte förvaringen sker i ett säker-

Den som innehar skjutvapen eller ammunition är skyldig att *ta hand* om egendomen *och hålla den under sådan uppsikt* att det inte är fara för att någon obehörig kommer åt den.

Skjutvapen och ammunition skall förvaras under säkert lås eller på annat lika betryggande sätt. Om förvaringen inte sker i säkerhetsskåp eller i annat lika säkert förvaringsutrymme skall, om detta är möjligt

¹⁰Senaste lydelse 1987:1008.

hetsskåp eller på något annat lika betryggande sätt. Vad som har sagts nu gäller inte i fråga om start- eller signalvapen och ammunition avsedd för sådant vapen.

Om innehavaren av skjutvapen eller ammunition är förhindrad att *ta vård om* egendomen, får han överlämna vapnet eller ammunitionen till annan för förvaring under högst *ett* år, sedan detta anmälts skriftligt hos polismyndigheten. Förvaring får dock *ej* ske hos en person som är under *aderton* år eller som kan antas komma att missbruka vapnet eller ammunitionen.

Den hos vilken vapnet förvaras enligt tredje stycket får inte använda vapnet, om han inte har tillstånd att inneha *det* enligt 8 §.

utan avsevärd svårighet, en vapendel tas bort från vapnet så att det inte kan användas. Vapen, vapendel och ammunition skall förvaras var för sig. Vad som har sagts nu gäller inte i fråga om start- eller signalvapen och ammunition avsedd för sådana vapen.

Om innehavaren av skjutvapen eller ammunition är förhindrad att *ta hand om* egendomen, får han överlämna vapnet eller ammunitionen till *någon* annan för förvaring under högst *tre* år *åt gången*, sedan detta anmälts skriftligt hos polismyndigheten. Förvaring får dock *inte* ske hos en person som är under *arton* år eller som kan antas komma att missbruka vapnet eller ammunitionen.

Den hos vilken vapnet förvaras enligt tredje stycket får inte använda vapnet, om han inte har *eget* tillstånd enligt 8 § att inneha *ett sådant vapen*.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bemyndigas att meddela särskilda föreskrifter om vapenhandlares, museers och sammanslutningars förvaring av andra vapen än sådana som avses i 5 § andra stycket samt sammanslutningars förvaring av ammunition.

27 §

När särskild anledning *föreligger* därtill får polismyndighet även i annat fall än som avses i 10, 14 eller 19 § *meddela närmare föreskrifter om hur den som är berättigad att inneha skjutvapen skall förvara dessa.*

När *det finns* särskild anledning till *det* får en polismyndighet även i annat fall än som avses i 10, 14 eller 19 § *besluta att tillstånd att inneha skjutvapen skall förenas med villkor att vapnet skall förvaras på visst sätt.*

28 §

Ingår skjutvapen bland tillgångarna i dödsbo eller konkursbo, får polismyndigheten, när särskild anledning *föreligger*, förordna att vapnet tills vidare skall förvaras av myndigheten eller annan som myndigheten anvisar. Den som *omhänder* boets egendom är i så fall

Om *ett* skjutvapen *ingår* bland tillgångarna i dödsbo eller konkursbo, får polismyndigheten, när *det finns* särskild anledning, förordna att vapnet tills vidare skall förvaras av myndigheten eller *någon* annan som myndigheten anvisar. Den som *har hand om* boets egendom är i så fall

skyldig att efter särskild anmaning och inom *därvid föreskriven* tid *avlämna* egendomen till den som sålunda skall förvara egendomen.

skyldig att efter särskild anmaning och inom *angiven* tid *överlämna* egendomen till den som sålunda skall förvara egendomen.

28 a §¹¹

Skickas skjutvapen med posten, skall försändelsen vara assurerad, om det inte är fråga om vapen som avses i 5 § andra stycket.

Den som *dtar sig att transportera* skjutvapen eller ammunition bör vidta betryggande åtgärder för att förhindra att någon obehörig kommer åt vapnen eller ammunitionen.

Den som *transporterar* skjutvapen eller ammunition *åt någon annan, skall* vidta betryggande åtgärder för att förhindra att någon obehörig kommer åt vapnen eller ammunitionen.

28 b §

Den som avser att för personligt bruk föra ut skjutvapen ur *riket* till en stat, som har tillträtt den europeiska vapenkonventionen, skall före utförelsen anmäla detta till polismyndigheten, om vistelsen i den främmande staten skall vara i mer än tre månader. *Regeringen kan föreskriva undantag från anmälningskyldigheten för vissa typer av vapen.*

Den som avser att för personligt bruk föra ut skjutvapen ur *Sverige* till en stat, som har tillträtt den europeiska vapenkonventionen, skall före utförelsen anmäla detta till polismyndigheten, om vistelsen i den främmande staten skall vara i mer än tre månader.

Regeringen bemyndigas att föreskriva undantag från anmälningskyldigheten för vissa typer av vapen.

29 §

Har innehavare av skjutvapen genom missbruk av vapnet eller oaktsamhet därmed eller på annat sätt visat att han är olämplig att inneha vapen eller föreligger eljest skälig anledning därtill, får tillstånd att inneha eller införa skjutvapen återkallas.

Tillstånd till innehav av vapen som avses i 9 § andra stycket får återkallas, om sådana skäl som där anges inte längre föreligger. Tillstånd skall dock inte återkallas om det skulle framstå som oskäligt med hänsyn till att vapnet har affektionsvärde för innehavaren eller av annan orsak och om det inte finns någon anledning att räkna med att vapnet skall komma att missbrukas.

Ett tillstånd att inneha eller införa skjutvapen får återkallas, om

1. tillståndshavaren missbrukat vapnet,

2. tillståndshavaren visat oaktsamhet med vapnet,

3. tillståndshavaren på annat sätt visat att han är olämplig att inneha vapen,

4. förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, eller

5. det annars finns någon skälig anledning att återkalla tillståndet.

¹¹Senaste lydelse 1985:932.

30 §

Meddelas beslut som avses i 29 §, skall tillstånd som har meddelats vapeninnehavaren att förvärva ammunition till vapnet också återkallas.

Tillstånd att förvärva ammunition får även återkallas, om tillståndshavare har missbrukat ammunition som han har förvärvat på grund av tillståndet eller om skälig anledning därtill eljest föreligger. Tillstånd till innehav av vapen som avses i 9 § andra stycket får återkallas, om sådana skäl som där anges inte längre föreligger. Tillstånd skall dock inte återkallas om det skulle framstå som oskäligt med hänsyn till att vapnet har affektionsvärde för innehavaren eller av annan orsak och om det inte finns någon anledning att räkna med att vapnet skall komma att missbrukas.

Ett tillstånd att inneha ammunition får återkallas, om

1. förutsättningarna för tillståndet inte längre finns,
2. tillståndshavaren har missbrukat sin ammunition, eller
3. om det annars finns någon skälig anledning att återkalla tillståndet.

31 §

Tillstånd att idka handel med skjutvapen får återkallas, om tillståndshavaren har åsidosatt bestämmelse i denna lag eller med stöd därav utfärdad föreskrift eller om förutsättningar för tillståndet eljest ej längre föreligger.

Ett tillstånd att driva handel med skjutvapen får återkallas, om

1. tillståndshavaren har åsidosatt en bestämmelse i denna lag eller en föreskrift eller ett villkor som meddelats med stöd av lagen,
2. tillståndshavaren inte längre driver yrkesmässig handel,
3. förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, eller
4. om det annars finns någon skälig anledning att återkalla tillståndet.

32 §¹²

Föreligger risk för missbruk av skjutvapen, kan polismyndighet besluta att vapnet och därtill hörande ammunition skall omhändertagas. Är faran för missbruk överhängande, får polisman även utan sådant beslut omhändertaga vapnet och ammunitionen. I sådant fall skall polismanen skyndsamt anmäla åtgärden

Om det finns risk för missbruk av ett skjutvapen eller om det är sannolikt att ett tillstånd att inneha vapnet kommer att återkallas och det finns särskilda omständigheter att omhänderta det, får en polismyndighet besluta att vapnet med tillhörande ammunition skall omhändertas. Är risken för missbruk överhängande,

¹²Senaste lydelse 1990:1483.

hos polismyndigheten, som omedelbart skall pröva om omhändertagandet skall bestå.

får en polisman även utan sådant beslut *omhänderta* vapnet och ammunitionen. I ett sådant fall skall polismannen skyndsamt anmäla åtgärden hos polismyndigheten, som omedelbart skall pröva om omhändertagandet skall bestå.

Vad som i första stycket sägs om polisman gäller även av länsstyrelsen förordnade jakttillsynsmän samt personal vid kustbevakningen, domänverket, tullverket eller särskilt förordnade tjänstemän vid länsstyrelsen.

Finns någon som har tillstånd att inneha den omhändertagna egendomen och återkallas ej tillståndet, skall egendomen återlämnas till innehavaren så snart det skäligen kan antagas att det ej längre föreligger någon risk för missbruk. Detsamma gäller, om den omhändertagna egendomen får innehas utan tillstånd enligt denna lag.

Om det finns någon som har tillstånd att inneha den omhändertagna egendomen och om tillståndet inte återkallas, skall egendomen återlämnas till innehavaren så snart det skäligen kan antas att det inte längre finns någon risk för missbruk. Detsamma gäller, om den omhändertagna egendomen får innehas utan tillstånd enligt denna lag.

33 §¹³

Skjutvapen och därtill hörande ammunition skall *inlösas* av staten om

Skjutvapen *med tillhörande* ammunition skall *lösas in* av staten, om

1. tillstånd som medför rätt att inneha vapnet har återkallats utan att egendomen har förklarats förverkad eller är tagen i beslag,

2. vapeninnehavaren har avlidit,

3. ansökan om tillstånd till innehav av vapen som förvärvats genom arv, testamente eller bodelning har avslagits,

4. domstol har funnit att vapen, som innehas av någon som *ej* är berättigad *därtill*, *ej* skall förklaras förverkat eller åklagaren i ett sådant fall har beslutat att *ej* föra talan om förverkande.

4. domstol har funnit att vapen som innehas av någon som *inte* är berättigad *till det*, *inte* skall förklaras förverkat eller åklagaren i ett sådant fall har beslutat att *inte* föra talan om förverkande.

34 §

Inlösen enligt 33 § äger ej rum, om egendomen lämnas för skrotning enligt 25 a § eller överlåtes till någon, som är berättigad att inneha den, inom ett år från det att vapeninnehavaren avled eller tre månader från det att beslut som avses i 33 § meddelades eller, om egendomen då var tagen i beslag, beslaget hävdes.

Vapen och ammunition skall inte lösas in enligt 33 §, om egendomen lämnas för skrotning enligt 25 a § eller överlåts till någon som är berättigad att inneha den. Detta gäller under förutsättning att vapen och ammunition lämnas eller överlåts inom ett år från det att vapeninnehavaren avled eller tre månader från det att beslut som avses i 33 § meddelades eller, om egendomen då var tagen i beslag, beslaget hävdes.

¹³Senaste lydelse 1987:807.

Inlösen enligt 33 § äger ej heller rum, om ansökan om tillstånd att inneha vapnet göres inom tid som anges i första stycket. Avslås ansökningen skall egendomen inlösas, om den ej inom tre månader från dagen för beslutet i tillståndsärendet överlåtits till någon som är berättigad att inneha den.

Vapen eller ammunition skall inte heller lösas in enligt 33 §, om ansökan om tillstånd att inneha vapnet görs inom tid som anges i första stycket. Avslås ansökningen skall egendomen lösas in, om den inte inom tre månader från dagen för beslutet i tillståndsärendet överlåtits till någon som är berättigad att inneha den.

Polismyndigheten får medge förlängning av tid som avses i första eller andra stycket, varje gång med högst sex månader.

35 §

Skall vapen och ammunition inlösas enligt 33 §, är innehavaren skyldig att efter särskild anmaning och inom därvid föreskriven tid avlämna egendomen till polismyndigheten eller den myndigheten bestämmer. Om det finns tillståndsbevis eller annan motsvarande handling, skall även handlingen avlämnas.

Skall vapen och ammunition lösas in enligt 33 §, är innehavaren skyldig att efter särskild anmaning och inom angiven tid överlämna egendomen till polismyndigheten eller den som myndigheten bestämmer. Om det finns tillståndsbevis eller annan motsvarande handling, skall även handlingen lämnas.

36 §

För vapen och ammunition som inlöses skall betalas löseskilling med belopp som motsvarar egendomens marknadsvärde. Normer för beräkning av ersättningen får fastställas av regeringen.

För vapen och ammunition som löses in skall betalas ersättning med belopp som motsvarar egendomens marknadsvärde.

37 §

Till fängelse i högst två år dömes den som uppsåtligen

1. innehar skjutvapen utan att vara berättigad därtill,

2. överlåter eller upplåter skjutvapen till den som ej är berättigad att inneha vapnet.

Har gärningen begåtts av oaktsamhet eller är brottet ringa, dömes till böter eller fängelse i högst sex månader.

Till fängelse i högst två år dömes den som uppsåtligen

1. innehar skjutvapen utan att vara berättigad till det,

2. överlåter eller upplåter skjutvapen till den som inte är berättigad att inneha vapnet.

Om gärningen har begåtts av oaktsamhet eller är brottet ringa, döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

38 §

Till böter eller fängelse i högst sex månader dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. missbrukar *rätt* att inneha skjutvapen genom att använda det för annat ändamål än han är berättigad till,

2. bryter mot 26 § fjärde stycket eller 28 a § första stycket eller mot föreskrift om förvaring av vapen som meddelats enligt 10, 14, 19 eller 27 §,

3. bryter mot förvaringsbestämmelserna i 26 § i fråga om skjutvapen och ammunition, vilka innehas av sammanslutning, huvudman för museum eller bevakningsföretag som avses i 8 §, eller i fråga om skjutvapen, som innehas av vapenhandlare,

4. *förvärvar* ammunition utan att vara berättigad *därtill* eller *underlåter att efterkomma* anmaning enligt 35 § att *avlämna* ammunition,

5. överlåter ammunition till den som *ej* är berättigad att *förvärva* ammunitionen,

6. *idkar* handel med skjutvapen utan tillstånd.

1. missbrukar *rätten* att inneha skjutvapen genom att använda det för *något* annat ändamål än han är berättigad till,

2. bryter mot 26 § fjärde stycket eller 28 a § eller mot föreskrift om förvaring av vapen som meddelats enligt 10, 14, 19 eller 27 §,

4. *innehär* ammunition utan att vara berättigad *till det* eller *inte följer* anmaning enligt 35 § att *överlämna* ammunition,

5. överlåter ammunition till den som *inte* är berättigad att *inneha* ammunitionen,

6. *driver* handel med skjutvapen utan tillstånd.

39 §

Om ansvar för olovlig införsel av vapen eller ammunition och för försök till sådant brott finns *bestämmelser* i lagen (1960:418) om straff för varusmuggling.

Bestämmelser om ansvar för olovlig införsel av vapen eller ammunition och för försök till sådant brott finns i lagen (1960:418) om straff för varusmuggling.

40 §

Egendom *med vilken tagits befattnings eller förfarits på sätt som utgör brott enligt 37 § eller 38 § 1, 4 eller 5* skall förklaras förverkad, om det *ej* är uppenbart *obilligt*. I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat. *Förklaras vapen förverkat, får även därtill hörande* ammunition förklaras förverkad.

Egendom *som varit föremål för brott som anges i 37 § eller 38 § 1, 4 eller 5* skall förklaras förverkad, om det *inte* är uppenbart *oskäligt*. I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat. *Om ett vapen förklaras förverkat, får även ammunition som hör till vapnet* förklaras förverkad.

41 §¹⁴

Angående beslag av egendom, som kan *antagas* vara förverkad enligt 40 §, gäller bestämmelserna om beslag i rättegångsbalken med följande avvikelser.

1. Av länsstyrelsen förordnade jakttillsynsmän samt personal vid kustbevakningen, domänverket, tullverket eller särskilt förordnade tjänstemän vid

Angående beslag av egendom, som kan *antas* vara förverkad enligt 40 §, gäller bestämmelserna om beslag i rättegångsbalken med följande avvikelser.

¹⁴Senaste lydelse 1990:1483.

länsstyrelsen har samma rätt att ta egendom i beslag som tillkommer en polisman.

2. Bestämmelsen att åtal skall väckas inom viss tid gäller *ej* i annat fall än då rätten utsatt sådan tid.

2. Bestämmelsen att åtal skall väckas inom viss tid gäller *inte* i annat fall än då rätten utsatt sådan tid.

Besvär**Överklagande**42 §¹⁵

Polismyndighets beslut enligt denna lag får överklagas hos länsstyrelsen *genom besvär*.

En *polismyndighets* beslut enligt denna lag får överklagas hos länsstyrelsen.

Länsstyrelsens beslut enligt 18, 29, 30 eller 31 § eller i fråga om inlösen av skjutvapen eller ammunition får överklagas hos kammarrätten genom besvär.

Länsstyrelsens beslut i annat ärende än som avses i andra stycket får *ej* överklagas.

Länsstyrelsens beslut i annat ärende än som avses i andra stycket får *inte* överklagas.

43 §

Polismyndighets, länsstyrelses och kammarrätts beslut enligt denna lag *länder till omedelbar efterrättelse, om ej annorlunda* förordnas. Polismyndighets beslut om återkallelse av handelstillstånd *länder dock till omedelbar efterrättelse* endast i fall då *förordnande därom har meddelats* i beslutet. Sådant förordnande får meddelas om särskilda skäl *föreligger*.

Polismyndighets, länsstyrelses och kammarrätts beslut enligt denna lag *skall gälla omedelbart*, om *inte annat* förordnas. Polismyndighets beslut om återkallelse av handelstillstånd *skall dock gälla omedelbart* endast i fall då *så har förordnats* i beslutet. Sådant förordnande får meddelas om *det finns* särskilda skäl.

45 §

Bestämmelserna i 5 § gäller *ej* innehav av skjutvapen som överlämnats från staten till

Bestämmelserna i 5 § gäller *inte* innehav av skjutvapen som överlämnats från staten till

1. statlig tjänsteman eller person som tillhör försvars-, civilförsvars- eller polisväsendet om denne är skyldig att inneha vapnet för tjänsten,

2. *sammanslutning, beträffande vilken regeringen förordnat därom*,

3. den som för statens räkning tillverkar krigsmateriel.

2. den som för statens räkning tillverkar krigsmateriel.

Regeringen bemyndigas att föreskriva om undantag från 5 § även för innehav av skjutvapen som överlämnats från staten till sammanslutningar.

Utan hinder av 5 och 6 §§ får skjutvapen vidare överlämnas för verkskyddsändamål till den som är

¹⁵Senaste lydelse 1985:932.

krigsplacerad i verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst med skyldighet enligt gällande specialplan att vara utrustad med skjutvapen.

Den till vilken vapen överlämnats med stöd av första eller andra stycket är även berättigad att utan tillstånd från staten förvärva behövlig ammunition till vapnet.

Den till vilken vapen överlämnats med stöd av första eller andra stycket är även berättigad att utan tillstånd från staten *inneha* behövlig ammunition till vapnet.

46 §

Utän hinder av 8 eller 12 § får tillstånd att inneha skjutvapen eller att förvärva ammunition meddelas den som är skyldig att anordna verkskydd, i den mån skjutvapen enligt gällande specialplan för verkskyddet skall ingå i utrustningen för någon som är krigsplacerad i verkskyddets ordnings- eller bevakningstjänst. Vid sådant tillstånd får knytas särskilda villkor.

Den som fått tillstånd enligt första stycket får överlåta ammunition till den som är krigsplacerad i verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst och som enligt gällande specialplan för verkskyddet är skyldig att vara utrustad med vapen.

Om den som är intagen på sjukvårdsinrättning för vård av en psykisk störning innehar eller kan tänkas inneha skjutvapen och det kan antas att han inte bör inneha ett sådant vapen, skall den läkare som är ansvarig för den psykiatriska vården omedelbart anmäla förhållandet till polismyndigheten i den ort där patienten är kyrkobokförd.

48 §

Närmare föreskrifter om de krav i fråga om skjutskicklighet eller utbildning samt de villkor i övrigt som skall vara uppfyllda för tillstånd enligt denna lag meddelas av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om de villkor i övrigt som skall vara uppfyllda för tillstånd enligt denna lag.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.
2. I fråga om förvaring av vapen och ammunition tillämpas dock äldre bestämmelser till utgången av juni 1992.
3. Innehar någon vid lagens ikraftträdande en vapendel som enligt äldre föreskrifter fick innehas utan tillstånd får han fortfarande inneha vapendelen utan tillstånd till utgången av juni 1992 eller, om ansökan om tillstånd har gjorts före nämnda tidpunkt, till dess ansökan om tillstånd slutligen har prövats.
4. Har två eller flera personer tillstånd att inneha samma vapen som gäller vid lagens ikraftträdande får tillståndet inte återkallas därför att endast en person kan vara tillståndshavare till ett och samma vapen.

Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 5 § sekretesslagen (1980:100)¹ skall ha följande lydelse

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***5 kap.**

5 §

Sekretess gäller hos polismyndighet i verksamhet, som avser förande av eller uttag ur vapenregister, för uppgift som har tillförts registret, om det *kan antas att röjande av uppgiften skulle medföra fara* för att vapen kommer till brottslig användning.

Sekretess gäller hos polismyndighet i verksamhet, som avser förande av eller uttag ur vapenregister, för uppgift som har tillförts registret, om det *inte står klart att uppgiften kan röjas utan fara* för att vapen eller *ammunition* kommer till brottslig användning. *Under samma förutsättning gäller sekretess i verksamhet som avser folkbokföringen för uppgift som hänför sig till vapenregister.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

¹Lagen omtryckt 1989:713.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 mars 1991

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden S. Andersson, Göransson, Dahl, R. Carlsson, Hellström, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Freivalds, Lööw, Larsson, Åsbrink

Föredragande: statsrådet Freivalds

Proposition om ändringar i vapenlagen (1973:1176) m.m.

1 Inledning

Med stöd av regeringens bemyndigande tillkallade dåvarande chefen för justitiedepartementet i augusti 1987 en särskild utredare, docenten Leif G. W. Persson, med uppdrag att göra en översyn av vapenlagstiftningen m.m. Utredningen antog namnet 1987 års vapenutredning.

Utredningen lade i oktober 1987 fram delbetänkandet (SOU 1987:61) Knivförbud, som innehöll förslag om förbud mot att inneha kniv och andra sådana farliga föremål vid offentliga tillställningar och allmänna sammankomster. Vidare föreslogs ett förbud mot att inneha s. k. gatustridsvapen på allmän plats. På grundval av utredningens förslag infördes lagen (1988:254) om förbud mot att i vissa fall inneha knivar och andra farliga föremål (knivlagen), som trädde i kraft den 1 juni 1988 (prop. 1987/88:98, JuU40, rskr. 254).

Utredningen överlämnade i mars 1988 till regeringen en promemoria om nya övergångsbestämmelser för start- och signalvapen.

Utredningen överlämnade i juni 1989 sitt slutbetänkande (SOU 1989:44) Översyn av vapenlagstiftningen. Betänkandet innehåller en översyn av vapenlagstiftningen och av knivlagen. Utredningens förslag till ändringar i knivlagen har behandlats och lett till lagstiftning (prop. 1989/90:129, JuU35, rskr. 287, SFS 1990:413-415). Huvuddelen av betänkandet behandlar emellertid frågor med anknytning till vapenlagens (1973:1176) regelsystem. På flera punkter föreslår utredningen skärpningar av vapenlagstiftningen, framför allt när det gäller tillgången till skjutvapen och ammunition. Det är min avsikt att nu ta upp dessa frågor samt frågan i promemorian om nya övergångsbestämmelser för start- och signalvapen.

Utredningens sammanfattning av innehållet i slutbetänkandet, lagförslagen och sammanfattningen av promemorian om övergångsbestämmelser beträffande start- och signalvapen bör, i de delar som jag nu avser att ta upp, fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1, 2 och 3*.

Utredningens betänkande har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 4*. En sammanställning av remissyttrandena har upprättats i justitiedepartementet och finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (dnr 89-1937).

Även promemorian om nya övergångsbestämmelser till ändringarna i vapenlagen avseende start- och signalvapen (SFS 1987:1008) har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 5*. En sammanställning av remissyttrandena har upprättats i justitiedepartementet och finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (dnr 88-1115).

Jag avser att nu ta upp de frågor som berör vapenlagen (1973:1176) och sekretesslagen (1980:100).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 21 februari 1991 att inhämta lagrådets yttrande över förslag som i ärendet upprättats inom justitiedepartementet till lag om ändring i vapenlagen (1973:1176) och lag om ändring i sekretesslagen (1980:100). De till lagrådet remitterade lagförslagen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 6*.

Lagrådet har den 7 mars 1991 lämnat de remitterade förslagen utan erinran. I förhållande till lagrådsremissen har några ändringar av redaktionell karaktär gjorts i lagtexten och motiveringen.

Lagrådets yttrande bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 7*.

2 Bakgrund

2.1 Nuvarande ordning

Föreskrifterna på vapenområdet

Vapenlagen (1973:1176) trädde i kraft den 1 juli 1974. Närmare föreskrifter på området finns i den av regeringen utfärdade vapenkungörelsen (1974:123).

Vid sidan av reglerna i vapenlagen och vapenkungörelsen finns föreskrifter om skjutvapen i andra författningar.

Med stöd av bemyndiganden i vapenkungörelsen har rikspolisstyrelsen utfärdat verkställighetsföreskrifter (jfr 49 § vapenlagen och 60 § vapenkungörelsen).

I 6 § allmänna ordningsstadgan (1956:617) finns regler om bl.a. skjutning inom stadsplanelagt område med eldvapen och med luft- eller fjädervapen.

Bestämmelser om användning av skjutvapen i samband med jakt finns i jaktlagstiftningen. Av 30 § jaktlagen (1987:259) följer bl.a. att endast de vapen som regeringen föreskriver får användas vid jakt. Regeringen har i 10 § jaktförordningen (1987:905) föreskrivit att vid jakt endast sådana skjutvapen får användas som uppfyller de krav som statens naturvårdsverk föreskriver.

Hantering och import av explosiva varor regleras från den 1 juli 1989 i lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor. För vapeninnehavare och vapenhandlare blir reglerna i lagen av intresse främst vid innehav eller export av krut eller ammunition i sådan mängd att explosion kan uppstå.

Beträffande ammunition som innehåller gift tillämpas även reglerna i lagen (1985:426) om kemiska produkter.

Andra regler av betydelse i sammanhanget finns i krigsmateriellagstiftningen. Med krigsmateriel avses bl.a. revolverar, pistoler och gevär men inte luft- eller fjädevapen, slätborrade hagelgevär, start- och signalvapen som är avsedda för patroner eller sådana skjutvapen som inte är underkastade bestämmelserna i vapenlagen. För tillverkning och yrkesmässig försäljning av krigsmateriel här i landet krävs som regel tillstånd av regeringen enligt lagen (1983:1034) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel m.m. Krigsmateriellagstiftningen tar då över reglerna om tillståndsplikt i vapenlagstiftningen (jfr 5 § vapenlagen). Undantag gäller dock i vissa fall, då alltså vapenlagen tillämpas i stället för krigsmateriellagstiftningen. Detta gäller ändring eller ombyggnad bl.a. av revolverar, pistoler och gevär, tillverkning av enstaka sådana vapen, laddning av jakt- eller sportammunition för eget bruk samt handel med pistoler eller gevär (jfr förordningen 1983:1036 om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel, m.m.).

Regler om export av krigsmateriel finns i lagen (1988:558) om förbud mot utförsel av krigsmateriel, m.m. och i den tidigare nämnda förordningen i samma ämne. Krigsmateriel får som regel inte föras ut ur landet utan tillstånd av regeringen. Vid utförsel av skjutvapen som omfattas av reglerna i vapenlagen är det dock i många fall en uppgift för polisen att pröva frågan om utförseltillstånd.

1973 års vapenlag

Skjutvapen och ammunition har i Sverige sedan länge varit underkastade kontroll från det allmännas sida. Huvudsyftet med denna kontroll är att hindra missbruk och olyckor med skjutvapen och ammunition. Kontrollen har också en brottsförebyggande betydelse.

Vapenlagen bygger på principen att skjutvapen, med vissa undantag, får innehas endast av den som har tillstånd av polismyndigheten (vapentillstånd). Också förvärv av ammunition, import av skjutvapen eller ammunition samt handel med skjutvapen kräver tillstånd. Meddelade tillstånd kan återkallas, om tillståndshavaren exempelvis missbrukat vapnet eller visat sig olämplig på annat sätt. Lagen innehåller också regler för att säkerställa att vapen förvaras på betryggande sätt. Andra regler i vapenlagstiftningen gäller sådant som utlåning, reparation och transport av vapen. Vidare innehåller vapenlagen bestämmelser om straff för överträdelse av reglerna i lagen eller kungörelsen eller av villkor som polismyndigheten kan ha utfärdat för en tillståndshavare.

Vår nuvarande vapenlagstiftning bygger på principen att endast vuxna ansvarskännande personer som har tillräckliga kunskaper att hantera vapen på ett för sig själva och omgivningen fullt betryggande sätt skall kunna

betros med vapen. Upprätthållandet av denna princip förutsätter kontroll bl.a. av vem som tillåts ha vapen och för vilka ändamål som vapen får förvärfvas. Det kontrollsystem vi nu har genom gällande vapenlagstiftning fyller i huvudsak högt ställda krav och innebär i stort en god avvägning mellan samhällets intresse av kontroll och berättigade enskilda intressen.

3 Allmänna överväganden

3.1 Utgångspunkterna för mina förslag och överväganden

Vapenutredningen (Ju 1987:04) tillkallades för att se över vapenlagstiftningen i syfte att bl.a. åstadkomma de förbättringar som behövs för att lagstiftningen skall svara mot nutida krav på skydd mot att skjutvapen och ammunition kommer i orätta händer eller används i brottsliga sammanhang.

Utredningen har i enlighet med sitt uppdrag föreslagit ett antal åtgärder bl.a. för att minska mängden vapen och på så sätt även minska antalet brott där vapen kommer till användning. Utredningen har bl.a. rekommenderat en minskning av antalet vapen som en nybliven jägare skall kunna få tillstånd på (den s.k. vapengarderoben). Vidare har utredningen föreslagit restriktioner för innehav av vapen för prydnads- och minnesändamål samt vapen med samlarvärde.

Utredningens förslag har i dessa och vissa andra delar blivit föremål för kritik såväl under remissbehandlingen som i fackpress och från riksdags-håll. Det har ifrågasatts om det finns tillräckliga skäl att anta att den brottsliga användningen av vapen kommer att påverkas av de föreslagna åtgärderna. Vidare har uttryckts uppfattningen att t.ex. jägares behov av flera olika vapen inte tillmätts tillräcklig betydelse. Med anledning av tre motioner till förra riksmötet (mot. 1989/90:Ju207, Ju816 och Ju825) uttalade justitiekommittén (1989/90:JuU29) efter att ha redovisat huvuddragen av vapenutredningens förslag angående vapengarderoben och prydnads- och minnesvapen följande. "Enligt utskottets mening innebär några av de förslag som presenteras i slutbetänkandet av 1987 års vapenutredning stora inskränkningar i rätten att inneha vapen, och delar av utredningsförslaget har mött kritik som kan ha fog för sig. Utskottet noterar att utredningens uppdrag gällt bl.a. att föreslå åtgärder till skydd mot att skjutvapen och ammunition kommer i orätta händer eller används i brottsliga sammanhang. Utskottet hyser för sin del stark tvekan i frågan huruvida det kan finnas någon beaktansvärd brottsförebyggande effekt i utredningsförslaget om begränsning av antalet vapen i vapengarderoben."

Mot bakgrund av bl.a. de invändningar som riktats mot vissa av utredningsförslagen avstår jag från att lägga fram bl.a. förslag som skulle begränsa vapengarderoben och möjligheten att få tillstånd att inneha prydnads- och minnesvapen.

Emellertid anser jag i likhet med statsrådet Leijon som tillkallade utredningen att det är mycket angeläget att ytterligare motverka förekomsten av

vapen i brottsliga sammanhang. Det är ett obestridligt faktum att skjutvapen ofta kommer till användning i samband med brott. Samhället har ett ansvar för att minimera riskerna för detta. Utredningen har pekat på brister i den nuvarande vapenlagstiftningen och för detta syfte lämnat flera förtjänstfulla förslag som bör genomföras.

Många av de frågor som utredningen tagit upp faller inom regeringens kompetensområde. I några av dessa frågor redovisar jag mina överväganden för riksdagens kännedom.

De sakliga ändringar som nu föreslås berör många paragrafer i vapenlagen. I detta sammanhang finns det skäl att även göra smärre språkliga och tekniska ändringar i paragrafer som inte sakligt ändras.

Jag avser att nu ta upp följande frågor:

- vapenlagens tillämpningsområde (3.2),
- vapentillstånd (3.3),
- ammunitionstillstånd (3.4),
- vapenhandlartillstånd (3.5),
- förvaring av vapen (3.6),
- transport av vapen och långtidsförvaring (3.7),
- återkallelse av vapentillstånd och omhändertagande av vapen (3.8),
- sekretess för uppgifter i vapenregister (3.9),
- instansordningen och praxis i vapenärenden (3.10),
- vapenattrapper (3.11),
- vapenamnesti (3.12) och
- övergångsbestämmelser beträffande start- och signalvapen (3.13).

Jag vill här framhålla att bakgrunden till de frågor som mina förslag och överväganden berör finns utförligt redovisade i vapenutredningens ovan nämnda slutbetänkande.

Innan jag presenterar de överväganden och förslag som tar sikte på ändringar i svensk vapenlagstiftning skall jag kort beröra förslagets betydelse i det nordiska samarbetet samt EG-aspekten.

När det gäller frågor av betydelse för polisens verksamhet har jag samrått med chefen för civildepartementet.

Nordiska Rådet och EG

Vid mötet med nordiska ämbetsmannakommittén för lagstiftningsfrågor i Reykjavik den 9 maj 1990 gjordes en genomgång av rekommendationer och yttranden från Nordiska rådets 38:e session. Därvid behandlades bl.a. en rekommendation om en samnordisk vapenlagstiftning. Det konstaterades därvid att det skulle bli svårt att ytterligare harmonisera vapenlagstiftningen. Man fann att arbetet inom ramen för de s.k. EES-överläggningarna borde avvaktas innan beslut fattades om någon åtgärd i denna fråga.

Inför Nordiska rådets session i månadsskiftet februari/mars 1991 har juridiska utskottet uttalat att det är ense med ministerrådet om att en harmonisering av den nordiska vapenlagstiftningen bör ske på grundval av Europarådets konvention om kontroll av enskildas förvärv och innehav av skjutvapen samt den framtida EG-regleringen på området.

Inom EG har emellertid någon harmonisering inte uppnåtts. Arbetet pågår fortfarande med att utarbeta slutliga direktiv angående införskaffande och innehav av vapen.

3.2 Vapenlagens tillämpningsområde

Mitt förslag: Vilka vapen och andra föremål som skall vara tillståndspliktiga skall som nu uttryckligen regleras i vapenlagen. Möjligheten för regeringen att föreskriva om tillämpning av vapenlagens regler på andra föremål som är särskilt ägnade att användas vid brott mot någons liv, hälsa eller personliga säkerhet behålls dock.

Armborst och tårgasanordningar skall uttryckligen anges som tillståndspliktiga i vapenlagen.

I syfte att förhindra privat vapentillverkning utanför vapenlagens kontrollsystem skall tillståndsplikten utvidgas till att omfatta även stomme, trumma och låda till skjutvapen samt armborststomme med avfyringsanordning.

Utredningens förslag: Skjutvapendefinitionen i vapenlagen skall i stort sett ta upp endast sådana vapen som enligt vanligt språkbruk kallas skjutvapen. Övriga föremål som helt eller delvis bör omfattas av vapenlagstiftningen tas in i en kompletterande vapendefinition i vapenkungörelsen. Vapenlagstiftningens tillämpningsområde utvidgas till att omfatta även väsentliga konstruktionsdetaljer som trummor till alla skjutvapen samt beträffande armborst till stomme med avfyringsanordning.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser som yttrat sig i frågan avstyrker utredningens förslag att dela upp vapendefinitionen i två olika författningar. *Riksdåklagaren, överdåklagaren i Stockholms åklagardistrikt, hovrätten för Nedre Norrland och kammarrätten i Göteborg* anser att tillståndsplikten av principiella skäl skall kunna utläsas direkt ur vapenlagen. *Överdåklagaren i Malmö åklagardistrikt och statens kriminaltekniska laboratorium* är positiva och anser att utredningens förslag är bra ur effektivitetssynpunkt och visar på fördelen att enklare kunna komplettera vapendefinitionen för nya typer av vapen.

Utvidgningen av vapenlagens tillämpningsområde till att omfatta även trummor till andra skjutvapen än revolverar samt stomme med avfyringsanordning till armborst ökar gränsdragningsproblemen enligt *polismyndigheten i Ljungby*. Lös luftgevärspipa bör enligt *Föreningen Sveriges polischefer* undantas från kravet på tillståndsplikt. *Statens försvarshistoriska*

museer anser att kopior av gamla tillståndsfria vapen skall undantas från tillståndsplikt.

Skälen för mitt förslag: Definitionen av skjutvapen anger gränsen mellan vilka vapen som omfattas av vapenlagens regler om tillståndsplikt, förvaring, straff för överträdelser av reglerna m.m. och vilka vapen som faller utanför. Föreskrifterna i 1 § vapenlagen som reglerar tillämpningsområdet är nu inte helt lättförståeliga. Det är många föremål som anges där och som inte typiskt sett är skjutvapen. Bl.a. är det inte förenligt med vanligt språkbruk att tårgasspray kan vara ett skjutvapen.

Utredningen har föreslagit att vapenlagen skall innehålla endast vapen som enligt gängse språkbruk är att anse som skjutvapen medan atypiska vapen skall tas upp i vapenkungörelsen och ändå omfattas av vapenlagen genom ett utsträckt bemyndigande för regeringen att föreskriva om vapenlagens tillämpning.

Fler omständigheter talar emot att dela upp föreskrifterna om vapenlagens tillämpningsområde i två olika författningar, vapenlagen och vapenkungörelsen. Även om reglerna i vapenlagen, främst de som bestämmer lagens tillämpningsområde, nu inte helt kan anses fylla ett högt ställt krav på överskådlighet, botas inte den bristen av att i princip samma föreskrifter placeras i en regeringsförfattning. Visserligen skulle vapenlagen härigenom få ett enklare utseende och mer framstå som en skjutvapenlag. Vapenlagen bör emellertid inte ses som en strikt skjutvapenlag utan bör kunna innehålla definitioner av såväl skjutvapen som vissa andra vapen och vapendelar vilka i tillämpningshänseende skall jämföras med skjutvapen. En sämre överskådlighet skulle bli följden om lagen tillämpningsområde i betydande mån anges i två författningar.

Reglerna i vapenlagen riktar sig till en stor grupp människor med skiftande bakgrund. Dessa har ett berättigat anspråk på att reglerna är överskådliga och lättillgängliga.

Jag är således av uppfattningen att vapenlagstiftningens tillämpningsområde så långt som möjligt skall framgå av vapenlagen.

Konstruktionsdetaljer

Det krävs enligt gällande regler inte tillstånd för att köpa en s.k. låda till skjutvapen eller trummor till andra skjutvapen än revolverar. Jag föreslår i likhet med utredningen en utvidgning av tillståndsplikten beträffande sådana väsentliga konstruktionsdetaljer i syfte att förhindra privat vapentillverkning. I förhållande till gällande bestämmelser bör därför tillståndsplikten omfatta även en stomme eller en låda till skjutvapen. Vidare bör trummor även till annat skjutvapen än revolver omfattas. De nämnda vapendelarna är särskilt vitala delar för ett vapens skjutmekanism. Även för armborststomme med avfyringsanordning bör krävas tillstånd. Beträffande sådana har det under remissbehandlingen visserligen framhållits att det finns en risk för att en tillståndsplikt kan medföra onödigt administrativt krångel. Denna risk måste dock vägas mot angelägenheten av att förhindra privat vapentillverkning i syfte att undgå vapenlagstiftningens kontroll-

system. Gränsdragningsproblem kan minskas genom möjligheten till verkställighetsföreskrifter och allmänna råd som klargör den närmare innebörden av tillståndskravet.

Prop. 1990/91:130
Allmänna
överväganden

Tårgasanordningar och armborst m.m.

När det gäller uppräknigen av skjutvapen och andra tillståndspliktiga föremål föreslår jag att även tårgasanordningar och armborst nu uttryckligen förs in bland tillståndspliktiga föremål. Dessa har tidigare i praxis ansetts omfattas av vapenlagen.

I detta sammanhang bör nämnas att flera remissinstanser föreslagit att kraftfulla pilbågar av compoundtyp bör likställas med armborst. Vissa pilbågar kan utveckla en mycket stor kraft och orsaka stor skada. I en pilbåge kan dock, till skillnad från ett armborst, energin aldrig lagras. Att kräva tillstånd för vissa kraftfulla pilbågar som till sin konstruktion dock inte visar upp stora skillnader mot sådana som är mindre kraftfulla, kan medföra att omfattande provskjutningar blir nödvändiga. Det kan föra med sig gränsdragningsproblem. Bl.a. med hänsyn till detta finns det övervägande skäl för att inte införa ett tillståndsvång.

Farliga föremål

Riksdagen har i gällande vapenlag bemyndigat regeringen att föreskriva att bestämmelserna i vapenlagen eller vissa av dem skall kunna tillämpas även i fråga om andra föremål som är särskilt ägnade att användas vid brott mot någons liv, hälsa eller personliga säkerhet (jfr 8 kap. 7 § första stycket regeringsformen). Bemyndigandet har tillkommit för att göra det möjligt att snabbt ingripa med författningsändringar när nya mycket farliga föremål uppträder på marknaden. Detta bemyndigande har utnyttjats för att föreskriva tillståndsplikt till införsel av vissa farliga föremål (SFS 1990:417). Även om tillståndspliktens omfattning i princip skall framgå av lagen finns det skäl att behålla detta bemyndigande. Detta bemyndigande är inte till sin omfattning sådant att regeringen kan föreskriva att vapenlagen skall tillämpas på andra föremål än de som är särskilt ägnade att användas vid brott av det slag som angivits ovan.

Kopior av gamla vapen

Under remissbehandlingen har framförts att kopior av gamla tillståndsfria vapen är tillståndspliktiga därför att de rent faktiskt tillverkats efter år 1890. Detta anförs vara till nackdel för bl.a. teatrar som kan använda kopior av sådana vapen.

Många kopior av gamla vapen har en väl fungerande skjutmekanism och används bl.a. för tävlingsskytte. Detta gäller bl.a. för s.k. svartkrutsvapen. Det finns enligt min mening inte skäl att slopa kravet på tillstånd för sådana vapen.

Vid sidan härav finns det emellertid på marknaden kopior av vapen där originalen härrör från år 1890 eller tidigare och som är obrukbara redan från

tillverkaren. Om dessa används ofta beteckningen replika vapen. Dessa vapen anses inte vara tillståndspliktiga därför att de aldrig haft en konstruktion som medfört att vapenlagens regler blir tillämpliga.

De kopior som således bör vara tillståndsfria är redan det och någon lagändring behövs därför inte.

3.3 Vapentillstånd

Mitt förslag : Vapen som innehas för prydnads- eller samlarändamål, liksom vapen för vilka tillstånd getts på grund av affektionsvärde, skall inte få användas för skjutning.

Tillstånd att inneha skjutvapen skall inte i något fall ges, om det finns skäl att anta att ett vapen kommer att missbrukas eller användas för annat ändamål än det som tillståndet avser.

Kolsyrevapen skall jämföras med luft- och fjädervapen.

Endast en fysisk person skall kunna ha tillstånd för ett och samma vapen.

Utredningens förslag: Vapengarderoben, dvs. den mängd vapen som en jägare normalt anses ha behov av och som han regelmässigt får tillstånd för minskas för nyblivna jägare från sex till två. Vid dokumenterat fortsatt jaktintresse kan tillstånd till full vapengarderob beviljas. Tillstånd till innehav av vapen som har prydnads- och affektionsvärde skall beviljas bara om det finns särskilda skäl. Tillstånd skall kunna ges för vapen som har ett särskilt samlarvärde och som skall ingå i en vapensamling. I övrigt överensstämmer utredningens förslag med mitt.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal remissinstanser tillstyrker utredningens förslag om begränsningar i vapengarderoben. Bland dessa är *överåklagaren i Malmö åklagardistrikt, överåklagaren vid regionåklagarmyndigheten i Umeå och Svenska Polisförbundet samt våldskommissionen*. Några remissinstanser godtar vissa begränsningar i vapengarderoben, nämligen *polismyndigheterna i Ljungby, Storuman, Säffle och Malmö samt länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län och Föreningen Sveriges polischefer*. Övriga remissinstanser avstyrker utredarens förslag om en begränsning av vapengarderoben.

Riksdåklagaren, rikspolisstyrelsen, polismyndigheterna i Göteborg, Lycksele, Storuman, Vilhelmina, Stockholm, Karlstad och Säffle, länsstyrelsen i Västerbottens län, Svenska Polisförbundet och Föreningen Sveriges polischefer är positiva till utredningens förslag om begränsning av tillstånd för prydnadsvapen och vapen med affektionsvärde. Avstyrker förslaget i den delen gör *polismyndigheterna i Sundsvall, Skellefteå och Älmhult, statens naturvårdsverk, samt Svenska Jägarförbundet och Jägarnas Riksförbund/Landsbygdens jägare*.

Förslaget att jämföra kolsyrevapen med luft- och fjädervapen har inte mött några erinringar. *Statens naturvårdsverk* anser att ålderskrav för

förvärv och innehav av luftgevär samt bestämmelserna i allmänna ordningsstadgan är tillräckligt varför tillståndsplikten kan slopas för luftgevär. *Statens kriminaltekniska laboratorium* anser inte att några luft-, fjäder- eller kolsyrevapen av hel- eller halvautomatisk typ skall var undantagna från tillståndsplikt.

Skälen för mitt förslag: Den s.k. vapengarderoben är den mängd vapen som man vanligen kan få tillstånd till, om man bedriver jakt i normal omfattning. Vapengarderoben utformades i samarbete mellan Svenska jägareförbundet och rikspolisstyrelsen för att underlätta en mer enhetlig bedömning i tillståndsärenden för jaktvapen. Vapengarderoben har blivit ett inarbetat begrepp, och det råder en presumtion för behov av så många vapen man kan få tillstånd för. I vissa fall kan detta medföra att en jägare har tillstånd till fler vapen än som motsvarar det egentliga behovet.

Utredningens förslag om en begränsning av vapengarderoben för nybörjare har motiverats som ett led i en strävan att minska den totala vapenmängden i landet. En mängd remissinstanser har ifrågasatt den brottsförebyggande effekten av den minskning av vapen hos jägare som utredningens förslag om en begränsad s.k. vapengarderob skulle innebära. När det gäller begränsningar i vapengarderoben har jag beaktat de invändningar som riktats mot förslaget. Jag föreslår därför ingen ändring i föreskriften om att tillstånd skall beviljas om sökanden har behov av vapnet. Ändamålet med utredningens förslag att förhindra att vapen kommer till brottslig användning får åstadkommas på annat sätt.

Prydnadsvapen m.m.

Enligt gällande lagstiftning kan tillstånd att inneha vapen ges, om ett vapen har prydnadsvärde eller affektionsvärde för sökanden. Något egentligt behov av vapnet för t.ex. jakt krävs inte i sådana fall. Detta har enligt utredningen och flera remissinstanser fått till följd att många personer innehar ett stort antal vapen.

Förslaget om begränsningar för prydnadsvapen, vapen till samlingar och vapen med affektionsvärde har fått ett relativt positivt mottagande av remissinstanserna. Emellertid anser jag här på samma sätt som när det gäller vapengarderoben, att ytterligare restriktioner i detta avseende kan undvaras. Risken för missbruk av dessa vapen bör i stället motverkas på andra sätt, bl.a. genom skärpta förvaringsföreskrifter. Jag föreslår därför inte ökade restriktioner beträffande tillståndsgivningen när det gäller vapen med prydnads-, affektions- eller samlarvärde. I denna del föreslår jag endast förtydliganden av lagtexten.

Dessa förtydliganden innebär dels att tillstånd även för vapen med prydnads-, affektions- eller samlarvärde får beviljas endast om det skäligen kan antas att vapnet inte kommer att missbrukas eller användas i strid med det ändamål som tillståndet avser, dels att inget vapen som avses med tillstånd i dessa fall får användas till skjutning.

Jag anser det vara självklart att tillstånd inte skall beviljas för något vapen, om det finns risk för missbruk eller att det används i strid med det

ändamål som tillstånd har beviljats för. Nu finns inget sådant formellt hinder när tillstånd beviljats därför att vapnet har prydnads-, affektions- eller samlarvärde.

Som ett förtydligande förs också samlarändamål in som självständigt skäl för vapentillstånd.

Kolsyrevapen

Många kolsyrevapen har i likhet med vissa luft- och fjädervapen en sådan begränsad effekt att tillståndsplikt inte är nödvändig. De används främst för målskjutning.

Nu är alla kolsyrevapen underkastade tillståndsplikt. Jag föreslår i likhet med utredningen att sådana kolsyrevapen, vilka på samma sätt som vissa luft- och fjädervapen har en begränsad effekt, skall undantas från kravet på tillstånd.

Den begränsade effekt som ett luft-, fjäder- och harpunvapen skall ha för att vara tillståndsfritt är avgörande för om vapenlagens regler skall tillämpas. Det ankommer på regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att genom verkställighetsföreskrifter bestämma om den effekt som skall göra dessa vapen tillståndspliktiga. Detta bör gälla på samma sätt beträffande kolsyrevapen.

Under remissbehandlingen har tagits upp frågan om inte hel- och halvautomatiska luftvapen skall vara undantagna från tillståndsplikt. Det kan vara befogat att hel- och halvautomatiska vapen av detta slag inte är tillståndsfria enligt samma normer eftersom det kan avlossas flera skott utan omladdning. Frågan om vilken effekt som hel- och halvautomatiska vapen skall ha för att kunna anses ha begränsad effekt får bedömas närmare i samband med de författningsändringar som blir aktuella efter ändringarna i vapenlagen.

Tillståndshavare

Några remissinstanser har berört frågan om vapentillstånd för juridiska personer. Som exempel har nämnts skolor och försäkringsbolag. Enligt min mening har det inte framkommit omständigheter som visar på ett verkligt behov av att kunna låta denna kategori av juridiska personer få tillstånd för skjutvapen vilka skall användas för skjutning. Det måste även i dessa fall finnas någon ansvarig person som bedömts lämplig och kompetent att hantera vapnet i fråga.

Vidare har frågan om gemensamt tillstånd för att inneha ett och samma vapen tagits upp under remissbehandlingen. I det sammanhanget har påpekats att det kan uppstå svårigheter när mer än en person har tillstånd för samma vapen. Svårigheterna gäller bl.a. ansvaret för vapnet. Enligt min mening bör tillstånd inte ges till inte mer än en person i fråga om ett och samma vapen. Det skall aldrig behöva uppstå någon tveksamhet om vem som har ansvaret för ett vapen. Jag anser därför att bara en enda person skall kunna ges tillstånd att inneha ett vapen.

Mitt förslag: Det gällande kravet på särskilt tillstånd för att förvärva vissa typer av ammunition ersätts med föreskrifter om att ammunition till tillståndspliktiga vapen bara får innehas av den som har tillstånd för ett sådant vapen som ammunitionen är avsedd för. Ammunitionstillstånd behålls dock för andra ändamål, bl.a. samlarändamål.

Möjlighet ges att handla ammunition genom ett ombud som har eget vapentillstånd.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt förslag.

Remissinstanserna: Det stora flertalet remissinstanser godtar utredningsförslaget. *Överåklagaren vid regionåklagarmyndigheten i Vänersborg, polismyndigheten i Umeå, Svenska Jägarförbundet och Jägarnas Riksförbund/Landsbygds jägare, Sveriges Vapenhandlareförening och Jämtlands läns jaktvårdsförening* redovisar stor tveksamhet till förslagets betydelse för våldsbrottsligheten. Bl.a. *polismyndigheten i Malmö* och *Frivilliga Skytterörelsen* pekar på behovet av legitimationstvång i samband med köp av ammunition. *Sveriges Vapenhandlareförening* tillbakavisar förslaget om tillståndsfrihet beträffande ammunition eftersom konstruktionen bygger på att den enskilde vapenhandlaren skall kontrollera kundens behörighet att köpa ammunition vilket kan vara förenat med stora svårigheter. Bl.a. *Svenska Pistolskytteförbundet* pekar på behovet av möjlighet till inköp av ammunition genom ombud. *Svenska Vapenstiftelsen* anser att original av svartkrutsammunition skall vara tillståndsfri eftersom den bara har samlarvärde. Vidare bör enligt stiftelsen ammunitionstillstånd för samlarändamål inte tidsbegränsas.

Skälen för mitt förslag: De gällande reglerna om ammunitionstillstånd har blivit tämligen betydelselösa på grund av omfattande undantag från tillståndsplikten. I princip all jaktammunition är tillståndsfri och skytteföreningarna tillhandahåller sina medlemmar ammunition. Principen om tillstånd för ammunition har i stor utsträckning förlorat sin betydelse.

Enligt 5 § vapenlagen krävs tillstånd till förvärv av ammunition, om ammunitionen inte är tillståndsfri. Med ammunition förstås enligt 3 § vapenlagen patron eller projektil till handvapen som vapenlagen tillämpas på samt tändhatt eller annat tändmedel till sådan patron eller projektil. I 4 § vapenlagen finns en uppräkningslista av vad som i detta sammanhang är tillståndsfritt. För närvarande är således följande tillståndsfritt: hagel eller annan massiv kula, projektil avsedd för luft-, fjäder- eller harpunvapen, hagelpatron eller tändhatt till sådan, kolsyrepatron, patronhylsa utan tändhatt, avsedd för tillståndspliktigt handvapen, kulpatroner eller tändhattar avsedda för gevär, om inte regeringen föreskrivit annorlunda samt ammunition avsedd för start- eller signalvapen.

Enligt min mening är det synnerligen angeläget att effektivt förhindra ooberättigade ammunitionsförvärv. Har man t.ex. på illegal väg skaffat sig

ett farligt vapen för brottslig användning, bör det i vart fall inte vara möjligt att skaffa ammunition hos närmaste vapenhandlare.

I tidigare lagstiftningsärenden har krav på tillstånd för förvärv av ammunition avvisats bl.a. därför att det skulle kunna bli en lagstiftning utan möjlighet till kontroll (jfr prop. 1955:37 s. 23 f, 1 LU 1955:14 s 32, prop. 1973:166 s. 101). Vapenutredningen har i slutbetänkandet utförligt redovisat bakgrunden till de gällande reglernas innehåll (s. 126 f).

Det har också gjorts gällande att särskilt ammunitionstillstånd skulle sakna fog för sig eftersom den som beviljats tillstånd för ett vapen även bör anses ha de allmänna kvalifikationer som kan krävas för att få förvärva ammunition.

Några berättigade intressen hos personer som har vapentillstånd kan näpeliggen kränkas genom mitt förslag att bevis om vapentillstånd skall kunna visas upp vid förvärv av ammunition. Den som har vapentillstånd för ett vapen som är avsett att skjutas med får en oinskränkt rätt att köpa ammunition till det vapnet. Är köparen okänd för säljaren, får han styrka sin behörighet att köpa ammunition genom att visa upp bevis om sitt vapentillstånd och legitimation.

Frågan om legitimation kräver inte uttrycklig reglering i lagtexten.

Det är redan nu förbjudet att överlåta viss ammunition till den som inte är berättigad att förvärva den. Förbudet är också straffsanktionerat. Redan nu förutsätter alltså överlåtelse av ammunition vissa kontrollåtgärder, om köparen är okänd för säljaren. Den enda förändringen som inträder genom mitt förslag är att fler sorters ammunition kommer att kräva denna kontroll. Detta är ett arbete och ett ansvar som vapenhandeln enligt min mening måste ta på sig. Genom de skärpta förutsättningarna för att beviljas tillstånd till handel med vapen som jag också kommer att förslå kan man på goda grunder anta att de som beviljas tillstånd till vapenhandel också tar ansvaret för och har kvalifikationerna att klara denna kontroll.

Det har gjorts gällande att ett bevis om vapentillstånd inte alla gånger genast och helt otvetydigt utvisar vilken ammunition som är avsedd för vapnet. Med de kunskaper som måste krävas av en vapenhandlare kan det dock rimligen inte vara svårt att avgöra om den ammunition som kunden önskar köpa också är avsedd för vapnet.

Köp av ammunition genom ombud

Förslaget att ammunition får innehas bara av den som har tillstånd att inneha ett vapen som ammunitionen är avsedd för och förbudet att överlåta ammunition till den som inte är berättigad att inneha den bör inte utesluta att ammunition kan köpas genom ombud. Särskilt i glesbygd kan det finnas behov av det. En jägare eller annan person med eget vapentillstånd bör därför få köpa ammunition åt annan, om uppdragsgivaren givit honom fullmakt och har tillstånd för det vapen som ammunitionen är avsedd för.

Det bör också krävas att ombudet har vapentillstånd. Härigenom begränsas kretsen av ombud till personer som bedömts kunna betros med vapen. Ombudet behöver enligt min mening dock inte ha tillstånd för ett

vapen av samma slag som den har som han skall köpa ammunition åt. Ett vapentillstånd har föregåtts av en allmän lämplighetsprövning av tillståndshavaren. Det bör vara tillräckligt i detta sammanhang.

Förfarandet att sälja till ett ombud fordrar givetvis att den som säljer ammunitionen, på samma sätt som vid andra motsvarande överlåtelser, kontrollerar ombudets och kundens identiteter och deras behörigheter att köpa ammunition, om vederbörande är okända. Vid försäljning genom ett ombud kan det därför krävas att ombudet förutom sitt och uppdragsgivarens bevis om vapentillstånd även visar upp sin egen och uppdragsgivarens legitimation. Förfarandet vid ombuds försäljning ställer enligt min mening inte för stora anspråk på de som köper och säljer ammunition. Det är inte en ovanlig åtgärd med behörighetskontroll i andra viktiga sammanhang.

Omständigheter som är kända för säljaren behöver dock inte styrkas. Är ombudets identitet känd för säljaren liksom ombudets innehav av vapentillstånd behöver legitimation och tillstånd inte visas upp. Om säljaren på motsvarande sätt har blivit underrättad muntligt om fullmakten, känner fullmaktsgivaren och vet vad han har tillstånd att inneha för vapen, behöver identitet och behörighet för honom inte heller styrkas.

Om en vapenhandlare eller annan som överlåter ammunition antingen har vetskap om ombudets och uppdragsgivarens behörigheter eller har kontrollerat bevis om vapentillstånd och identiteter och i förekommande fall fullmakt, får handlaren anses ha gjort vad som ankommer på honom. Ytterligare kontrollåtgärder kan bara krävas, om det finns skäligen anledning att misstänka att kunden t.ex. genom återkallat vapentillstånd förlorat sin rätt att inneha den efterfrågade ammunitionen.

Ombudet har naturligtvis ingen rätt att på grund av fullmaktsgivarens tillstånd inneha ammunitionen för egen räkning. Det ligger i sakens natur att ammunitionen utan dröjsmål skall överlämnas till uppdragsgivaren. Den som saknar tillstånd för ett vapen för vilken viss ammunition är avsedd kan ju inte annat än övergångsvis ha rätt till innehav för annans räkning. Den som innehar ammunition utan att själv vara berättigad till måste vara beredd att ge en godtagbar förklaring t.ex. genom att visa fullmakt och kassakvitto.

Ammunitionstillstånd för samlarändamål

När det gäller ammunition till vilken vapen saknas föreslår jag i likhet med utredningen att systemet med särskild ammunitionstillstånd behålls med den justeringen att ett tillstånd skall avse rätt att inneha ammunition i stället för att förvärva den. Det är normalt endast för samlarändamål det kan komma i fråga att ha tillstånd att inneha ammunition utan att ha något vapen att använda ammunitionen till.

Tillstånd till förvärv av ammunition gäller enligt nuvarande regler i ett år. Ett sådant tillstånd till innehav, som kommer i fråga enligt mitt förslag, saknas det anledning att tidsbegränsa. Tillståndet till innehav av ammunition bör dock fortfarande som huvudregel vara beroende av att förvärv sker inom ett år.

Mitt förslag: Kraven för att kunna få tillstånd att bedriva handel med vapen skärps. Vid sidan av de förutsättningar som gäller för vapenhandlare att vara allmänt berättigad att driva handel och känd för ordentlighet och pålitlighet skall dessutom krävas att han har såväl behövliga kunskaper som att verksamheten skall bedrivas yrkesmässigt. Bl.a. om verksamheten inte längre bedrivs yrkesmässigt, får tillståndet återkallas.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt förslag. Utredningen har dock föreslagit att godkända formella prov skall krävas för erforderlig kompetens.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som yttrat sig i frågan utom *Samlarföreningen Nordstjärnan* och *Vapenstiftelsen* tillstyrker förslaget. *Kommerskollegium* anser att den begränsning i etableringsrätten som följer av kravet på tillstånd för att få driva handel med vapen kan anses godtagbar med hänsyn till skyddet för liv och hälsa och dess betydelse för att motverka brott. *Näringsfrihetsombudsmannen (NO)* konstaterar att de skärpta tillståndskraven kan leda till att nyetableringar i viss mån försvåras och att den s.k. fritidshandeln minskar men att mycket av det som förts fram till stöd för förslaget talar för att allmänintresset av en effektiv kontroll av handeln med denna typ av produkter väger tyngre än de eventuella negativa effekterna av förslaget. *NO* framhåller att skärpningen vid tillämpningen inte får leda till att mindre företag som yrkesmässigt bedriver eller önskar bedriva seriös vapenhandel missgynnas i förhållande till övriga företag i branschen. Någon prövning från behovssynpunkt av etablering bör inte förekomma enligt *NO* och från önskvärdhet av koncentration bör helt bortses. *NO* avstyrker att en branschorganisation, som ofta i första hand företräder de stora och väletablerade företagen, skulle få till uppgift att anordna utbildning. När det gäller kravet på branschvana framhåller *NO* att det är betydelsefullt att också erfarenhet av vapenhantering i andra sammanhang än genom arbete i vapenhandel godtas.

Skälen för mitt förslag: Från samhällelig synpunkt bör ställas krav på god kunskap, stort ansvar och gott omdöme hos den som ägnar sig åt att driva handel med vapen och ammunition. Samhället ställer i många olika sammanhang upp kvalifikationskrav för verksamheter av olika slag. Vid sidan av rena kunskapskrav ställs ofta krav på erfarenhet av det område man avser att verka på. I fråga om vapenhandel ter sig sådana krav särskilt befogade.

Enligt gällande regler fordras för tillstånd att driva vapenhandel endast att sökanden är berättigad att driva handel i allmänhet samt att han är känd för ordentlighet och pålitlighet.

Ett tungt vägande skäl för att skärpa kriterierna för att bevilja vapenhandlartillstånd är att det inte är rimligt med mindre ingående

prövning i dessa ärenden än i ärenden om vapentillstånd för eget behov. Man skall inte kunna förfoga över kanske ett mycket stort antal vapen utan att fylla högt ställda krav på kunskaper. Ett tillstånd till vapenhandel får aldrig bli ett alternativ till att beviljas eget tillstånd för vapen.

Jag föreslår därför en skärpning så att vapenhandlartillstånd bara skall lämnas till den som utöver att uppfylla de nu gällande kraven också har behövliga kunskaper och bedriver verksamheten yrkesmässigt.

Kunskapskravet

I kravet på behövliga kunskaper ligger krav på kunskap om vapen, vapenlagstiftning och vapenbranschen. Kunskap om vapenbranschen kan förvärfvas antingen genom tidigare verksamhet inom vapenhandel eller på annat likvärdigt sätt. Det bör vara möjligt att få motsvarande erfarenhet också genom annan verksamhet. Exempel som anförts på sådan annan verksamhet är omfattande och väldokumenterad erfarenhet av vapenhantering inom skytterörelsen eller försvarsmakten. När det gäller kunskap om vapen och vapenlagstiftning kan dessa ha förvärvats på olika sätt. Avgörande är att vederbörande har den kunskapen. Det blir ytterst en uppgift för den tillståndsgivande myndigheten att avgöra om sökanden har de kunskaper som behövs.

Till de behövliga kunskaperna hör kännedom bl.a. om hur olika vapen ser ut, hur de fungerar, vilket användningsområde de har, vilka särskilda risker som finns samt vilka olika typer av ammunition som förekommer. Det måste också ställas krav på god kännedom om vapenlagstiftningen, jaktlagstiftningen och övrig lagstiftning som berör vapen.

Det är inte lämpligt att i lag ge mer detaljerade föreskrifter om innebörden av de behövliga kunskaperna. Regeringen eller den myndighet som regeringens bestämmer bör få rätt att meddela föreskrifter på området.

Enligt min mening bör emellertid inte ett formellt godkänt skriftligt och praktiskt prov vara en förutsättning för att beviljas tillstånd till handel med vapen. Samtidigt är det naturligtvis synnerligen viktigt att innebörden av kunskapskravet inte tolkas olika hos tillståndsmyndigheterna. Det måste i så viktiga frågor som när det gäller rätt att bedriva näringsverksamhet av visst slag vara så att de som söker tillstånd till vapenhandel får en likartad behandling oavsett var i landet de söker tillstånd.

Vapenutredningen har föreslagit att rikspolisstyrelsen skall anordna någon form av utbildning för vapenhandlare som skulle leda fram till ett föreskrivet kunskapsprov.

Jag anser inte att det skall vara en uppgift för den centrala myndigheten för polisväsendet att anordna kurser. Det bör därför inte anges i lag hur kunskaperna skall förvärfvas.

I likhet med NO är jag tveksam till att låta någon branschorganisation ha hand om en utbildning som skulle utgöra formell förutsättning för ett godkännande för vapenhandel. Detta utesluter självfallet inte att branschorganisationer eller andra enskilda organ anordnar särskild utbildning men

det bör inte vara ett krav att man genomgått sådan för att få tillstånd att driva vapenhandel.

Kravet på yrkesmässighet

Ett krav på att en verksamhet skall vara yrkesmässig innebär ett krav på viss omfattning av en rörelse. Det utgör en inskränkning i etableringsmöjligheterna. Givetvis skall sådana extra villkor undvikas så långt som möjligt. Genom att kräva viss omfattning av rörelsen motverkas dock effektivt möjligheten att söka tillstånd till handel med vapen i stället för eget tillstånd för innehav av vapen. Vidare är det så att en mycket ringa omfattning av verksamheten inte motiverar t.ex. en större lagerhållning. En liten omfattning av sådan handel får även i de flesta fall antas ge mindre kunskaper om marknaden och utvecklingen inom vapenområdet. Jag anser att utredningens bedömning att några tiotal transaktioner per år bör kunna tjäna som lämplig riktlinje för kravet på yrkesmässighet är väl grundad. Det är givetvis svårt att uppskatta en verksamhets omfattning innan den kommit i gång. En så begränsad minsta omfattning som några tiotal transaktioner per år bör dock kunna uppskattas med tämligen god säkerhet.

Ett sådant krav bör inte behöva leda till en icke önskvärd koncentration av vapenhandeln till större företag. I kravet ligger inte någon behovsprövning från marknadssynpunkt för tillstånd att få etablera sig som vapenhandlare.

Ges tillstånd att driva handel med vapen och visar det sig sedan att verksamheten får en sådan liten omfattning att den inte kan betecknas som yrkesmässig, bör ett tillstånd kunna återkallas. Föreskrifterna i 31 § vapenlagen om återkallelse av tillstånd att driva handel med vapen bör därför kompletteras på denna punkt. Jag föreslår att det i lagen uttryckligen skall framgå att tillståndet skall kunna återkallas, om verksamheten inte längre bedrivs yrkesmässigt.

När det gäller det föreslagna kravet på kunskaper torde det inte behövas någon särskild övergångsbestämmelse som hindrar att ett handlartillstånd som är beviljat före ikraftträdandet återkallas. De redan etablerade vapenhandlarna torde som regel ha kunskaper som motsvarar de krav som kan ställas upp med stöd av den nya bestämmelsen.

Mitt förslag: Reglerna om förvaring av vapen och vitala vapendelar skärps och blir mer detaljerade. Skjutvapen och ammunition, som inte hålls under uppsikt eller förvaras i säkerhetsskåp skall förvaras var för sig (delad förvaring). Om det är möjligt att utan avsevärd svårighet avlägsna en sådan vapendel som medför att vapnet inte kan användas, skall även den delen förvaras separat. Vapnet, ammunitionen och eventuellt vapendelen skall i så fall förvaras var för sig under säkert lås eller på annat lika betryggande sätt. Dessa ändrade förvaringsreglerna tillämpas inte på start- och signalvapen och ammunition till sådana vapen.

Några nya kontrollmöjligheter av vapenförvaring införs inte.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt förslag. Utredningen föreslår även en straffsanktionering av de generella förvaringsföreskrifterna samt en befogenhet för polisen att inspektera vapenförvaring hos enskilda.

Remissinstanserna: Det övervägande antalet remissinstanser är positiva till de skärpta förvaringsbestämmelser som utredningen föreslår. Från bl.a. *polismyndigheterna i Karlstad och Säffle* har dock framförts att hemmagjorda skåp som fyller samma säkerhetsnivå som godkända skåp bör vara godkända för förvaring. *Överåklagaren vid regionåklagarmyndigheten i Vänersborg* instämmer i utredningens kritik av nuvarande förvaringsföreskrifter och vapenägars i bland bristfälliga förvaring men pekar på att drastiska ändringar av förvaringsföreskrifterna förutsätter en undersökning av i vilken utsträckning nuvarande brister i förvaringsreglerna bidragit till den grövre brottsligheten. *Svenska Jägarförbundet och Jägarnas Riksförbund/Landsbygdens jägare* anser att förvaringsbestämmelserna i någon mån bör skärpas men att detta bör genomföras inom ramen för befintliga regler. Utredningsförslaget om straffsanktionering av de generella förvaringsföreskrifterna har fått ett blandat mottagande. Bland de som är positiva märks *RA, överåklagaren i Malmö, polismyndigheterna i Sundsvall, Umeå, Vilhelmina, Lycksele och Hagfors*. Negativa till straffsanktionering är bl.a. *Frivilliga skytterörelsen, Svenska Jägarförbundet och Jägarnas Riksförbund/Landsbygdens jägare, Sveriges vapenhandlares förening* samt *Jämtlands läns jaktvårdsförening*. Vid bedömning av behovet av särskilda förvaringsvillkor anser bl.a. *Svenska Jägarförbundet och Jägarnas Riksförbund/Landsbygdens jägare* att inbrottsrisken skall vara det avgörande och inte som nu det antal vapen som någon innehar.

Utredningsförslaget om inspektionsrätt för polisen i syfte att kontrollera om förvaringsföreskrifterna efterlevs avstyrks eller möter invändningar från bl.a. *hovrätten för Nedre Norrland, kammarrätten i Jönköping, Stockholms tingsrätt, rikspolisstyrelsen, länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus, Jämtlands och Västerbottens län, Sveriges Advokatsamfund* och *jägarförbunden*.

Skälen för mitt förslag: Skjutvapen är farliga föremål och kräver att innehavarna hanterar dem med stort ansvar. Förvaringsföreskrifterna för skjutvapen och ammunition och deras efterlevnad är av grundläggande betydelse för att hindra att sådana saker skall komma i orätta händer. Det är således absolut nödvändigt med ändamålsenliga förvaringsföreskrifter. Det är självklart bland alla som handskas seriöst med vapen att de skall förvaras så att obehöriga inte kommer åt vapen eller ammunition. Det räcker inte med generella åtgärder som att bekämpa sådan kriminalitet som bostadsinbrott. I likhet med utredningen och en majoritet av remissinstanserna anser jag att det finns skäl att skärpa dem.

Generella förvaringskrav

En innehavare av skjutvapen är enligt 26 § vapenlagen alltid skyldig att se till att dessa förvaras på ett sådant sätt att det inte är fara för att någon obehörig kommer åt vapnet. Detsamma gäller beträffande ammunition.

Enligt samma lagrum skall därför skjutvapen och ammunition förvaras på särskilt sätt, nämligen antingen i säkerhetsskåp eller i form av s.k. delad förvaring av endera vapen eller s.k. vital vapendel under lås eller på annat betryggande sätt.

Som utredningen har föreslagit bör reglerna ändras för att uppnå större säkerhet när det gäller förvaring av skjutvapen och ammunition. Jag föreslår därför att skjutvapen och ammunition som inte hålls under uppsikt skall förvaras i säkerhetsskåp eller åtskilt, helst på tre olika ställen under säkert eller på annat lika betryggande sätt.

Vapen under uppsikt

Vapen som hålls under uppsikt bör vara undantagna från föreskrifter om särskild förvaring. Med uppsikt över vapnet får förstås att innehavaren har omedelbar kontroll över vapnet. När tillståndshavaren själv transporterar sitt vapen och ammunition gäller alltid att han skall ta sådan vård om vapnet så att ingen obehörig kommer åt det.

Säkerhetsskåp

När det gäller vilka krav som bör ställas på säkerhetsskåp bör rikspolisstyrelsen meddela närmare föreskrifter om dessas tekniska beskaffenhet. Det finns egentillverkade skåp som når upp till samma säkerhetsnivå som godkända säkerhetsskåp. Andra skåp än sådana som rikspolisstyrelsen godkänt som säkerhetsskåp skall jämföras med säkerhetsskåp, om det kan anses vara lika säkra förvaringsutrymmen. Det är sökandens sak att visa att den tilltänkta förvaringen är tillräckligt säker.

Delad förvaring

Som alternativ till förvaring under uppsikt eller i säkerhetsskåp bör s.k. delad förvaring kunna godtas, om den är säker. Många vapen kan utan större svårighet delas så att en vital vapendel kan avlägsnas. Vapnet kan då

inte användas, om inte vapendelen sätts tillbaka. En delad förvaring innebär att vapnet, ammunitionen och den lösa vapendelen förvaras på olika ställen. Jag förordar att tredelad förvaring i lagen skall vara alternativet till förvaring i säkerhetsskåp, om en vital vapendel kan tas bort från vapnet.

Även vid delad förvaring anser jag dock att enkel inlåsning i garderob eller skrivbord är normalt otillräcklig. Förvaringen måste vara säkrare än vad en sådan inlåsning oftast är. Det är inte lämpligt att i lag föreskriva mer detaljerade bestämmelser för delad förvaring. Principen bör dock vara att förvaringen från stöldskyddssynpunkt skall ge ett godtagbart skydd med beaktande av vapnets farlighet och vapeninnehavarens totala vapenmängd. Det bör regleras i verkställighetsföreskrifter vad som skall iaktas för att förvaringen skall anses vara säker.

Särskilda förvaringsvillkor

Vapen är stöldbegärliga och risken för inbrott hos vapeninnehavare måste motverkas.

Polismyndigheten kan i samband med att tillstånd beviljas besluta om särskilda förvaringsvillkor. Jag instämmer i den frågan i de principer som utredningen anser bör vara vägledande vid bedömningen av vilken förvaring som kan komma i fråga. Vapnets farlighet och beskaffenhet i övrigt skall vara avgörande för vilken förvaring som bör krävas. I likhet med utredningen anser jag vidare att antalet vapen som någon innehar är av stor betydelse.

Kriminalisering

Det finns i och för sig mycket som talar för utredningens förslag att straffsanktionera överträdelser av förvaringsföreskrifterna. För att fatta ett beslut om kriminalisering bör det emellertid krävas att en sådan kan antas få brottsavhållande betydelse, att inte andra negativa verkningar väger över denna effekt samt att det går att kontrollera efterlevnaden. När det gäller personer som betrots med vapentillstånd har det skett en allmän prövning av deras person. Vidare kan deras tillstånd återkallas under vissa omständigheter, t.ex. om det uppdagas allvarliga brister i vapenförvaringen. Därtill kan en vapeninnehavare under vissa omständigheter drabbas av skadeståndsansvar, om brister i förvaringen av ett vapen har orsakat att ett vapen brukats av en obehörig för en skadeståndsgrundande handling. Mot bakgrund av dessa sanktionsformer framstår det inte som sannolikt att en kriminalisering av de generella förvaringsföreskrifterna har självständig brottsavhållande betydelse. Det går heller inte att bortse från vad vissa remissinstanser anfört om att en kriminalisering skulle verka hämmande på benägenheten att anmäla stöld av vapen som inte har förvarats i enlighet med de generella föreskrifterna. En sådan stöldanmälan skulle ju medföra att anmälaren angav sig själv för brott.

Inspektionsmöjlighet

Utredningens förslag om inspektionsrätt för polisen har mött starkt motstånd från en mängd remissinstanser. Inte minst med tanke på det stora antal personer som innehar vapen är det tveksamt om en inspektionsmöjlighet ger någon verklig effekt. Det skulle bara kunna bli fråga om ett mycket litet antal inspektioner. Den arten av verksamhet är inte heller någon uppgift polisen bör ha (jfr prop. 1989/90:155) och annat lämpligt övervakningsorgan saknas. Jag föreslår därför ingen inspektionsrätt för polisen.

Vapen som tillhör staten m.m.

Några remissinstanser har berört frågan om förvaring av vapen som tillhör staten men disponeras av främst personal inom försvarsmakten samt frivilligorganisationer. Det är här fråga om en krets som vapenlagen inte äger tillämpning på. Givetvis måste vapen som inte omfattas av vapenlagens regler förvaras fullt tillfredsställande. När det gäller vapen för försvarsändamål är problemet aktualiserat och frågan bereds för närvarande inom försvarsdepartementet. Problemet kommer därför att få en lösning i ett annat sammanhang. Jag har i denna fråga samrått med chefen för försvarsdepartementet.

Inom verkskyddet har tidigare förekommit beväpning. Detta är inte längre fallet. Reglerna om vapen och ammunition för verkskyddsändamål bör därför tas bort. Jag föreslår att föreskrifterna i detta avseende skall upphöra att gälla.

Jag har i denna fråga samrått med chefen för försvarsdepartementet.

3.7 Transport av vapen och långtidsförvaring

Mitt förslag: Den som transporterar vapen åt någon annan skall se till att det sker på ett betryggande sätt så att ingen obehörig kommer åt vapnen. Denna skyldighet straffsanktioneras.

Möjligheten till s.k. långtidsförvaring utsträcks från ett till tre år.

Utredningens förslag: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: Förslagen om skärpta regler vid transport av vapen och utsträckt tid för långtidsförvaring tillstyrks av samtliga som yttrat sig i frågan.

Skälen för mitt förslag: När det gäller frågan hur vapen och ammunition skall förvaras under transport gäller enligt 28 a § vapenlagen att den som åtar sig att transportera skjutvapen *bör* vidta betryggande åtgärder för att förhindra att någon obehörig kommer åt egendomen. Rikspolisstyrelsen har gett allmänna råd om hur vapen bör förvaras under resor med bil, tåg osv.

Regeln i 28 a § gäller när någon annan än vapeninnehavaren transporterar vapen. När vapeninnehavaren själv transporterar sitt vapen gäller reglerna i 26 §.

Transportören bör enligt det nämnda lagrummet se till att transporten sker på ett betryggande sätt. Till stöd för förslaget att detta skall ändras till en bindande och straffsanktionerad föreskrift har utredningen anfört bl.a. att det förekommer att vapen transporteras lättvindigt på ett lastbilsflak och lämnas obevakade långa stunder. Detta är givetvis inte godtagbart. All vapentransport måste ske på ett betryggande sätt.

Frågan om förvaring under transport har tidigare varit föremål för lagstiftningsöverväganden (jfr prop. 1981/82:1 s. 34). Då avstod regeringen från att föreslå en tvingande formulering av regeln om betryggande förvaring under transport eftersom bl.a. förhållandena kunde variera avsevärt mellan olika transportmedel.

I det nämnda tidigare lagstiftningsärendet gjordes det även gällande att transportbranschen har egna tillräckliga regler för hur transport skall ske. Detta är utomordentligt värdefullt. I likhet med utredningen och remissinstanserna anser jag emellertid att det inte är tillfredsställande att helt överlåta på branschen att utforma reglerna på området. Att de som seriöst och säkert transporterar vapen har egna tillräckliga regler löser inte problemet för andra som transporterar vapen. Det saknas nu möjligheter enligt vapenlagen att ingripa mot även de mest vårdslösa transporterarna. Det bör därför i lagen läggas fast att transporten av vapen och ammunition skall ske på ett betryggande sätt så att ingen obehörig kommer åt den.

Jag föreslår därför att det uttryckligen föreskrivs att den som transporterar vapen för annans räkning *skall* vara skyldig att vidta betryggande åtgärder för att förhindra att någon obehörig kommer åt ett vapen eller ammunition. Vidare bör den nya skyldigheten straffsanktioneras.

Det ligger i sakens natur att de krav som måste ställas upp vid transport kan växla avsevärt beroende på vad som skall transporteras, vilken sträcka och med vilket transportmedel. Jag anser det vara tillräckligt att i lag föreskriva att transporten skall ske på ett sådant sätt att någon obehörig inte skall kunna komma åt vapen eller ammunition.

Det är i detta fall inte lämpligt att ge rikspolisstyrelsen i uppdrag att utfärda bindande verkställighetsföreskrifter. Vapentransporter förutsätter nämligen inte särskilt tillstånd av polisen. De som åtar sig transport av vapen kommer därför inte på samma sätt i kontakt med en polismyndighet. Enligt min mening får det överlåtas åt rättstillämpningen att avgöra vilka krav som bör ställas i fråga om betryggande transport. Inget hindrar emellertid att allmänna råd som har utfärdats av rikspolisstyrelsen tjänar som praktisk vägledning.

Långtidsförvaring

Om en person under längre tid, exempelvis på grund av utlandsvistelse, är förhindrad att själv ta hand om sitt vapen, har han behov av att kunna deponera vapen och ammunition hos någon annan för viss tid. Enligt 26 §

vapenlagen finns för dessa fall en möjlighet till förvaring hos annan. Det kan vara t.ex. annan enskild person eller skytteförening. En sådan långtidsförvaring kan enligt gällande regler pågå under ett år och förutsätter en skriftlig anmälan till polismyndigheten.

Det har gjorts gällande att tiden för långtidsförvaring behöver utsträckas avsevärt för att bestämmelsen skall fylla någon funktion. Några problem med långtidsförvaring hos annan som skulle vara ett hinder för en generösare regel har inte kommit fram. Jag föreslår därför att tiden för långtidsförvaring förlängs till perioder om tre år.

Den som för annans räkning förvarar vapen är bunden av de generella förvaringsföreskrifterna och de förvaringsvillkor som kan ha bestämts. Den som förvarar vapnet får inte heller använda vapnen utan att han har ett eget tillstånd att inneha ett vapen av det slag som han förvarar.

3.8 Återkallelse av vapentillstånd och omhändertagande av vapen, m.m.

Mitt förslag: Tillstånd att inneha eller införa skjutvapen till Sverige får återkallas, om tillståndshavaren har missbrukat vapnet, visat oaktsamhet med vapnet eller på annat sätt visat att han är olämplig att inneha vapen. Möjlighet ges att också återkalla ett tillstånd att inneha skjutvapen eller ammunition när förutsättningarna för tillståndet inte längre föreligger.

När särskilda omständigheter föranleder det får ett skjutvapen och den ammunition som hör till vapnet omhändertas, om det finns risk att vapnet missbrukas eller om det är sannolikt att ett tillstånd att inneha kommer att återkallas.

Den nuvarande anmälningskyldigheten för en läkare som är ansvarig för vård av någon som är intagen på sjukhus för psykisk störning och som har vapen skall regleras i vapenlagen.

Utredningens förslag: När behov av skjutvapen inte längre finns kan ett tillstånd återkallas med stöd av gällande föreskrifter. Nya regler behövs inte i den delen. Tillstånd för målskyttevapen skall och kan enligt gällande regler återkallas, om tillståndshavaren går ur en skytteförening utan att gå in i en annan förening. Skytteföreningarna åläggs en rapporteringskyldighet till polisen beträffande dem som går ur en förening utan att gå in i en annan skytteförening. Möjlighet införs att interimistiskt återkalla vapentillstånd i avvaktan på ett slutligt avgörande av frågan om återkallelse enligt 29 -31 §§ vapenlagen. Vid beslut om interimistisk återkallelse får polismyndigheten omhänderta vapen och ammunition.

Remissinstanserna: Sakliga ändringar som beträffande förslaget att med stöd av gällande regler återkalla vapentillståndet när behov av ett vapen inte längre föreligger måste enligt bl.a. *hovrätten för Nedre Norrland och polismyndigheten i Karlstad* komma till uttryck genom lagändring. Riks-

åklagaren, överåklagaren vid regionåklagarmyndigheten i Vänersborg, kammarrätten i Jönköping, polismyndigheterna i Ljungby, Umeå, Karlshamn m.fl. anser att grunderna för återkallelse när behov av ett vapen inte längre föreligger är svåra att tillämpa och inte helt klara till sin innebörd.

Vissa remissinstanser däribland *överåklagarna i Malmö, länsstyrelsen i Jämtlands län, polismyndigheterna i Lycksele, Umeå, Vilhelmina och Hagfors* är positiva till utredningens förslag om interimistisk återkallelse och anser att det fyller ett behov. *Polismyndigheterna i Stockholm, Sundsvall och Skellefteå, Föreningen Sveriges polischefer och jägarförbunden* ifrågasätter behovet mot bakgrund av reglerna om omhändertagande eller avstyrker utredningens förslag. *Polismyndigheten i Hagfors* efterlyser en möjlighet att tillfälligt återkalla ett tillstånd. Tveksamma till förslaget med rapporteringsskyldighet för skytteföreningar är *överåklagarna i Stockholm, Malmö och Vänersborg, polismyndigheterna i Göteborg, Umeå, Skellefteå, Vilhelmina och Karlstad, Frivilliga Skytterörelsen och jägarförbunden m.fl.*

Skälen för mitt förslag

Återkallelse

Det finns i bland omständigheter som gör att ett tillstånd att inneha eller införa vapen måste återkallas. Enligt 29 § vapenlagen får ett tillstånd återkallas, om en innehavare av ett skjutvapen genom missbruk av vapnet eller oaksamhet med vapnet eller på något annat sätt visar att han är olämplig att inneha vapen eller om det annars finns skäligen anledning till det. När det gäller pistol eller annat enhandsvapen eller kulsprutepistol eller annat helautomatiskt vapen får enligt huvudregeln i 29 § andra stycket ett tillstånd återkallas, om de synnerliga skäl som förutsattes vid tillståndsgivningen inte längre föreligger. Har en tillståndshavare missbrukat vapnet, visat oaksamhet med det eller på annat sätt visat att han är olämplig att inneha vapen bör hans tillstånd normalt återkallas.

Det har vid tillämpningen ansetts vara oklart om tillstånd kan återkallas därför att t.ex. behov av vapnet inte längre föreligger. Jag anser att återkallelsereglerna är otydliga och otillräckliga i detta avseende. Det råder sålunda delade meningar i praxis om tillstånd kan återkallas av den anledningen att innehavaren av vapnet inte längre har behov av detta.

I likhet med utredningen och flertalet remissinstanser anser jag att ett vapentillstånd måste kunna återkallas i det fallet.

Också på andra sätt kan förutsättningarna för ett vapeninnehav på ett väsentligt sätt ha förändrats i förhållande till omständigheterna vid tillståndsgivningen. Även om också lagtexten för närvarande kan tolkas så att det är möjligt att återkalla ett tillstånd även i sådana fall anser jag i likhet med bl.a. hovrätten för Nedre Norrland att det är lämpligt att detta uttryckligen framgår av lagen.

Jag föreslår därför en tydligare formulering av återkallelsereglerna så att det klart framgår att ett tillstånd kan återkallas vid ändrade förutsättningar.

Förutsättningarna kan som regel sägas vara så ändrade att tillståndet bör kunna återkallas, om det inte längre finns förutsättningar för att ett tillstånd

skulle beviljas inte skulle beviljas. Det skulle dock föra alltför långt att återkalla alla tillstånd där sådana förändringar skett. I varje enskilt ärende måste en självständig bedömning göras. Det är därvid naturligt att främst beakta de omständigheter som kan hänföras till tillståndshavaren. Exempel på sådana omständigheter är att tillståndshavaren inte längre har behov av vapnet, att synnerliga skäl föreligger inte längre för att inneha en revolver, att en samling upplöses eller att brister uppstår i den personliga lämpligheten att inneha vapen.

När ändrade regler rubbar förutsättningarna för tillstånd och återkallelse därför kan komma i fråga finns det anledning till särskild försiktighet vid bedömning av om ett tillstånd skall återkallas. Detta kan exempelvis vara fallet vid skärpta utbildningskrav för en viss vapentyp, högre krav på skjutskicklighet och höjda åldersgränser.

Särskilt om målskyttevapen

I fråga om målskyttevapen krävs det enligt praxis normalt medlemskap i en skytteförening för att man skall anses ha behov av vapnet. Enligt utredningen kan och bör tillstånd för målskyttevapen återkallas redan enligt gällande föreskrifter, om behov av vapnet inte föreligger. Behov skulle inte anses föreligga, om medlemskap i en skytteförening upphört. Efterlevnaden av kravet på medlemskap skall enligt utredningen kontrolleras genom en skyldighet för skytteföreningarna att anmäla när någon utträder ur en förening utan att gå in i en annan skytteförening. Förslaget har fått kritik under remissbehandlingen.

Utredningens förslag att lägga på skytteföreningarna att anmäla utträde ur en förening kan vara effektivt från kontrollsynpunkt. Emellertid är det mindre lämpligt från andra synpunkter och bör inte genomföras. Bl.a. bör man undvika att ålägga enskilda ideella organisationer att rapportera förhållanden till myndigheter som kan föranleda åtgärder mot en enskild person. Särskilt gäller detta i förhållande till medlemmarna eller tidigare sådana.

Jag är emellertid överens med utredningen om att den som inte är medlem i en skytteförening inte heller normalt kan anses ha behov av att inneha målskyttevapen. Genom mitt förslag till formulering av regeln i 29 § om återkallelse av tillstånd kommer det att klart framgå att återkallelse kan komma i fråga i dessa situationer. Inget hindrar i dessa fall att polisen genom en enkel förfrågan hos tillståndshavarna tar reda på om de fortfarande är medlemmar i någon skytteförening.

Utvidgad möjlighet till omhändertagande av skjutvapen m.m.

Enligt utredningen är reglerna om omhändertagande av vapen i 32 § vapenlagen för närvarande inte tillräckliga. Enligt detta lagrum får polismyndigheten besluta att omhänderta ett skjutvapen och därtill hörande ammunition, om det föreligger risk för missbruk av vapnet. Är faran för missbruk överhängande, får en polisman även utan sådant beslut omhänderta vapnet och ammunitionen.

Utredningen har föreslagit att reglerna om omhändertagande kompletteras med en föreskrift om interimistisk återkallelse.

Jag delar uppfattningen att de nuvarande reglerna inte ger tillräckliga möjligheter att ta hand om vapen innan frågan om återkallelse är slutligt prövad. Det finns fall där det framstår som klart olämpligt att vapen och ammunition får finnas kvar hos en person som i och för sig inte har fått sitt tillstånd återkallat. Den möjlighet som nu finns är att omhänderta vapen och ammunition enligt 32 § vapenlagen. Ett sådant omhändertagande förutsätter att risk för missbruk kan konstateras. För att återkalla ett vapentillstånd krävs dock inte att det finns risk för att vapnet missbrukas. Jag föreslår därför att en polismyndighet får möjlighet att omhänderta vapen och ammunition även i fall då det är sannolikt att ett tillstånd kommer att återkallas och särskilda omständigheter motiverar ett omhändertagande.

Jag anser att det inte skall vara regel att någon berövas förfoganderätten över ett vapen i avvaktan på att rätten att inneha vapnet prövas. Genom att föreskriva krav på särskilda omständigheter blir omhändertaganden inte aktuella regelmässigt utan blir möjliga endast när det finns skäl för det i det enskilda fallet.

Mot bakgrund av mitt förslag till ökade möjligheter till omhändertagande av vapen m.m. anser jag att det inte finns behov av någon sådan möjlighet till tillfälliga återkallelser som har föreslagits.

Läkares anmälningsskyldighet

Om någon som är intagen på sjukhus för vård av en psykisk sjukdom är innehavare av eller kan tänkas vara innehavare av skjutvapen och det kan antas att han inte bör inneha ett sådant vapen, skall enligt 55 § vapenkungörelsen den läkare som har ansvaret för vården omedelbart anmäla förhållandet till polisen.

Regeln fyller syftet att polisen vid behov skall kunna vidta de åtgärder som behövs, om någon psykiskt sjuk person som är intagen för vård har vapentillstånd. Det kan exempelvis finnas skäl att omhänderta ett vapen vid uttalad suicidrisk eller till skydd för hotade personer.

Åtminstone för läkare på privata sjukvårdsinrättningar innebär föreskriften ett sådant åliggande för enskild som avses i 8 kap. 3 § regeringsformen vilket kräver lagform. Som en jämförelse kan nämnas föreskriften i 17 a § körkortslagen (1977:477) om läkares anmälningsskyldighet i fråga om innehavare av körkortstillstånd (se prop. 1988/89:134, SFS 1989:591). Jag föreslår därför att regeln placeras i vapenlagen.

Mitt förslag: Uppgifter i polismyndigheters lokala vapenregister och uppgift om vapenmarkeringarna i folkbokföringen skall inte få lämnas ut, om det inte står klart att registeruppgiften kan röjas utan fara för att vapen kommer till brottslig användning.

Utredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt förslag. Utredningen har förordat lokala vapenregister framför ett centralt.

Remissinstanserna: Det övervägande antalet remissinstanser, däribland *datainspektionen*, som yttrat sig i frågan om skärpt sekretess för databaserade vapenregister och vapenmarkeringar i folkbokföringen, är positiva till förslaget. Negativa är endast *Samlarförbundet Nordstjärnan*, *Svenska Vapenstiftelsen* och *Sveriges Vapenhandlareförening*. *Polismyndigheten i Malmö* påpekar att förslaget leder till så gott som full sekretess med åtföljande tillämpningsproblem. Polismyndigheten föreslår därför som alternativ att registret beläggs med full sekretess med undantag av ett fåtal särskilt utvalda typfall t.ex. för forskningsprojekt. *Överåklagaren i Stockholm* anser att sekretessregeln bör utvidgas så att den skyddar inte bara mot fara för att vapen kommer till brottslig användning utan också mot sådana risker som kan ligga exempelvis i att främmande makt kartlägger hos vilka enskilda personer det finns vapen. De remissinstanser som är negativa till förslaget instämmer inte i uppfattningen att sekretess bidrar till att minska risken för brott samt att inskränkningen i offentlighetsprincipen inte står i rimlig proportion till den nytta som kan förväntas.

Överåklagaren i Stockholm anser att ett centralt vapenregister skulle ha fördelar för brottsspaning men delar utredarens uppfattning att det är olämpligt från sårbarhetssynpunkt. *Datainspektionen* förordar lokala register av integritetsskäl. *Svenska Polisförbundet* anser att ett centralt register är att föredra.

Skälen för mitt förslag: Offentlighetsprincipen är starkt förankrad i vårt samhälle. För vissa uppgifter måste vi ändå ha sekretess till skydd för olika intressen. Vilka uppgifter som omfattas av sekretess anges i princip i sekretesslagen (1980:100). Att förhindra allvarliga brott är ett vitalt intresse. Uppgifter i vapenregister hos polismyndighet är sedan den 1 januari 1987 enligt 5 kap. 5 § sekretesslagen skyddade av sekretess under förutsättning att det kan antas att ett röjande av uppgifterna skulle medföra fara för att vapen kommer till brottslig användning.

Det går att med relativt enkla metoder få uppgifter om många personers vapeninnehav ur databaserade register. Det medför en betydande risk för att uppgifterna kan användas för oseriösa ändamål. Väsentliga säkerhetsintressen kan som vissa remissinstanser påpekat hotas. Jag anser att sådana uppgifter bör ges ett bättre skydd och föreslår därför nu att ett s.k. omvänt skaderekvisit införs vilket innebär en presumtion för sekretess; sekretess skall alltså gälla för registeruppgifter om vapen, om det inte står klart att

uppgiften kan lämnas ut utan fara för att vapen kommer till brottslig användning.

Uppgift om att någon innehar vapen framgår också av den s.k. v-markeeringen i folkbokföringen. För den uppgiften finns i dag inte möjlighet till sekretess annat än om det av särskild anledning kan antas att någon lider men av att uppgiften röjs. Därför anser jag att det också för denna typ av uppgift om vapenförekomst måste gälla en presumtion för sekretess.

Förutsättningen för sekretess tar sikte på att vapen skall komma till brottslig användning. I likhet med utredningen anser jag att en myndighet måste beakta, inte bara risken för att den som begär att få uppgifterna utlämnade skall missbruka dessa utan även att uppgifter kan komma på avvägar så att vapen sedermera hamnar hos någon som kan använda det i brottsligt syfte. Detta framgår redan nu av lagtexten.

Jag anser också att även fara för att ammunition skall komma till brottslig användning som ett resultat av uppgiftslämnandet skall vara sekretessgrundande. Paragrafen bör därför kompletteras i det hänseendet.

Givetvis gäller sekretess t.ex. när en terrororganisation försöker inhämta uppgifter för kartläggning av vapenförekomst även om det är fråga om att använda vapnen utomlands. Den nya avfattningen innebär också att främmande makt hindras från att via vapenregister och folkbokföringen söka kartlägga olika personer vapeninnehav.

Naturligtvis kan det finnas berättigade intressen av att hämta uppgifter ur vapenregistret och ur folkbokföringen om vapeninnehav. Ett exempel på detta är seriös forskning. Då skall uppgifter lämnas ut.

När det gäller att använda vapenregister för brottspaning avser jag att återkomma till denna fråga i samband med ett annat lagstiftningsärende. Jag vill dock i detta sammanhang instämma i utredningens bedömning att lokala databaserade vapenregister är att föredra framför ett centralt register.

3.10 Instansordningen och praxis i vapenärenden

Min bedömning: En polismyndighets beslut enligt vapenlagen skall även fortsättningsvis få överklagas endast av den enskilde. Enhetlig praxis får åstadkommas genom information.

Utredningens förslag: I syfte att öka antalet vägledande avgöranden ges rikspolisstyrelsen partsställning i vapenärenden. Rikspolisstyrelsen får rätt att överklaga alla beslut enligt vapenlagen, om det är av vikt för rättstillämpningen eller annars från allmän synpunkt att saken prövas av en högre instans. De beslut som i första hand skall komma i fråga är beslut av länsstyrelser och förvaltningsdomstolar.

Remissinstanserna: Många remissinstanser uttrycker principiell tveksamhet till att rikspolisstyrelsen generellt ges ställning av part. Bland dessa är *hovrätten för Nedre Norrland, kammarrätten i Jönköping, polismyndigheterna i Sundsvall, Malmö och Karlstad, Sveriges advokatsamfund*

och *Sveriges domareförbund*. Tillstyrker utredningsförslaget gör bl.a. *överdåklagarna i Malmö och Vänersborg, rikspolisstyrelsen, polismyndigheterna i Umeå, Lycksele och Vilhelmina, länsstyrelsen i Jämtlands län och Göteborgs och Bohus län, Frivilliga skytterörelsen samt Svenska pistol-skytteförbundet*. Vissa remissinstanser, däribland *kammarrätten i Jönköping*, förordar att länsrätterna förs in i instansordningen i vapenärenden i de fall som nu skall prövas av kammarrätten som första instans. Några remissinstanser är tveksamma till behovet av att genom ändrad lagstiftning öka förutsättningarna för enhetlig praxis. Bland dessa är *polismyndigheterna i Linköping och Älmhult, Svenska Jägarförbundet och Jägarnas Riksförbund/Landsbygdens jägare samt Svenska vapenstiftelsen*.

Skälen för min bedömning: För närvarande kan endast den enskilde överklaga ett beslut i ett vapenärende. Alla vapenärenden kan överklagas till länsstyrelse. Vissa ärenden kan överklagas vidare till kammarrätt och under vissa förutsättningar kan regeringsrätten pröva ärendet.

Till stöd för förslaget att ge rikspolisstyrelsen partsställning har åberopats främst ett par avgöranden i kammarrätt om återkallelse av vapentillstånd där underinstansernas beslut om återkallelse av vapentillstånd upphävts beträffande personer som polismyndigheterna och länsstyrelsen funnit vara olämpliga att betro med vapen. Vidare har det förekommit kammarrättsavgöranden som framstått som sinsemellan oförenliga.

Det är naturligtvis av stor betydelse med enhetlig praxis för ärenden enligt vapenlagen liksom vid all ärendehantering. Det får inte vara lokal praxis som avgör om ett tillstånd skall beviljas eller skall återkallas.

Hos polismyndigheterna fattas varje år ett mycket stort antal vapenbeslut. Under beredningen av detta lagstiftningsärende har inhämtats uppgifter om hur många ärenden enligt vapenlagen som årligen överprövas av länsstyrelse, kammarrätt resp. regeringsrätt. Under år 1988 handlades i samtliga länsstyrelser totalt 357 ärenden enligt vapenlagen och år 1989 381 ärenden. De åren var vapenärendena i kammarrätt 50 resp. 41 och i regeringsrätten 28 resp. 13. Det är i förhållande till många andra ärendegrupper ett mycket litet antal ärenden som överklagas.

Den låga överklagandefrekvens som detta återspeglar visar enligt min mening att rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd har den största betydelse för en enhetlig tillämpning av vapenlagstiftningen. Genom att rikspolisstyrelsen följer utvecklingen av överklagade ärenden och sprider information om betydelsefulla avgöranden av såväl länsstyrelser som förvaltningsdomstolarna kan styrelsen på ett lika ändamålsenligt men samhällsekonomiskt mindre kostsamt sätt medverka till enhetlig rättstillämpning som genom en egen rätt att överklaga. Därtill kommer att domstolarna, som ofta redan sker, kan inhämta yttranden från rikspolisstyrelsen. Allmänt sett bör man dessutom vara mycket restriktiv med att låta en myndighet överklaga en annan myndighets avgöranden.

Mot den nu angivna bakgrunden anser jag att det inte finns tillräckliga skäl att ge rikspolisstyrelsen en partsställning i syfte att få en enhetligare praxis. Utredningen har utan att lämna närmare förslag i frågan pekat på tre ärendetyper som enligt artikel 6 i Europarådets konvention angående skydd

för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna kan fordra möjlighet till domstolsprövning. De ärendegrupper som åsyftas är en polismyndighets beslut att inte godkänna lokaler hos vapenhandlare (26 § vapenkungörelsen), beslut att inte godkänna föreståndare för vapenhandel (34 § vapenkungörelsen) samt beslut om godkännande att ta emot vapen för reparation m.m. (39 § vapenkungörelsen). Dessa beslut kan i vissa fall ha avgörande betydelse för en näringsidkares möjligheter att fortsätta sin näringsverksamhet. Denna fråga regleras i en regeringsförfattning och jag kommer att överväga huruvida dessa ärenden bör kunna överklagas vidare från länsstyrelse till domstol.

Bl.a. *kammarrätten i Jönköping* har uttryckt uppfattningen att även avslag på ansökan om vapentillstånd skall kunna överklagas till domstol. Avslag på en ansökan om vapentillstånd kan ha stor betydelse för den enskilde men har inte primärt näringsrättslig betydelse och är inte heller på annat sätt en sådan civil rättighet som enligt Europakonventionen och allmänna lämplighetsöverväganden kräver domstolsprövning. Jag är därför inte beredd att nu föreslå möjlighet till överprövning av länsstyrelsens beslut i dessa frågor.

3.11 Vapenattrapper

Min bedömning: Införel-, saluhållnings- och överlåtelseförbud för moderna efterbildningar av skjutvapen, s.k. vapenattrapper, bör inte införas.

Utredningens förslag: I syfte att hindra brott bör införel-, saluhållnings- och överlåtelseförbud införas beträffande föremål som lätt kan uppfattas som ett brukbart skjutvapen.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som uttalat sig i frågan utom *barnmiljörådet* och *våldskommissionen* är kritiska till förslaget. Bl.a. framhåller *generaltullstyrelsen* att avsevärda tillämpningsproblem skulle uppstå. *Polismyndigheten i Sundsvall* anser att även innehavet bör kriminaliseras om förslaget skall få avsedd effekt.

Skälen för min bedömning: I likhet med utredningen har jag föga förståelse för behov av föremål som lätt kan uppfattas som brukbara skjutvapen. Det är önskvärt att dessa föremål kommer bort från marknaden. Särskilt allvarligt är det att vapenattrapper används i samband med brott. Enligt en undersökning om skjutvapen vid misshandel, rån och våldtäkt som utredningen redovisar kunde det konstateras att t.ex. år 1987 användes vapenattrapp i 36 av totalt 442 fall och beträffande bank, post och butiksrån användes attrapp i minst 14 av totalt 164 fall. I bägge dessa hänseenden gäller således att attrapper säkert användes i nästan tio procent av fallen.

Statistiska uppgifter av detta slag är dock inte tillräckliga för att avgöra effekten av sådan reglering som utredningen föreslår. Vad som är väsentligt är snarare hur många av dessa brott som kunnat undvikas, om de föreslagna

restriktionerna för att skaffa attrapper funnits. Den frågan är naturligtvis mycket svår att besvara. För min del har jag inte övertygats om att merparten av dessa brott inte skulle ha kommit till stånd, om begränsningar när det gäller vapenattrapper funnits. Det rör sig om mycket allvarliga brott vilka oftast inte begås som en impulshandling eller beroende på tillgång till en vapenattrapp. Jag anser att skälen för den föreslagna regleringen inte har tillräcklig styrka för att man skall acceptera de problem ett genomförande av förslaget skulle medföra, främst för tullen, men också för de andra som kan ha ett legitimt behov av attrapper, t.ex. teatrar.

3.12 Vapenamnesti

Min bedömning: S.k. vapenamnesti bör inte införas.

Utredningens förslag: I syfte att minska antalet illegala vapen bör det i en särskild lag bestämmas en tidsperiod under vilken man till polisen straffritt kan lämna in alla slags vapen och all slags ammunition som man innehar utan att vara berättigad till det.

Remissinstanserna: Utredningsförslaget möter ett blandat mottagande. Bland dem som finner att förslaget verksamt kan bidra till att minska antalet illegala vapen är *överåklagarna i Stockholm, Malmö, Vänersborg och Gävle, statens kriminaltekniska laboratorium, länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län och våldskommissionen*. Avstyrker förslaget av principiella skäl eller som inte tillräckligt motiverat gör bl.a. *polismyndigheterna i Skellefteå, Vilhelmina och Lycksele, Svenska Polisförbundet, Föreningen Sveriges åklagare och Svenska Jägarförbundet och Jägarnas Riksförbund-Landsbygdens jägare*. Flera remissinstanser pekar på att en amnesti måste förenas med en brett upplagd informationskampanj.

Skälen för min bedömning: Amnesti är till sin natur ett främmande inslag i svensk rättstradition, och det skulle kräva mycket starka skäl för en sådan här i landet. Institutet används dock i utlandet. Av särskilt intresse är att det i Danmark under en månad 1989 gavs vapenamnesti med påföljd att närmare 10 000 vapen och 10 ton sprängämnen lämnades in.

Som såväl utredningen som flera remissinstanser framhåller har Sverige inte varit inblandat i krig under modern tid och förhållandena kan därför inte antas vara jämförbara med de i Danmark. Vid övervägande av om det ändå finns skäl att besluta om en period då man straffritt skall kunna lämna in från sig illegala vapen är det enligt min mening högst osäkert om man i någon större grad kan uppnå den avsedda effekten. Som många remissinstanser påpekat kan det sålunda bl.a. starkt ifrågasättas om förslaget får betydelse för de illegala vapen som man eftersträvar att få inlämnade. Man kan inte heller bortse från möjligheten att den fullständiga anonymiteten, som enligt utredningen skulle vara nödvändig, också kan hindra utredning av vissa allvarliga brott med vapen inblandade. Jag anser därför inte att vapenamnesti bör införas.

3.13 Övergångsbestämmelser avseende start- och signalvapen

Prop. 1990/91:130
Allmänna
överväganden

Min bedömning: Start- eller signalvapen som anskaffats före den 1 januari 1988 får även fortsättningsvis innehas utan tillstånd.

Utredningens bedömning: Överensstämmer med mitt. Utredningen föreslår också att det skall ske en märkning av start- och signalvapen som tillstånd beviljats för.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser delar utredarens bedömning att tillståndsvång för start- och signalvapen förvärvade under tid då tillståndsvång inte förelåg skulle vara en alltför ingripande åtgärd. Rikspolisstyrelsen anser att man bör överväga att helt slopa tillståndsvånget för start- och signalvapen. Vissa remissinstanser bl.a. *BRÅ*, *länsstyrelsen i Värmlands län* och *polismyndigheten i Stockholm* samt *Köpmannaförbundet* anser att den brottsförebyggande effekten av den införda tillståndsplikten urholkas för mycket genom den gällande övergångsbestämmelsens utformning. De flesta remissinstanser som yttrat sig i frågan om märkning av start- och signalvapen tillstyrker ett sådant förfarande.

Skälen för min bedömning: Fr.o.m. den 1 januari 1988 omfattas start- och signalvapen med undantag för s.k. salutkanoner av regelsystemet i vapenlagen och är alltså i princip tillståndspliktiga. Enligt övergångsbestämmelserna får den som vid ikraftträdandet innehar ett start- eller signalvapen även i fortsättningen inneha det utan tillstånd. Denna övergångsbestämmelse är annorlunda utformad än de övergångsbestämmelser som meddelades då s.k. elpistoler, lös trumma till revolver samt ljuddämpare och instickspipor gjordes tillståndspliktiga enligt vapenlagen. I de fallen föreskrevs att tillstånd skulle sökas inom viss angiven tid. Skälet till den annorlunda övergångsbestämmelsen beträffande start- och signalvapen var bl.a. risken för massförseelser och administrativa svårigheter. Vidare kunde en annan övergångsbestämmelse uppfattas som konfiskatorisk eftersom ett inlösningsförfarande inte var rimligt då antalet start- och signalvapen uppskattades till flera tusen. Dessa skäl har fortfarande giltighet. Därför anser jag i likhet med utredningen och de flesta remissinstanser att tillståndsfrihet för de äldre start- och signalvapnen fortfarande skall gälla. Jag föreslår därför inte ändrade övergångsregler beträffande start- och signalvapen.

Förslaget om märkning av de tillståndspliktiga start- och signalvapnen kan synas väl motiverat. Det problem som tillkommit är emellertid att ytterligare tid förflutit och det finns nu vapen vilka tillstånd redan beviljats för. Frågan uppkommer då om även dessa skall märkas eller om märkningen kan inskränkas till de vapen som tillstånd söks för efter ikraftträdandet. Jag avser att överväga frågan närmare i samband med övriga ändringar som blir aktuella i vapenkungörelsen.

4 Upprättade lagförslag

I enlighet med det anförda har i justitiedepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i vapenlagen (1973:1176),
2. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).

Förslagen har granskats av lagrådet.

5 Specialmotivering

5.1 Förslaget till lag om ändring i vapenlagen (1973:1176)

1 §

Paragrafen innehåller en beskrivning av vapenlagens tillämpningsområde (jfr avsnitt 3.2).

Första stycket definierar skjutvapen. Under begreppet skjutvapen faller enligt den nya lydelsen vad som enligt gängse språkbruk kan anses vara skjutvapen.

I *andra stycket* räknas övriga föremål upp som vapenlagens regler skall tillämpas på.

Punkten 1 avser apparater och anordningar som till verkan och ändamål är jämförliga med skjutvapen och motsvarar den tidigare punkten 2 i skjutvapendefinitionen i första stycket.

Punkten 2 avser obrukbara skjutvapen som i brukbart skick skulle räknas som skjutvapen. Den är inte sakligt ändrad och motsvarar den tidigare gällande *andra stycket* b.

Punkten 3 avser start- och signalvapen och motsvarar den tidigare gällande 1 § *andra stycket* d. Ingen saklig ändring är avsedd. Ordet startvapen används som gemensam benämning för vad som i den äldre regeln kallades start- eller skrämskottsvapen (startvapen).

Punkterna 4 och 5 tar upp armborst och tårgasanordningar. Armborst och tårgasanordningar ansågs tidigare omfattas av punkten 1.

Punkten 6 tar upp tillståndspliktiga vapendelar. I sakligt hänseende har det tillståndspliktiga området utvidgats till att omfatta stomme, låda och trumma till alla skjutvapen samt armborststomme med avfyringsanordning. Dessa vapendelar omfattas av tillståndsplikten.

Armborststomme blir tillståndspliktig med en tillhörande avfyringsanordning.

För tillståndspliktiga vapendelar gäller att tillstånd kan sökas för det vapen som avses bli tillverkat. Tillståndet får då avse även tillståndspliktiga vapendelar som skall ingå i vapnet. Inget hindrar dock att tillstånd beviljas för delarna.

Punkten 7 avser s.k. elpistoler och motsvarar regeln i 1 § tredje stycket första meningen vapenlagen i dess äldre lydelse.

Punkten 8 avser anordningar som gör det möjligt att man till ett vapen använder annan ammunition än vapnet är avsett för. Regeln motsvarar 1 § *andra stycket* c vapenlagen i äldre lydelse.

I *tredje stycket* finns det bemyndigande som tidigare fanns i sista meningen av stycket.

2 §

Paragrafen behandlar undantag från vad som annars skulle omfattas av reglerna om skjutvapen (jfr avsnitt 3.2). Paragrafen har ändrats språkligt och redaktionellt.

3 §

Paragrafen har justerats språkligt. Författningshänvisningen i andra stycket beträffande ammunition som är att hänföra till explosiva varor har ändrats till lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor.

4 §

Paragrafen behandlar undantag för vissa typer av ammunition från vissa av vapenlagens regler (jfr avsnitt 3.4).

Paragrafen har ändrats sakligt så att hagelpatroner och kulpatroner avsedda för gevär samt tändhattar till sådan ammunition kommer att omfattas av vapenlagens regler fullt ut. Detta kommer till uttryck genom att dessa typer av ammunition inte finns med bland undantagen.

Ändringen innebär att sådan ammunition inte får innehas eller förvärvas eller överlåtas fritt.

Armborstpilar har förts in bland undantagen.

5 §

I paragrafen behandlas i vilka fall tillstånd behövs enligt lagen (jfr avsnitt 3.3 och 3.4).

Ändringen i *första stycket* innebär att den generella regeln om att ammunitionsförvärv kräver tillstånd har tagits bort. Systemet med särskilt tillstånd för förvärv av ammunition slopas utom beträffande ammunition för bl.a. samlarändamål. Reglerna om innehav av ammunition finns nu i 12 §. Den lagtekniska konstruktionen ändras således till att reglera innehav i stället för förvärv. Givetvis blir det inte tillåtet att förvärva ammunition om man inte har rätt att inneha den. Frågan behandlas vidare i specialmotiveringen till 12 och 13 §§.

Ändringen i *andra stycket* innebär att kolsyrevapen jämföras med luft- och fjädervapen. Vilka kolsyre, luft eller fjädervapen som kan anses vara avsedda för målskjutning samt vilka av dessa och harpunvapen som har en sådan begränsad effekt att de blir tillståndsfria kan enligt *andra meningen* bestämmas närmare genom verkställighetsföreskrifter. Åldersgränsen för innehav, införsel och handel med dessa vapen har i *tredje meningen* behållits oförändrad till arton år.

Tredje - femte stycket har justerats redaktionellt. Vidare ges stöd för en vidaredelegering när det gäller start- och signalvapen.

Paragrafen har endast justerats som en konsekvens av de nya reglerna om tillstånd till innehav av ammunition.

8 §

Paragrafen har ändrats redaktionellt.

Det nya *tredje stycket* motsvarar det tidigare första stycket 3, som medger att annan sammanslutning kan beviljas tillstånd att inneha skjutvapen. Det är här fråga om ett normgivningsbemyndigande för regeringen att föreskriva vilka andra sammanslutningar som får ges tillstånd att inneha skjutvapen och detta hör inte hemma i första stycket. Bemyndigandet har utnyttjats i 4 § vapenkungörelsen.

9 §

Paragrafen reglerar under vilka förutsättningar en enskild person får ges tillstånd att inneha skjutvapen (jfr avsnitt 3.3).

I *första stycket* anges för vilka ändamål en enskild person kan beviljas tillstånd att införa eller inneha skjutvapen. En enskild person skall i detta sammanhang förstås som en och inte flera personer. De ändamål som anges är behov av vapnet, att vapnet har prydnadsvärde, samlarvärde eller affektionsvärde. I förhållande till äldre lydelse har samlarvärde och affektionsvärde införts som särskilda ändamål vid sidan av prydnadsvärde. Vid bedömningen av om ett vapen har samlar-, prydnads- eller affektionsvärde skall stor betydelse tillmätas sökandens uppfattning om värdet för honom. Vid bedömning av affektionsvärde är detta helt naturligt. När det gäller samlarvärde och prydnadsvärde måste accepteras att olika bedömningar kan göras i fråga om ett vapens värde. Sökandens blotta påstående att sådant värde föreligger för honom kan givetvis inte godtas. Han måste ange omständigheterna som enligt hans mening innebär att vapnet har ett prydnads-, affektions- eller samlarvärde.

Av *tredje meningen* framgår att ett vapen inte får användas till skjutning, om tillståndet beviljats på grund av prydnads-, samlar- eller affektionsvärde. Skall vapnet användas för skjutning måste sökanden bedömas ha behov av det. Innehav av ett vapen såväl för skjutning som därför att det har ett affektionsvärde inverkar därför på bedömningen av vilka ytterligare vapen sökanden kan anses ha behov av eller om sökanden kan anses ha behov av vapnet vid sidan av de andra vapen som han har tillstånd för. Ett brukbart vapen kan ha stort affektions- eller prydnadsvärde samtidigt som sökanden ändå vill kunna använda vapnet för skjutning. I sådana fall görs en bedömning av sökandens totala behov. Skulle mängden vapen bli stor kan det ur säkerhetssynpunkt finnas skäl att förena tillståndet med krav på särskild förvaring eller annat villkor som polisen bedömer nödvändigt.

Andra stycket, som föreskriver att tillstånd aldrig får beviljas, om det kan antas att ett vapen kommer att missbrukas, motsvarar en del av tidigare första meningen i första stycket. Ett vapen för vilket tillstånd meddelats på

grund av prydnads-, samlar- eller affektionsvärde får inte användas till skjutning. Kan man misstänka att denna regel kommer att överträdas skall tillstånd inte meddelas. Vidare måste motsvarande bedömningar göras om sökandens allmänna lämplighet att inneha vapen såväl när tillstånd söks på grund av prydnads-, affektions- eller samlarvärde som när han söker tillstånd därför att han har behov av vapnet. Särskilt gäller detta i sådana fall då ett vapen inte är varaktigt obrukbart.

Fjärde stycket innehåller ett normgivningsbemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om krav i fråga om skjutskicklighet, utbildning, ålder samt de villkor i övrigt som skall vara uppfyllda för tillstånd till innehav av skjutvapen. Bestämmelsen är med tillägg av ålderskravet i princip överflyttad från 48 och 49 §§ vapenlagen i sin äldre lydelse.

10 §

Paragrafen har endast justerats språkligt. Därvid har uttrycket föreskrifter, vilket bör reserveras för regler av normgivningskaraktär, tagits bort.

11 §

Paragrafen har justerats språkligt och av samma skäl som 10 §.

12 §

Paragrafen behandlar innehav av ammunition (jfr avsnitt 3.4).

I *första stycket* läggs principen fast att rätten till innehav av ammunition är knuten till rätten att inneha skjutvapen. Som berördes under specialmotiveringen till 5 § är detta en annan konstruktion än den som gällde tidigare och som reglerade rätten att förvärva ammunition. Den som inte har rätt att inneha viss ammunition har givetvis inte heller rätt att förvärva den. Det krävs att den som förvärvar ammunition har tillstånd att inneha det vapen som ammunitionen är avsedd för. Vidare krävs att tillståndet innefattar rätt att skjuta med vapnet. Ett tillstånd för sådant annat ändamål som avses i 9 § första stycket andra meningen (prydnads-, samlar- eller affektionsvärde) ger således inte rätt att inneha ammunition.

De nya reglerna innebär praktiskt att den som köper eller på annat sätt förvärvar ammunition måste kunna visa upp sitt bevis om vapentillstånd för säljaren eller annan överlåtare, om denne inte t.ex. genom tidigare bekantskap är förvissad om att köparen är berättigad att inneha ammunitionen i fråga. Är köparen okänd för säljaren måste han därför dessutom kunna styrka sin identitet. I konsekvens med innehavsförbudet blir det straffbelagt att överlåta ammunition till den som inte är berättigad att inneha den (38 § 5 vapenlagen).

För skjutvapen som får innehas utan tillstånd får ammunition köpas fritt.

Andra stycket behandlar tillstånd att inneha ammunition i andra fall än som regleras i första stycket. Detta tar sikte på dels de fall då någon inte har ett vapentillstånd, dels då ett vapentillstånd inte innefattar rätt att skjuta

med vapnet. Det första av dessa fall gäller den som endast samlar ammunition. I det andra fallet är det fråga om någon som har ett vapentillstånd för sådant annat ändamål som avses i 9 § första stycket andra meningen (prydnads-, samlar- eller affektionsvärde). För sådana vapen saknas behov av att använda ammunition. För samlarändamål kan det finnas skäl att ha ammunition till vapnet. I sådant fall kan det vara lämpligt att frågan om ammunitionstillstånd handläggs tillsammans med vapentillståndet.

Tredje stycket föreskriver att tillstånd till innehav av ammunition får ges endast om det inte skäligen kan antas att ammunitionen kommer att missbrukas.

Frågan om förvärv av ammunition genom ombud behandlas under 13 §.

Frågan om överträdelse av innehavsförbudet behandlas vidare under 38 §.

13 §

Paragrafen innehåller regler om rätt att överlåta ammunition (jfr avsnitt 3.4).

Inledningen till förevarande paragraf har ändrats i konsekvens med ändringen i 12 §.

Som huvudregel gäller att ammunition får överlåtas till sammanslutning som avses i 8 § och den som enligt 12 § är berättigad att inneha ammunition. Vid sidan härav anges i fyra punkter i vilka övriga fall som ammunition får överlåtas. *I den första punkten* föreskrivs det att deltagare i jakt för användning (tidigare: förbrukning) under jakten till annan deltagare får överlåta ammunition till vapen som denne är berättigad att inneha. *Andra och tredje punkterna* är endast språkligt justerade. Den tidigare tredje punkten om överlåtelse av kulammunition har utgått som en konsekvens av att kulammunition inte längre intar någon särställning. Överlåtelse till sammanslutningar regleras nu i första stycket.

Sista stycket behandlar överlåtelse till ett ombud för förvärvarens räkning. Bakgrunden till frågan om förvärv av ammunition genom ombud har behandlats i avsnitt 3.4. Ombudet måste kunna stödja sitt förvärv på en fullmakt från sin uppdragsgivare. Om förvärvet sker från en vapenhandlare som inte känner vare sig ombudet eller uppdragsgivaren krävs att ombudet kan förete en skriftlig fullmakt. I sådana fall skall ombudet också kunna visa upp tillståndet för det vapen som ammunition skall användas till. Ombudet skall vidare kunna legitimera sig och visa upp ett bevis om eget vapentillstånd. Ombudets vapentillstånd behöver dock inte avse samma typ av vapen. Hans bevis om eget vapentillstånd visar hans allmänna behörighet att handskas med ammunition. Fullmakten behöver inte alltid vara skriftlig. Om den förvärvet sker från, vanligtvis en vapenhandlare, underrättats muntligt t.ex. per telefon av uppdragsgivaren och handlaren känner honom och hans rätt att inneha ammunition är detta tillräckligt. I sådant fall behöver inte heller uppdragsgivarens tillstånd kunna företes. Är handlaren på mot-

svarande sätt bekant med ombudet behöver hans tillstånd och legitimation givetvis inte visas upp.

Frågan om överträdelse av överlåtelseförbudet behandlas vidare under 38 §.

14 §

I *första stycket* har hänvisningen till 12 § utgått. Ändringen är nödvändig för att införsel av ammunition inte skall bli tillståndsfritt för den som är berättigad att köpa ammunition mot uppvisande av ett bevis om vapen-tillstånd.

Enligt *andra stycket* kan den som i Sverige är berättigad att inneha ammunition få tillstånd till införsel av ammunition. Av 12 § första-tredje styckena framgår vilka som är berättigade att inneha ammunition i Sverige.

Av *tredje stycket* framgår att tillstånd till införsel får ges endast om det skäligen kan antas att ammunitionen inte kommer att missbrukas.

15 - 17 §§

Paragraferna har endast justerats redaktionellt och språkligt.

18 §

Paragrafen behandlar förutsättningarna för att få vapenhandlartillstånd (jfr avsnitt 3.5). Den nya lydelsen av paragrafen innebär skärpningar av de krav som skall ställas upp för att ge tillstånd att handla med vapen.

Ändringarna i *första stycket* innebär att två nya krav nu förs in i lagtexten, dels behövliga kunskaper, dels att handeln skall bedrivas yrkesmässigt.

För att sökanden skall anses ha behövliga kunskaper bör krävas såväl kunskaper om vapen, vapenlagstiftning som erfarenheter beträffande vapenbranschen. Som jag närmare utvecklat under allmänmotiveringen kan kunskaper och erfarenheter förvärvas på olika sätt.

Genom ändringen i *andra stycket* bemyndigas regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om kompetens för att få vapenhandlartillstånd. Till denna paragraf har också flyttats föreskriften i den äldre 49 § punkten 3 till den del bestämmelsen avsåg handel.

Kravet på yrkesmässighet innebär att verksamheten skall ha en viss varaktighet eller åtminstone vara inriktad på en serie affärshändelser. Verksamhetens omfattning skall alltså tillmätas avgörande betydelse. Den som ansöker om vapenhandlartillstånd bör därför kunna redovisa en uppskattning av hur många skjutvapen av olika slag som skall hållas i lager samt ge en uppgift om beräknad omsättning. Den beräknade årsomsättningen bör stå i rimlig proportion till lagerhållningen. Uppgifter om tilltänkt kundkrets, vilket utbud som planeras samt i vilken affärslokal verksamheten skall bedrivas är också värdefullt att veta vid bedömningen av yrkesmässigheten. Någon prövning av den tilltänkta etableringen från marknadssynpunkt skall inte ske.

Beslut i fråga om handelstillstånd har stor betydelse för den enskilde och är en fråga som angår s.k. civila rättigheter. Därför kan ett beslut i fråga om handelstillstånd enligt 42 § överklagas till domstol.

19 §

Paragrafen har endast justerats språkligt. Därvid har uttrycket föreskrifter, vilket bör reserveras för regler av normgivningskaraktär, ersatts med uttrycket villkor.

20 och 21 §§

Paragraferna har endast justerats språkligt.

22 §

I paragrafen, som behandlar utlåning av skjutvapen, har gjorts en följdändring i *första stycket 3 c*. Där har kolsyrevapen tagits upp jämte luft- och fjädervapen bland de vapen som under vissa förutsättningar får lånas ut till den som är under arton år. Ändringen är en följd av att kolsyrevapen jämföras med luft- och fjädervapen enligt den nya lydelsen av 5 § 3.

I övrigt har paragrafen endast justerats språkligt varvid bemyndigandet för regeringen att föreskriva undantag från anmälningsskyldigheten för vissa typer av vapen tagits in i ett eget *sista stycke*.

23 – 25 a §§

Paragraferna har endast justerats språkligt.

25 b §

Paragrafen ersätter 49 § 3 i sin äldre lydelse. Den innehåller ett normgivningsbemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om skrotning och reparation av vapen.

26 §

Paragrafen innehåller skärpta allmänna regler om förvaring av skjutvapen och ammunition (jfr avsnitt 3.6).

Första stycket innehåller en grundläggande regel om skyldigheten att ta vård om egendomen och hålla den under sådan uppsikt att det inte är fara för att någon obehörig kommer åt den. Bestämmelsen avser den som är innehavare av skjutvapnet och får särskild betydelse i samband med att vapnet används, transporteras och under tid i samband med användning eller transport eftersom vapnet inte då är förvarat i den mening som andra stycket reglerar. Vårdplikten gäller också vid t.ex. vapenvård och visning av vapnet för annan. En annan situation som vårdplikten tar sikte på är förvaring av nyckel eller kod till säkerhetsskåp eller annat låst förvaringsutrymme. En lätt tillgänglig nyckel som kanske är märkt eller en antecknad kod till ett säkerhetsskåp förtar en stor del av den säkerhet som är

avsedd och medför inte att obehöriga förhindras att komma åt vapen och ammunition.

Andra stycket reglerar hur skjutvapen och ammunition skall vara förvarade. *Första meningen* lägger fast att skjutvapen och ammunition alltid skall förvaras under säkert lås eller på annat lika betryggande sätt. Uttrycket säkert lås innebär en skärpning i förhållande till tidigare. Ett säkert lås skall erbjuda ett gott stölskydd. Lås av enkel och lättforcerad konstruktion kan inte godtas. Inlåsning i en vanlig garderob och liknande kan inte anses fylla kravet på säkert lås. Inte heller vapenställ är generellt av sådan säker beskaffenhet. Kan en vital vapendel inte tas bort från vapnet, måste vapnet och ammunitionen normalt förvaras åtskilda och under säkra lås.

Andra meningen anger hur förvaring skall ske om inte såväl skjutvapnen som ammunitionen förvaras i säkerhetsskåp. Förvaring i säkerhetsskåp är liksom tidigare en helt tillfredsställande förvaring. Det finns skåp som inte är godkända som säkerhetsskåp men som ändå fyller lika högt ställda krav. Det får inte råda tvivel om att ett sådant skåp erbjuder samma säkerhet. Kravet har därför formulerats så att förvaring i ett utrymme som inte har beteckningen säkerhetsskåp nu skall vara lika säkert. Det ankommer på sökanden att visa att utrymmet är minst lika betryggande.

Förvaras inte skjutvapen och ammunition i säkerhetsskåp skall vapen, vital vapendel och ammunition i princip förvaras var för sig, s.k. tredelad förvaring. Förvaras vapen, vapendel och ammunition tredelat är det inte nödvändigt med separat förvaring under tre säkra lås. Förvaringen kan i ett sådant fall vara minst lika betryggande, om t.ex. ammunitionen till vapnet och en vital vapendel förvaras i ett säkerhetsskåp och resten av vapnet står i ett vapenställ. Även andra kombinationer av låst och öppen förvaring kan tillsammans erbjuda en minst lika betryggande förvaring som delad förvaring under säkert lås.

Delad förvaring innebär åtskillnad mellan vapen och ammunition. En sådan tvådelad förvaring får godtas, om en vital vapendel inte kan avlägsnas utan avsevärd svårighet. I sådana fall är det svårare att anse en förvaring vara lika betryggande som den man uppnår genom att förvara såväl ammunition som vapen under säkra lås.

Vitala vapendelar kan vara slutstycke, underbeslag, baskyl, trumma eller pipa. Verkställighetsföreskrifter klargör närmare vad som är vital vapendel för olika typer av vapen.

Undantaget från förvaringsreglerna när det gäller start- och signalvapen har behållits.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att den tidsrymd under vilken man, efter särskild anmälan till polismyndigheten, får lämna vapnet för förvaring hos annan utsträcks från ett år till tre år åt gången (s.k. långtidsförvaring).

Sista stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela särskilda föreskrifter om hur vapenhandlare, museer och sammanslutningar skall förvara vapen och ammunition. En motsvarande bestämmelse fanns tidigare i 49 § 2.

27 §

Paragrafen har endast justerats språkligt. Därvid har uttrycket föreskrifter, vilket bör reserveras för regler av normgivningskaraktär, ersatts med uttrycket villkor.

28 §

Paragrafen har endast justerats språkligt.

28 a §

Paragrafen behandlar transport av vapen och ammunition (jfr avsnitt 3.7). Föreskriften gäller endast då annan än vapeninnehavaren själv transporterar vapnet. Vid transport av eget vapen gäller föreskriften i 26 § första stycket. Ändringen i *andra stycket* innebär att rekommendationen till transportören att vidta betryggande åtgärder har ändrats till en bindande föreskrift. Några andra mer detaljerade föreskrifter som är bindande finns inte. Allmänna lämplighetsbedömningar får vara avgörande för hur betryggande transport av vapen skall ske. Utgångspunkten måste vara att vapnen skall vara skyddade på ett sådant sätt att det krävs en betydande insats för en obehörig att komma åt vapnen.

28 b §

Paragrafen har endast justerats språkligt. Normgivningsbemyndigandet är intaget i ett *andra stycke*.

29 §

Paragrafen behandlar återkallelse av tillstånd att inneha eller införa vapen (jfr avsnitt 3.8).

Paragrafen har ändrats redaktionellt och tar i punktform upp de situationer när ett vapentillstånd kan återkallas. De situationer som avses i *punkterna 1-3* är när någon missbrukat vapnet, visat oaktsamhet med vapnet eller på annat sätt visat att han är olämplig att inneha vapen. I dessa fall bör ett vapen som huvudregel alltid återkallas.

Punkterna 4-5 behandlar de fall när ett tillstånd kan men inte nödvändigtvis behöver återkallas. I paragrafens tidigare lydelse föreskrevs att ett sådant vapen, som vid sidan av behov av vapnet, förutsatte synnerliga skäl för att tillstånd skulle komma i fråga, kunde återkallas, om synnerliga skäl inte längre förelåg. Nu föreskrivs uttryckligen att alla vapentillstånd kan återkallas, om det inte längre föreligger förutsättningar för att få ett sådant tillstånd. De förutsättningar som avses är de som tas upp i 9 och 14 §§. Ett tillstånd att inneha vapen kan således återkallas, om tillståndshavaren inte längre har behov av vapnet. Vidare kan i likhet med vad som gällde tidigare ett tillstånd till ett tillståndspliktigt enhandsvapen eller helautomatiskt vapen återkallas, om inte synnerliga skäl längre föreligger.

Förutsättningar för ett tillstånd kan inte heller anses föreligga, om sökanden inte längre uppfyller de krav som ställts upp genom föreskrifter som är utfärdade med stöd av bemyndigandet i 9 § tredje stycket.

Därutöver kan ett tillstånd återkallas, om det annars finns någon skälig anledning till det. Denna grund för återkallelse fanns tidigare sist i första stycket och medför ingen ändring i sak. Det är härvid fråga främst om omständigheter som kan hänföras till innehavarens person och hans möjligheter att ta vård om vapnet.

På motsvarande sätt kan tillstånd till införsel återkallas när förutsättningarna för att inneha ett vapen här i landet inte längre föreligger.

Det finns emellertid i de situationer som avses i punkterna 4–5 skäl att vara restriktiv med att återkalla ett tillstånd, om det framstår som mycket ingripande mot tillståndshavaren. Särskilt bör beaktas, om vapnet har stort affektionsvärde för innehavaren. I sådana fall där tillstånd funnits som innefattat rätt att skjuta med vapnet bör i stället tillståndet kunna begränsas till t.ex. prydnad.

Menar den enskilde att en återkallelse är felaktig kan länsstyrelsens överprövning av polismyndighetens beslut överklagas till kammarrätt och under vissa förutsättningar vidare till regeringsrätten (42 §).

30 §

Paragrafen behandlar återkallelse av tillstånd enligt 12 § andra stycket att inneha ammunition. Det tidigare första stycket har utgått eftersom särskilt ammunitionstillstånd inte finns kvar för annat ändamål än som innebär att ammunitionen skall användas.

I likhet med vad som gäller beträffande återkallelse av vapentillstånd kan ett ammunitionstillstånd enligt den nya lydelsen av paragrafen återkallas, om förutsättningarna för tillståndet inte längre föreligger.

31 §

Paragrafen behandlar förutsättningarna för att återkalla tillstånd att driva handel med skjutvapen, s.k. vapenhandlartillstånd (jfr avsnitt 3.5).

Ändringen innebär att paragrafen har delats upp i fyra punkter som tar upp alternativa förutsättningar för att återkalla vapenhandlartillstånd. Enligt *punkt 1* får tillstånd återkallas, om tillståndshavaren har åsidosatt en bestämmelse i vapenlagen eller en med stöd av lagen utfärdad föreskrift. Regeln fanns även enligt paragrafens äldre lydelse.

I andra punkten har som återkallelsegrund tagits upp det nya kravet i 18 § på att vapenhandlartillstånd förutsätter att verksamheten bedrivs yrkesmässigt.

Utöver nämnda regel föreskrevs i den äldre lydelsen att vapenhandlartillstånd fick återkallas, om förutsättningar för tillståndet inte annars förelåg. Regeln har tagits upp i *punkt 3*. När det gäller förutsättningarna för att få vapenhandlartillstånd krävs nu särskild kompetens. Den som har en lång erfarenhet av vapenhandel torde som regel ha den kompetens som kan krävas. Återkallelse av handlartillstånd som beviljats före ikraftträdandet på

grund av brister i kunskaperna bör därför inte förekomma annat än i undantagsfall. Någon särskild övergångsbestämmelse torde därför inte behövas.

I *punkt 4* föreskrivs att vapenhandlartillstånd får återkallas, om det annars finns någon skälig anledning till det. Föreskriften ansluter till formuleringen i 29 § om återkallelse av tillstånd att inneha eller införa skjutvapen (se också 30 §). Med denna regel görs helt klart att tillståndsmyndigheten har att göra en allsidig prövning av alla omständigheter som kan påverka lämpligheten av att en vapenhandlare fortsätter sin handel. Generellt får mindre avvikelser från givna förutsättningar tolereras i dessa fall än vid andra tillstånd.

Det är viktigt att en noggrann och väl dokumenterad utredning föregår ett beslut om återkallelse.

Frågor om återkallelse av vapenhandlartillstånd kan av tillståndshavaren överklagas vidare från länsstyrelse till kammarrätt och under vissa förutsättningar till regeringsrätten (42 §).

32 §

Paragrafen behandlar förutsättningarna för polismyndigheter och polismän att omhänderta skjutvapen (jfr avsnitt 3.8).

Sakligt har paragrafen utvidgats till att omfatta även fall då ett vapentillstånd sannolikt kommer att återkallas. Ett omhändertagande på denna grund är avsett för de fall då det på grund av särskilda omständigheter framstår som klart olämpligt att ett vapen finns kvar hos den som har tillstånd att inneha det men tillståndet sannolikt kommer att återkallas på någon av de grunder som anges i 29 §. Möjligheten att omhänderta ett vapen blir därmed uttryckligen inte inskränkt till fall då det finns risk för att vapnet kommer att missbrukas av tillståndshavaren. Oaktsamhet med vapnet eller annan olämplighet kan också vara skäl för att omhänderta vapnet, om det bedöms som olämpligt att tillståndshavaren får fortsätta att förfoga över det. Även fall av t.ex. psykisk sjukdom kan motivera ett omhändertagande (jfr den nya 46 §).

Endast i undantagsfall kan det anses föreligga sådana särskilda omständigheter som motiverar att ett vapen omhändertas som sannolikt kommer att återkallas med stöd av 29 § andra stycket.

För fall där en överhängande allvarlig risk för missbruk av vapnet föreligger finns oförändrat enligt *andra meningen* möjligheten för en polisman att omhänderta ett skjutvapen.

Andra stycket är oförändrat och *tredje stycket* har endast ändrats språkligt.

33 - 35 §§

Paragraferna har endast justerats språkligt.

36 §

Paragrafen har endast justerats redaktionellt. Den tidigare andra meningen att regeringen fastställer normer för beräkningen av ersättning vid inlösen var endast en upplysning och har utgått. Någon saklig ändring är inte avsedd.

37 §

Paragrafen har endast justerats språkligt.

38 §

Paragrafen innehåller ansvarsbestämmelser för olika brott mot vapenlagens regler. Ändringen i *punkt 2* innebär att brott mot regeln i 28 a § om förvaring av vapen och ammunition under transport blir straffbelagt.

Ändringen i *punkt 4* är en följd av att innehav av ammunition förutsätter tillstånd att inneha vapnet eller särskilt ammunitionstillstånd. Ändringen innebär att allt otillåtet innehav blir straffbelagt. Innehav av enstaka patroner eller ett helt obetydligt souvenirinnehav torde inte behöva leda till ett straffrättsligt ingripande, om inte särskilda omständigheter motiverar det.

Punkten 5 har endast justerats som en konsekvens av de nya reglerna om tillstånd till innehav av ammunition.

Punkten 6 är endast språkligt justerad.

39 - 43 §§

Paragraferna har endast justerats språkligt.

45 §

Första stycket har redigerats om. Ett nytt *andra stycke* motsvarar den tidigare bestämmelsen i punkt 2 i första stycket om möjlighet för regeringen att undanta annan sammanslutning från bestämmelserna i 5 § beträffande vapen som överlämnats från staten. Formuleringen visar att det är ett normgivningsbemyndigande för regeringen.

Det tidigare andra stycket som behandlade skjutvapen som överlämnas till den som är krigsplacerad i verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst har utgått. Bevapning förekommer inte längre inom verkskyddet.

46 §

Paragrafen behandlar läkares anmälningsskyldighet när en vapeninnehavare är intagen för psykiatrisk vård (jfr avsnitt 3.8). Föreskriften motsvarar i huvudsak 55 a § vapenkungörelsen. Terminologin har anpassats till förslagen i prop. 1990/91:58 om psykiatrisk tvångsvård m.m. Vidare har utvecklingsstörning nu inte uttryckligen undantagits eftersom det inte förekommer att någon är intagen för vård av den psykiska utvecklingsstörningen. Socialstyrelsen har utfärdat gällande tillämpningsföreskrifter.

Paragrafens tidigare innehåll har utgått som obehövt av samma skäl som beträffande förutvarande 45 § andra stycket.

Prop. 1990/91:130
Beslut

48 §

Paragrafen innehåller en upplysning om att tillämpningsföreskrifter kan meddelas beträffande villkor för tillstånd enligt lagen.

I tidigare lydelse av 48 § fanns ett bemyndigande att föreskriva om krav på utbildning för innehav av skjutvapen. Detta bemyndigande finns nu i 9 §.

I den upphävda 49 § fanns såväl bemyndiganden som upplysningar om tillämpningsföreskrifter. Nödvändiga bemyndiganden och upplysningar om tillämpningsföreskrifter har placerats i anslutning till de paragrafer där resp. fråga är sakligt reglerad.

Övergångsbestämmelserna

Punkten 2 innehåller en regel om senarelagd tillämpning av de skärpta förvaringsreglerna.

Punkten 3 innebär att den som innehar vapendelar som blir tillståndspliktiga genom ändringarna i 1 § måste söka tillstånd senast den 30 juni 1992.

Punkten 4 innebär att tillstånd för två eller flera personer att inneha samma vapen inte får återkallas, om tillståndet är beviljat före ikraftträdandet.

5.2 Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

5 kap. 5 §

Paragrafen behandlar sekretess i polismyndigheternas register över vapenärenden och för folkbokföringsmyndigheternas vapenmarkeringar (jfr avsnitt 3.9).

Ändringen innebär att sekretess råder för uppgift i polisens vapenregister och för de s.k. v-markeringarna i folkbokföringen, om det inte står klart att uppgiften kan lämnas ut utan fara för att vapen eller ammunition kommer till brottslig användning.

6 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen till

1. lag om ändring av vapenlagen (1973:1176),
2. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).

7 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

Översyn av vapenlagstiftningen

Detta betänkande är vapenutredningens slutbetänkande och innehåller en översyn av den svenska vapenlagstiftningen. Dessutom redovisas en översyn av lagstiftningen om s.k. knivförbud som införts från den 1 juni 1988 efter förslag i utredningens första betänkande.

Skjutvapen är konstruerade för att skada och döda. Därför är det ingen medborgerlig rättighet att inneha skjutvapen. I stället är innehav och hantering av skjutvapen föremål för kontroll från samhällets sida.

I dag finns det ett par miljoner civila skjutvapen i Sverige, för vilka innehavaren har licens och som alltså innehas legalt. Jag uppskattar antalet vapen som innehas illegalt till några tiotusental. Tillgänglig statistik visar att de allvarligaste riskerna i sammanhanget är förenade med att låta de legala vapnen bli en alltför stor och illa kontrollerad grupp. Det finns nämligen ett odiskutabelt samband mellan mängden grova våldsbrott och den totala mängden vapen i samhället. Statistiken visar också att det huvudsakligen är de legala vapnen som förekommer i samband med mord, dråp eller vådaskjutningar eller som stjäls och hamnar i kriminella kretsar. Alltför ofta är det också den legala innehavaren som använder sitt vapen för att begå brott.

Förslagen i betänkandet går bl.a. ut på att införa skärpningar i fråga om vapenlagstiftningen på särskilt kritiska punkter. Förslagen innebär också en nödvändig modernisering av lagstiftningen för att uppnå en ökad överskådlighet. Insatserna blir punktvisa för att inte i onödan harma berättigade motstående intressen som jakt, målskytte etc.

Tillståndsfrågor

Vapenlagen (1973:1176) (VL) trädde i kraft år 1974. Närmare föreskrifter om skjutvapen finns i den av regeringen beslutade vapenkungörelsen (1974:123) (VL).

Ramen för vapenlagstiftningens tillämpning slås fast genom definitionen i 1 § VL av vad som avses med skjutvapen i lagens mening. Jag föreslår vissa redaktionella ändringar i skjutvapendefinitionen för att göra reglerna enklare och tydligare. Bl.a. föreslår jag att förteckningen över mera udda slag av föremål som faller under lagen – exempelvis vapendelar, startvapen och elpistoler – flyttas från VL till VK. Jag föreslår också att VL görs tillämplig på vissa konstruktionsdetaljer hos skjutvapen i syfte att skapa kontroll över den privata tillverkning som förekommer av licenspliktiga skjutvapen (kapitel 1).

För att begränsa tillgången på skjutvapen föreslår jag vidare en del förändringar i fråga om förutsättningarna för att erhålla tillstånd att inneha vapen (vapenlicens) (kapitel 2).

En sådan ändring gäller den s.k. *vapengarderoben*. Därmed menas den uppsättning om sex jaktvapen, som en jägare i enlighet med RPS rekommendationer normalt kan räkna med att få licens för. Mitt förslag går ut på

att RPS modifierar sina rekommendationer så att licens för full vapen-garderob i första hand beviljas personer som dokumenterat jaktintresse och vapenbehov t.ex. genom att under några år ägna sig åt jakt i en omfattning som inte är helt obetydlig. En nybliven jägare bör däremot till en början få licens på ett mindre antal vapen, exempelvis två stycken.

För att få vapenlicens krävs som huvudregel att sökanden har behov av vapen. Det kravet gäller dock inte i fråga om vapen som huvudsakligen har *prydnavärde* eller som har särskilt *affektionsvärde* för sökanden. För att uppnå en viss begränsning när det gäller möjligheten att få licens för prydnavapen och vapen med affektionsvärde föreslår jag att licens i dessa fall skall få utfärdas endast om det föreligger särskilda skäl. Regeln bör förstås så att tillståndsmyndigheten skall göra en avvägning mellan sökandens intresse av att få licens och de risker som vapeninnehavet kan medföra, t.ex. risk för missbruk eller stöld av vapen.

Luft- och fjädervapen avsedda för målskjutning är licensfria om de har en i förhållande till andra jämförbara skjutvapen begränsad effekt. Vad som ligger i begreppet begränsad effekt bestäms i dag med utgångspunkt från kulans utgångshastighet. Detta har fört med sig att grovkalibriga vapen, vars kula kan ha hög anslagsenergi även vid låg utgångshastighet, kan vara licensfria. Jag föreslår därför att begreppet begränsad effekt i fortsättningen bestäms med utgångspunkt från kulans anslagsenergi. Jag föreslår också att en liknande gränsdragning mellan licenspliktiga och licensfria vapen görs i fråga om kolsyrevapen, en vapengrupp som företer likheter med luft- och fjädervapen både när det gäller teknik och användning. Därmed för man från det licenspliktiga området bort en del kolsyrevapen som med hänsyn till sin effekt är tämligen harmlösa.

Licens för *helautomatvapen* såsom kulsprutepestoler beviljas i viss, begränsad, utsträckning för målskytte och samling. Enligt vad jag inhämtat från polisen kan det emellertid inträffa att ytterligare licenser för helautomatvapen beviljas av misstag. Misstaget hänför sig till en missuppfattning om vilken typ av vapen ansökan egentligen avser och beror på att vapnen i ansökan för s.k. öppna licenser är ofullständigt specificerade. Jag föreslår vissa ändringar i fråga om innehållet i ansökningar om vapenlicens så att det för tillståndsmyndigheten klart skall framgå om licensansökan t.ex. avser ett helautomatvapen. I betänkandet tar jag även upp hur man skall kunna förhindra att vapen av bl.a. detta slag transporteras över statsgränserna på ett oönskat sätt. Reglerna om detta hör emellertid hemma inom krigsmateriellagstiftningen, varför jag inte lägger fram något förslag i ämnet.

Halvautomatiska kulvapen får sedan den 1 januari 1988 användas vid jakt oavsett hur många skott som ryms i vapnet (tidigare var två patroner maximum). Detta är resultatet av en ändring i jaktkungörelsen, som beslutats av naturvårdsverket. Beslutet är enligt min mening olyckligt eftersom det medför en risk för att cirkulationen av farliga skjutvapen i samhället ökar. Jag föreslår därför att jaktkungörelsen ändras på denna punkt. Jag föreslår också att regeringen överväger att flytta över föreskriftsrätten i frågor som dessa från naturvårdsverket till rikspolisstyrelsen RPS.

I anslutning till reglerna om tillstånd för vapeninnehav tar jag också upp en del frågor som inte föranleder några förslag från min sida. Bl.a. diskuterar jag s.k. survival games och andra mindre vanligt förekommande former av skytte. Survival games går ut på att deltagarna beskjuter varandra med specialvapen under stridsliknande former. Det bör enligt min mening i första hand ankomma på skytterörelsen att genom självsanering motverka att skytteformer och vapen med tveivelaktigt sportsligt värde vinner spridning under täckmantel av målskytte.

Inte heller när det gäller tårgasvapen föreslår jag några ändringar av nu gällande ordning. De kan visserligen användas till självförsvar, vilket föranlett en del att föreslå att de görs licensfria. Enligt min mening är dock den nuvarande restriktiviteten när det gäller tårgasvapen välmotiverad eftersom vapnen också kan användas för brottsliga angrepp.

Jag ställer mig heller inte bakom tanken som framkastats om att öppna en dispensmöjlighet så att vissa slag av salongsgevär skulle få användas för målskytte. Ett sådant system vore enligt min mening alltför tungrott.

I enlighet med mitt utredningsuppdrag har jag också studerat avgiftssystemet i samband med vapenlicenser. För närvarande är emellertid systemet för beräkning av avgifter i statens verksamhet under omprövning. Med hänsyn bl.a. till detta anser jag inte att tiden är mogen att föreslå några förändringar av avgifterna på vapenlagstiftningens område.

För inköp av *ammunition* krävs som huvudregel ett särskilt tillstånd (kapitel 3). Huvudregeln har dock åtskilliga undantag och många slag av ammunition kan därför i praktiken köpas fritt. Detta har fått effekter som är olyckliga från kriminalpolitisk synpunkt. Sålunda är det möjligt att fritt köpa ammunition till vissa stulna vapen. Det är också möjligt att fritt köpa ammunition till enhandsvapen (trots att tillstånd egentligen erfordras) under täckmantel av att den skall användas till jaktvapen (vars ammunition är tillståndsfri).

Jag anser för min del att tiden nu är mogen för att förverkliga en tanke som tidigare framkastats i olika sammanhang nämligen att ammunition i princip endast skall få säljas till den som har licens för det slags vapen som ammunitionen är avsedd för. Ammunitionen skulle alltså inte vara belagd med någon självständig tillståndsplikt, utan licens för ett vapen skulle innefatta ett tillstånd också för ammunition till vapnet. Vid köp av ammunition skulle i princip krävas att köparen uppvisar sin vapenlicens. Särskild ammunitionslicens bör finnas endast för innehav för samlingsändamål.

Givetvis bör det även i fortsättningen vara möjligt för skytteföreningar o.d. att förvärva ammunition för överlåtelse till medlemmar i samband med övnings- eller tävlingsskjutningar.

Också när det gäller *vapenhandel* föreslår jag skärpningar av reglerna (kapitel 4). I dag är det i praktiken ofta lättare att få tillstånd att bedriva vapenhandel än att få inneha vapen för eget bruk. Detta har utnyttjats av oseriösa personer som skaffat sig ett handlartillstånd för att få inneha betydligt fler vapen än de skulle ha fått vapenlicens för och som inte avser att driva någon handel. Många personer med vapenhandlartillstånd gör i själva verket bara någon enstaka transaktion per år.

Enligt min mening bör man i fortsättningen kräva att den som söker vapenhandlartillstånd har branschvana och goda kunskaper om vapen och vapenlagstiftning. Det bör uppdras åt RPS att utreda lämplig utbildningsform. Jag föreslår vidare att vapenhandlartillstånd skall få beviljas endast för handel som skall bedrivas yrkesmässigt. I detta bör ligga krav på att rörelsen skall ha en viss inte alltför obetydlig omfattning, åtminstone några tiotal transaktioner per år. I kravet på yrkesmässighet bör också ligga att lagerhållningen inte är oproportionerligt stor i förhållande till omsättningen. Om en vapenhandlare inte uppfyller kraven på att verksamheten bedrivs yrkesmässigt bör tillståndet återkallas.

Polismyndigheten är första instans i ärenden enligt VL och prövar bl.a. frågor om att utfärda eller återkalla vapenlicenser (kapitel 5). Beslut av polismyndigheten får överklagas till länsstyrelsen. Vissa beslut av länsstyrelsen, bl.a. beslut om återkallelse av tillstånd, får överklagas till kammarrätten. I övriga fall är länsstyrelsen högsta instans i vapenärenden.

Erfarenheterna visar att *praxis* ibland varierar i vapenärenden. Det gäller framför allt ärenden om återkallelse av tillstånd. Jag har också kommit i kontakt med en del beslut av förvaltningsdomstolar i sådana ärenden, som gett intryck av att vara mindre väl underbyggda från sakliga utgångspunkter. Mot bakgrund härav föreslår jag att RPS skall få befogenhet att inträda som part i ett vapenärende och överklaga beslut om det är av vikt för ledningen av rättstillämpningen eller annars från allmän synpunkt att saken prövas av en högre instans.

Jag har vidare granskat vapenlagstiftningens regler om överklagande mot bakgrund av de krav på möjlighet till domstolsprövning av s.k. civila rättigheter, som uppställs i den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna. Såvitt jag har kunna finna uppfyller den svenska vapenlagstiftningen i huvudsak dessa konventionskrav. Beträffande några typer av ärenden enligt VK, där länsstyrelsen i dag är högsta instans, finns det dock skäl att överväga att införa en möjlighet att fullfölja ärendet till kammarrätten.

En fråga som har vållat tvekan i *praxis* är om vapenlicens kan återkallas när innehavaren inte längre har behov av det vapen som licensen avser (kapitel 6). Exempelvis om en person som har licens för målskytte upphör med denna verksamhet. Jag menar för min del att det är klart att om innehavaren av ett skjutvapen inte längre har behov av vapnet, så föreligger skälig anledning att återkalla tillståndet. Om en målskytt upphör att vara medlem i en skytteförening bör tillståndsmyndigheten ta upp frågan om hans fortsatta vapeninnehav till prövning. För att möjliggöra detta föreslår jag att skytteföreningarna åläggs att rapportera till tillståndsmyndigheten vilka medlemmar som lämnar föreningen utan att gå in i någon annan skytteorganisation.

För att säkerställa att myndigheterna, i den utsträckning som är befogat för att skydda den allmänna säkerheten, försäkras sig om skjutvapen i avvaktan på slutligt avgörande av ärenden om återkallelse av tillstånd, föreslår jag att regler införs om interimistisk återkallelse av tillstånd enligt VL. De regler som redan finns om omhändertagande av skjutvapen för att förebygga missbruk har inte visat sig tillräckliga.

När det gäller *förvaring* av skjutvapen har jag funnit flera brister i nuvarande ordning (kapitel 7). De reglerna som gäller i dag ger inte ett tillräckligt gott skydd mot vapenstöld. Det finns många exempel på att skjutvapen, utan att förvaringsreglerna överträtts, förvarats på ett sådant sätt att de tillgripits utan större svårighet, varefter de använts i samband med grova våldsbrott. Dessutom tillämpas reglerna ofta på ett slappt sätt. År 1988 anmäldes närmare 1 000 skjutvapen stulna till polisen. Statistiken visar att det är vanliga jaktvapen som förvarats i bostäder och fritidshus som stjäls mest.

Jag föreslår en skärpning av förvaringsreglerna så att skjutvapen och ammunition – om de inte hålls under uppsikt eller är inlåsta i ett säkerhetsskåp – i princip skall förvaras tredelade: Vapnet och ammunitionen skall förvaras var för sig och om det är möjligt att utan större svårighet ta bort en vapendel så att vapnet inte kan användas skall även den delen förvaras för sig. Vapnet, vapendelen och ammunitionen skall förvaras under lås eller på annat betryggande sätt. Liksom tidigare bör förvaringsreglerna inte gälla i fråga om start- eller signalvapen. Närmare föreskrifter om förvaringen bör utfärdas av RPS.

Jag föreslår vidare att den som har tillstånd att inneha skjutvapen skall vara skyldig att låta tillståndsmyndigheten inspektera förvaringsanordningar och förvaringsutrymmen för vapnet och tillhörande ammunition.

Även i fortsättningen bör polisen kunna utfärda särskilda förvaringsföreskrifter för individuella vapeninnehavare. En vapenlicens som är förenad med en särskild förvaringsföreskrift bör inte få lämnas ut av polisen innan sökanden har uppfyllt föreskrifterna. Jag föreslår också att den straffsanktion, som i dag gäller för överträdelse av särskilda förvaringsföreskrifter, sträcks ut till att gälla även överträdelse av de generella förvaringsregler som nyss berörs.

För transport av skjutvapen gäller i dag endast en rekommendation i fråga om förvaring. Det har visat sig att vapentransporter i viss utsträckning sker under lättvindiga former. Gevär kan t.ex. transporteras på flaket av en lastbil, som lämnas obebakad långa stunder. Jag föreslår att den som transporterar skjutvapen och ammunition skall vara skyldig att vidta betryggande åtgärder för att förhindra att någon obehörig kommer åt vapnet eller ammunitionen. Även i detta fall bör RPS få befogenhet att utfärda närmare föreskrifter för förvaringen.

En person som under längre tid är förhindrad att själv ta hand om sitt vapen, t.ex. i anledning av utlandsarbete, kan få deponera vapnet hos någon annan. Jag föreslår att den maximala tiden för sådan långtidsförvaring utsträcks från ett år, som gäller i dag, till tre år åt gången.

De förslag jag hittills har presenterat är inriktade på en förbättrad samhällelig kontroll över de vapen, som innehas legalt. Det finns emellertid också en hel del vapen, som innehas i strid mot reglerna i VL. Kanske uppgår dessa illegala vapen till några 10 000-tal. En del av de illegala vapnen har anskaffats genom stöld eller på annan brottslig väg. Men det finns också mer triviala orsaker till illegalt vapeninnehav, t.ex. att vapen har glömts bort i samband med dödsfall eller flyttning.

Med syfte att minska antalet illegala vapen lägger jag fram ett förslag till *vapenamnesti*, dvs. en period under vilken man till polisen straffritt kan lämna in vapen och ammunition som man innehar utan att vara berättigad till det. En sådan ordning har prövats med framgång i Danmark, varvid åtskilliga vapen som funnits ute i samhället sedan andra världskrigets dagar lämnades in till myndigheterna. I Sverige är förutsättningarna visserligen annorlunda. Men jag anser det ändå meningsfullt att pröva en vapenamnesti så att folk, som kanske i övrigt är helt laglydiga, inte frestas att behålla ett illegalt vapen eller göra sig av med det på ett mindre säkert sätt.

Jag föreslår att reglerna om vapenamnesti tas in i en särskild lag. Som en lämplig amnestiperiod föreslår jag den 1 juli 1990 - den 30 juni 1991. Mitt förslag innebär att den som innehar skjutvapen eller ammunition utan att vara berättigad till det skall vara fri från ansvar om han under amnestiperioden lämnar egendomen till en polismyndighet. För att underlätta inlämnandet bör detta kunna ske även hos andra myndigheter, som polisen bestämmer. Den som överlämnar vapen eller ammunition enligt amnestilagen skall inte behöva lämna uppgift om sin identitet. Om det är uppenbart att ett inlämnat vapen tillhör någon annan än den som lämnat in egendomen bör polisen ge ägaren tillfälle att få tillbaka vapnet. Om ägaren inte kan spåras eller om han underlåter att återta egendomen bör denna tillfalla staten.

Övriga frågor rörande skjutvapen

Vid varje polismyndighet förs ett *register* över tillståndspliktiga skjutvapen inom distriktet (kapitel 9). RPS har tidigare lagt fram förslag om att inrätta ett för riket, centralt datoriserat vapenregister. Jag anser för egen del att frågan om ett centralt vapenregister i allt väsentligt har mist sin aktualitet genom att flera polismyndigheter nu håller på att lägga över sina lokala vapenregister på data. En sådan lokal lösning synes väl tillgodose tillståndsmyndigheternas och allmänhetens behov av effektivisering av tillståndsgivningen. Också från sårbarhetssynpunkt är lokala register att föredra. Jag förordar därför att de lokala polismyndigheterna generellt går över till att föra sina vapenregister på data. Det får ankomma på RPS att genom råd och stöd till polismyndigheterna verka för att en sådan ordning blir genomförd.

För att minska risken för att uppgifter om vapenregister används i brottsligt syfte föreslår jag en skärpning av den *sekretessregel*, som gäller för sådana uppgifter (5 kap. 5 sekretesslagen 1980:100). Regeln bör ändras så att det s.k. raka skaderekvisit, som gäller i dag och som innebär en presumtion för offentlighet, ändras till ett omvänt skaderekvisit. Sekretess bör i fortsättningen gälla om det inte står klart att registeruppgiften kan röjas utan fara för att vapen kommer till brottslig användning. Detsamma bör gälla i verksamhet som avser folkbokföring för uppgift som hänför sig till vapenregister.

Armborst är tillståndspliktiga skjutvapen (kapitel 10). Det seriösa armborstskyttet arbetar för närvarande under förhållanden som gör det svårt att utveckla sporten. Det beror bl.a. på att den centrala organisationen för arm-

borstskyttet och därtill hörande föreningar inte hör till de skytteorganisationer, som enligt reglerna i VK får tilldelas egna vapenlicenser. Jag föreslår ändringar i dessa regler så att licens för innehav av armborst skall kunna utfärdas för organisationen och dess medlemmar.

I betänkandet diskuterar jag också om det finns behov av ett *typbesiktning*s förfarande så att endast vapen som är godtagbara från säkerhetssynpunkt får saluföras i landet (kapitel 11). Jag lägger emellertid inte fram något förslag om att införa typbesiktning av skjutvapen. De vinster när det gäller att förbättra standarden på vapnen i landet som skulle kunna uppnås genom typbesiktning skulle inte uppväga de negativa konsekvenserna i form av ökade kostnader och ökad byråkrati.

Regeringen har generellt uppdragit åt kommittéer och utredare att undersöka vad som sker inom *de europeiska gemenskaperna (EG)* i de frågor som utredningsuppdraget omfattar och i vad mån en harmonisering mellan den svenska lagstiftningen och EG:s regler lämpligen kan komma till stånd. På vapenlagens område har det inom EG utarbetats ett förslag till direktiv angående införskaftande och innehav av vapen. Förslaget innehåller huvudsakligen regler avsedda att införa en gemensam administrativ procedur för att kontrollera förflyttningen av vapen från en medlemsstat till en annan. Förslaget har mött kritik inom EG och kommer inte att genomföras i nuvarande form. Därmed är det för tidigt att nu överväga en anpassning av den svenska rätten till EG-rätten på vapenområdet.

De förslag i fråga om skjutvapen som jag nu har berört föranleder ändringar i vapenlagen, vapenkungörelsen och sekretesslagen. Jag föreslår att benämningen vapenkungörelsen ändras till vapenförordningen i enlighet med den terminologi som numera tillämpas. Dessutom föreslår jag, som framgått, av en ny lag, nämligen en lag om vapenamnesti.

Lag om ändring i vapenlagen (1973:1176)

Härigenom föreskrivs i fråga om vapenlagen (1973:1176)

dels att 1, 3, 4, 5, 9, 12, 13, 18, 22, 24, 26, 28 a, 29-31, 38, 40, 42, 46 och 49 §§ samt rubriken närmast före 42 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas nya bestämmelser, 27 a, 32 a och 42 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Med skjutvapen förstås i denna lag

Med skjutvapen förstås i denna lag

1. vapen med vilket kula, hagel, harpun eller annan projektil kan skjutas ut med hjälp av krutladdning, kolsyreladdning, komprimerad luft eller annat liknande utskjutningsmedel,

ett vapen med vilket *en* kula, hagel, *en* harpun eller annan projektil kan skjutas ut med hjälp av *en* krutladdning, *en* kolsyreladdning, komprimerad luft eller *ndgot* annat liknande utskjutningsmedel. Vad som sägs om skjutvapen gäller även *ett* obrukbart vapen, som i brukbart skick skulle räknas som skjutvapen.

2. *apparat eller anordning som beträffande verkan och ändamål är jämförlig med vapen som avses under 1.*

Regeringen får föreskriva att *helt eller delvis* skall tillämpas även i fråga om

Vad som sägs om skjutvapen gäller även

a. obrukbart vapen, som i brukbart skick skulle räknas som skjutvapen,

1. *delar till skjutvapen*

b. *löst slutstycke, ljuddämpare, eldrör, pipa till skjutvapen eller trumma till revolver,*

2. andra föremål som är särskilt ägnade att användas vid brott mot någons liv, hälsa eller personliga säkerhet.

c. *annan anordning som möjliggör att till ett skjutvapen användes annan ammunition än vapnet är avsett för och*

d. *sådana start- eller skräm-skottsvapen (startvapen) och signalvapen som är avsedda för patroner.*

Bestämmelserna om skjutvapen tillämpas också på apparater eller anordningar som är konstruerade för att med elektrisk ström bedöva en person eller tillfoga honom smärta och som är avsedda att bäras i handen. Regeringen får föreskriva att dessa bestämmelser eller vissa av dem skall tillämpas även i fråga om andra föremål som är särskilt ägnade att användas vid

brott mot någons liv, hälsa eller personliga säkerhet.

3 §

Med ammunition förstås i denna lag patron eller projektil till handvapen på vilket lagen äger tillämpning samt tändhatt eller annat tändmedel till sådan patron eller projektil.

Om ammunition som är att hänföra till explosiv vara eller som innehåller gift finns bestämmelser även i *förordningen (1949:341) om explosiva varor* och i lagen (1985:426) om kemiska produkter.

Om ammunition som är att hänföra till explosiv vara eller som innehåller gift finns bestämmelser även i *lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor* och i lagen (1985:426) om kemiska produkter.

4 §

Med undantag för bestämmelserna i 26, 32, 33 och 40 §§ gäller lagen ej

1. hagel eller annan massiv kula,
2. projektil, avsedd för luft-, fjäder- eller harpunvapen,
3. *hagelpatron eller tändhatt därtill,*
4. kolsyrepatron,
5. patronhylsa utan tändhatt, avsedd för handvapen på vilket lagen är tillämplig,
6. *kulpatroner och tändhattar som är avsedda för gevär, i den mån inte regeringen för viss typ av ammunition har föreskrivit annorlunda, samt*
7. *ammunition avsedd för start- eller signalvapen.*

Med undantag för bestämmelserna i 26, 32, 33 och 40 §§ gäller lagen ej

1. hagel eller annan massiv kula,
2. projektil, avsedd för luft-, fjäder- eller harpunvapen,
3. *kolsyrepatron och*
4. *patronhylsa utan tändhatt, avsedd för handvapen på vilket lagen är tillämplig.*

5 §

Utan tillstånd enligt denna lag får ej någon

1. inneha skjutvapen,
2. *förvärva ammunition,*
3. införa skjutvapen eller ammunition till riket eller
4. driva handel med skjutvapen.

Utan tillstånd enligt denna lag får ej någon

1. inneha skjutvapen,
2. införa skjutvapen eller ammunition till riket eller
3. driva handel med skjutvapen.

För innehav av ammunition fordras tillstånd att inneha sådant vapen för vilket ammunitionen är avsedd. Saknas sådant tillstånd och skall ammunitionen utgöra del av en samling erfordras särskilt samlartillstånd för ammunition.

Om luft- eller fjädervapen, som är avsett för målskjutning, eller harpunvapen har en i förhållande till andra jämförliga skjutvapen begränsad effekt skall första stycket ej tillämpas på vapnet. Enskild person får dock icke utan tillstånd inneha, införa till riket eller driva handel med sådana vapen, om han inte har fyllt aderton år.

Första stycket 1 gäller inte i fråga om verksamhet som omfattas av tillstånd enligt lagen (1983:1034) om kontroll över tillverkning av krigsmateriel, m. m. Första stycket 4 gäller inte i fråga om verksamhet som avses i 3 § samma lag.

Regeringen kan föreskriva undantag från kravet på tillstånd för att inneha start- eller signalvapen.

Om ytterligare undantag i vissa fall från skyldigheten att inhämta tillstånd finns bestämmelser i 13, 16, 21, 22, 25, 25 a, 26 och 45 §§.

9 §

Enskild person får meddelas tillstånd att inneha skjutvapen endast om han har behov av vapnet och det skäligen kan antagas att han ej kommer att missbruka det. I fråga om skjutvapen som huvudsakligen har prydnadsvärde får tillstånd dock meddelas även för den som vill inneha vapnet för annat ändamål än skjutning. Detsamma gäller i fråga om vapen som har särskilt affektionsvärde för den sökande.

Tillstånd att inneha pistol eller annat enhandsvapen eller kulsprute-pistol eller annat helautomatiskt vapen får meddelas endast om det finns synnerliga skäl. Detta gäller dock inte start- eller signalvapen.

Om kolsyre-, luft- eller fjädervapen, som är avsett för målskjutning, eller harpunvapen har en i förhållande till andra jämförliga skjutvapen begränsad effekt skall första stycket ej tillämpas på vapnet. Enskild person får dock icke utan tillstånd inneha, införa till riket eller driva handel med sådana vapen, om han inte har fyllt aderton år.

Första stycket 1 gäller inte i fråga om verksamhet som omfattas av tillstånd enligt lagen (1983:1034) om kontroll över tillverkning av krigsmateriel, m. m. Första stycket 3 gäller inte i fråga om verksamhet som avses i 3 § samma lag.

Enskild person får meddelas tillstånd att inneha skjutvapen endast om

1. han har behov av vapnet och det skäligen kan antagas att han ej kommer att missbruka det,

2. vapnet har ett särskilt samlarvärde och skall ingå i en vapensamling, eller

3. vapnet har prydnadsvärde eller affektionsvärde för den sökande och det finns särskilda skäl att meddela tillstånd.

Vapen för vilkas tillstånd meddelas enligt första stycket 3 får inte användas till skjutning.

Tillstånd att inneha pistol eller annat enhandsvapen eller kulsprute-pistol eller annat helautomatiskt vapen får meddelas endast om det finns synnerliga skäl.

12 §

Tillstånd att förvärva ammunition får meddelas enskilda personer samt sammanslutningar, huvudmän för museer och bevakningsföretag som avses i 8 §.

Tillstånd som avses i första stycket får meddelas den som är i behov av ammunition och skäligen kan antagas ej komma att missbruka den. Tillstånd får beviljas enskild person endast om denne har tillstånd att inneha sådant vapen för vilket ammunitionen är avsedd.

Om ej annat förordnas i särskilt fall, gäller tillstånd till förvärv av ammunition ett år från dagen för tillståndets meddelande.

13 §

Ammunition får överlåtas även till den som saknar tillstånd som avses i 12 § i följande fall, nämligen

1. Deltagare i jakt får för förbrukning under jakten till annan deltagare överlåta ammunition till vapen som denne är berättigad att inneha.

2. Vid tillfällig upplåtelse av skjutvapen enligt 22 § får upplåtaren även överlåta den ammunition till vapnet som låntagaren i varje särskilt fall kan antagas behöva.

3. Kulammunition får även i annat fall än som anges i 4 § 6 överlåtas till sådan sammanslutning som avses i 8 §.

4. Sammanslutning som avses i 8 § får till egna medlemmar eller till medlemmar av andra sammanslutningar av detta slag överlåta ammunition att förbrukas vid övning eller tävlingsskjutning som äger rum under en sådan sammanslutnings kontroll.

Tillstånd att inneha ammunition för samlingsändamål får meddelas enskilda personer samt sammanslutningar och huvudmän för museer.

Tillstånd enligt första stycket får tidsbegränsas.

Ammunition får överlåtas även till den som saknar tillstånd att inneha sådant vapen för vilket ammunitionen är avsedd i följande fall, nämligen,

1. Deltagare i jakt får för användning under jakten till annan deltagare överlåta ammunition till vapen som denne är berättigad att inneha.

2. Vid tillfällig upplåtelse av skjutvapen enligt 22 § får upplåtaren även överlåta den ammunition till vapnet som låntagaren i varje särskilt fall kan antagas behöva.

3. Ammunition får även i annat fall än som avses i 5 § överlåtas till sådan sammanslutning som avses i 8 §.

4. Sammanslutning som avses i 8 § får till egna medlemmar eller till medlemmar av andra sammanslutningar av detta slag överlåta ammunition att förbrukas vid övning eller tävlingsskjutning som äger rum under en sådan sammanslutnings kontroll.

18 §

Tillstånd att driva handel med skjutvapen får meddelas den som är berättigad att idka handel i allmänhet och som har gjort sig känd för ordentlighet och pålitlighet.

Tillstånd att driva handel med skjutvapen får meddelas den som är berättigad att idka handel i allmänhet, *som har den erforderliga kompetensen* och som har gjort sig känd för ordentlighet och pålitlighet. *Tillstånd får meddelas endast för handel som skall bedrivas yrkesmässigt.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om utbildning och andra kompetenskrav för att erhålla tillstånd att driva handel med skjutvapen.

22 §

Den som är berättigad att inneha skjutvapen får tillfälligt låna ut vapnet till annan under följande villkor, nämligen

1. Utlåning får ske endast för kortare tid, högst två veckor.

2. Vapnet får lånas ut endast för samma ändamål som innehavarens tillstånd avser.

3. Låntagaren skall ha fyllt aderton år. Vapen får dock utlånas till den som är under aderton år, om

a) vapnet skall användas vid övning eller tävling som äger rum under kontroll av en sådan sammanslutning som avses i 8 §,

b) vapnet skall innehas och användas under upplåtarens uppsikt och det är fråga om annat vapen än enhandsvapen eller helautomatiskt vapen samt låntagaren har fyllt femton år,

c) utlåningen avser sådant luft- eller fjädervapen som avses i 5 § andra stycket och vapnet skall innehas och användas under upplåtarens uppsikt, eller

d) utlåningen avser start- eller signalvapen för användning vid idrottstävling eller idrottsträning.

4. Utlåning av pistol eller annat enhandsvapen eller kulsprutepestol eller annat helautomatiskt vapen får ske endast för användning i upplåtarens närvaro eller för övning eller tävling som äger rum under kontroll av en sådan sammanslutning som avses i 8 §, om inte låntagaren själv är berättigad att inneha ett vapen av samma typ. *Detta gäller inte i fråga om start- eller signalvapen.*

c) utlåningen avser sådant *kol-syre-*, luft- eller fjädervapen som avses i 5 § andra stycket och vapnet skall innehas och användas under upplåtarens uppsikt, eller

4. Utlåning av pistol eller annat enhandsvapen eller kulsprutepestol eller annat helautomatiskt vapen får ske endast för användning i upplåtarens närvaro eller för övning eller tävling som äger rum under kontroll av en sådan sammanslutning som avses i 8 §, om inte låntagaren själv är berättigad att inneha ett vapen av samma typ.

5. Om det för att en enskild skall få tillstånd att inneha ett visst slag av skjutvapen enligt särskilda föreskrifter krävs att han skall ha avlagt skytte-

prov eller genomgått viss utbildning eller på annat sätt visat att han är lämplig att inneha vapnet, får ett sådant vapen lånas ut endast till den som uppfyller samma krav. Vad nu sagts gäller dock ej när vapnet skall användas enbart för provskjutning, övning eller tävling på skjutbana. Det gäller inte heller när vapnet används vid jakt under förutsättning att det innehas under upplåtarens omedelbara kontroll.

6. Vapenhandlare får till spekulant, som fyllt aderton år, för provskjutning på skjutbana utlåna vapen under de förutsättningar som anges i 4. Vapenhandlare får därvid anlita annan person som godkänts av polismyndigheten att närvara vid provskjutning.

Den som med stöd av denna paragraf lånar ut skjutvapen till någon som har sitt hemvist i en stat som har tillträtt den europeiska konventionen den 28 juni 1978 om kontroll av enskilda personers införskaffande och innehav av skjutvapen (den europeiska vapenkonventionen), skall omedelbart anmäla det till polismyndigheten, om inte vapnet skall innehas och användas av låntagaren endast inom Sverige. Regeringen kan föreskriva undantag från anmälningsskyldigheten för vissa typer av vapen.

24 §

Den som är berättigad att inneha ett skjutvapen får inte utan nytt tillstånd till innehav vidtaga åtgärder med vapnet som innebär att det därefter till funktions- eller verkningsgrad kommer att vara fråga om ett väsentligt annorlunda vapen. Vad nu sagts gäller ej den som har tillstånd att driva handel med vapen i den mån det ändrade vapnet omfattas av detta tillstånd.

Vid reparation av skjutvapen får försliten eller eljest otjänlig vapendel av det slag som avses i 1 § andra stycket utbytas mot ny likadan vapendel utan särskilt tillstånd.

26 §

Den som innehar skjutvapen eller ammunition är skyldig att ta vård om egendomen på ett sådant sätt att det inte är fara för att någon obehörig kommer åt den.

Skjutvapen eller en för vapnets funktion vital del samt ammunition skall förvaras under lås. Ammunitionen skall förvaras i ett annat utrymme än vapnet eller vapendelen, om inte förvaringen sker i ett säkerhetsskåp eller på något annat lika betryggande sätt. Vad som har sagts nu gäller inte i fråga om start- eller signalvapen och ammunition avsedd för sådant vapen.

Skjutvapen och ammunition skall förvaras på något av följande sätt, nämligen

1. under uppsikt,
2. i säkerhetsskåp eller
3. på det sätt som föreskrivs i tredje stycket.

Förvaring enligt punkt 3 innebär att vapnet och ammunitionen skall förvaras var för sig. Om det är möjligt att utan större svårighet ta bort en vapendel så att vapnet inte kan brukas skall även den delen förvaras för sig. Vapnet, vapendelen och ammunitionen skall förvaras under lås eller på annat betryggande sätt.

Om innehavaren av skjutvapen eller ammunition är förhindrad att ta vård om egendomen, får han överlämna vapnet eller ammunitionen till annan för förvaring under högst *ett* år, sedan detta anmälts skriftligt hos polismyndigheten. Förvaring får dock ej ske hos en person som är under aderton år eller som kan antas komma att missbruka vapnet eller ammunitionen.

Den hos vilken vapnet förvaras enligt *tredje* stycket får inte använda vapnet, om han inte har tillstånd att inneha det enligt 8 §.

Om innehavaren av skjutvapen eller ammunition är förhindrad att ta vård om egendomen, får han överlämna vapnet eller ammunitionen till annan för förvaring under högst *tre* år *åt gången*, sedan detta anmälts skriftligt hos polismyndigheten. Förvaring får dock ej ske hos en person som är under aderton år eller som kan antas komma att missbruka vapnet eller ammunitionen.

Den hos vilken vapnet förvaras enligt *fjärde* stycket får inte använda vapnet, om han inte har tillstånd att inneha det enligt 8 §.

27 a §

Den som har tillstånd att inneha vapen är skyldig att låta tillståndsmyndigheten inspektera förvaringsanordningar och förvaringsutrymmen för vapnet och tillhörande ammunition. Tillståndshavaren bör i god tid underrättas om att en inspektion skall företas.

28 a §

Skickas skjutvapen med posten, skall försändelsen vara assurerad, om det inte är fråga om vapen som avses i 5 § andra stycket.

Den som åtar sig att transportera skjutvapen eller ammunition *bör* vidta betryggande åtgärder för att förhindra att någon obehörig kommer åt vapnen eller ammunitionen.

Den som åtar sig att transportera skjutvapen eller ammunition *skall* vidta betryggande åtgärder för att förhindra att någon obehörig kommer åt vapnen eller ammunitionen.

29 §

Har innehavare av skjutvapen genom missbruk av vapnet eller oaktsamhet därmed eller på annat sätt visat att han är olämplig att inneha vapen eller föreligger eljest skäligen anledning därtill, får tillstånd att inneha eller införa skjutvapen återkallas.

Tillstånd till innehav av vapen som avses i 9 § *andra* stycket får återkallas, om sådana skäl som där anges inte längre föreligger. Tillstånd skall dock inte återkallas om det skulle framstå som oskäligt med hänsyn till att vapnet har affektionsvärde för innehavaren eller av annan orsak och om det inte finns någon anledning att räkna med att vapnet skall komma att missbrukas.

Tillstånd till innehav av vapen som avses i 9 § *tredje* stycket får återkallas, om sådana skäl som där anges inte längre föreligger. Tillstånd skall dock inte återkallas om det skulle framstå som oskäligt med hänsyn till att vapnet har affektionsvärde för innehavaren eller av annan orsak och om det inte finns någon anledning att räkna med att vapnet skall komma att missbrukas.

30 §

Meddelas beslut som avses i 29 §, skall tillstånd som har meddelats vapeninnehavaren att förvärva ammunition till vapnet också återkallas.

Tillstånd att förvärva ammunition får även återkallas, om tillståndshavare har missbrukat ammunition som han har förvärvat på grund av tillståndet eller om skälig anledning därtill eljest föreligger.

Tillstånd att *inneha* ammunition får återkallas, om tillståndshavare har missbrukat ammunition som han har *innehaft* på grund av tillståndet eller om skälig anledning därtill eljest föreligger.

31 §

Tillstånd att idka handel med skjutvapen får återkallas, om tillståndshavaren har åsidosatt bestämmelse i denna lag eller med stöd därav utfärdad föreskrift *eller* om förutsättningar för tillståndet *eljest* ej längre föreligger.

Tillstånd att idka handel med skjutvapen får återkallas i *följande fall, nämligen*

1. om tillståndshavaren har åsidosatt bestämmelse i denna lag eller med stöd därav utfärdad föreskrift,

2. om förutsättningar för tillstånd ej längre föreligger *därför att handel inte längre bedrivs yrkesmässigt eller av annan orsak, eller*

3. *om det annars föreligger skälig anledning att återkalla tillståndet.*

32 a §

Om det finns skäl att anta att ett tillstånd kommer att återkallas enligt 29-31 §§, får tillståndet återkallas tills vidare i avvaktan på slutligt avgörande av återkallelsefrågan.

Vapen som omfattas av ett tillstånd som har återkallats tills vidare får, tillsammans med därtill hörande ammunition, omhändertas av polismyndigheten. När frågan om återkallelse slutligt avgörs, skall myndigheten pröva om omhändertagandet skall bestå.

38 §

Till böter eller fängelse i högst sex månader dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

Till böter eller fängelse i högst sex månader dömes den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. missbrukar rätt att inneha skjutvapen genom att använda det för annat ändamål än han är berättigad till,

2. bryter mot 26 § fjärde stycket eller 28 a § första stycket eller mot föreskrift om förvaring av vapen som meddelats enligt 10, 14, 19 eller 27 §,

3. bryter mot förvaringsbestämmelserna i 26 § i fråga om skjutvapen och ammunition, vilka innehas av sammanslutning, huvudman för museum eller bevakningsföretag som avses i 8 §, eller i fråga om skjutvapen, som innehas av vapenhandlare,

4. förvärvar ammunition utan att vara berättigad därtill eller underlåter att efterkomma anmaning enligt 35 § att avlämna ammunition,

5. överlåter ammunition till den som ej är berättigad att förvärva ammunitionen,

6. idkar handel med skjutvapen utan tillstånd.

1. missbrukar rätt att inneha skjutvapen genom att använda det för annat ändamål än han är berättigad till,

2. bryter mot 26 § andra, tredje eller femte stycket eller 28 a § eller mot föreskrift om förvaring av vapen som meddelats enligt 10, 14, 19 eller 27 §,

3. innehar ammunition utan att vara berättigad därtill eller underlåter att efterkomma anmaning enligt 35 § att avlämna ammunition,

4. överlåter ammunition till den som ej är berättigad att förvärva ammunitionen,

5. idkar handel med skjutvapen utan tillstånd.

40 §

Egendom med vilken tagits befattning eller förfarits på sätt som utgör brott enligt 37 § eller 38 § 1, 4 eller 5 skall förklaras förverkad, om det ej är uppenbart obilligt. I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat. Förklaras vapen förverkat, får även därtill hörande ammunition förklaras förverkad.

Besvär

Polismyndighets beslut enligt denna lag får överklagas hos länsstyrelse genom besvär.

Länsstyrelsens beslut enligt 18, 29, 30 eller 31 § eller i fråga om inlösen av skjutvapen eller ammunition får överklagas hos kammarrätten genom besvär.

Egendom med vilken tagits befattning eller förfarits på sätt som utgör brott enligt 37 § eller 38 § 1, 3 eller 4 skall förklaras förverkad, om det ej är uppenbart obilligt. I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat. Förklaras vapen förverkat, får även därtill hörande ammunition förklaras förverkad.

Överklagande

42 §

Polismyndighets beslut enligt denna lag får överklagas hos länsstyrelsen.

Länsstyrelsens beslut enligt 18, 29, 30 eller 31 § eller i fråga om inlösen av skjutvapen eller ammunition får överklagas hos kammarrätten.

Länsstyrelsens beslut i annat ärende än som avses i andra stycket får ej överklagas.

42 a §

Rikspolisstyrelsen får inträda som part och överklaga beslut som avses i 42 § om det är av vikt för ledningen av rättstillämpningen eller annars från allmän synpunkt att saken prövas i en högre instans.

46 §

Utan hinder av 8 eller 12 § får tillstånd att inneha skjutvapen eller att förvärva ammunition meddelas den som är skyldig att anordna verkskydd, i den mån skjutvapen enligt gällande specialplan för verkskyddet skall ingå i utrustningen för någon som är krigsplacerad i verkskyddets ordnings- eller bevakningstjänst. Vid sådant tillstånd får knytas särskilda villkor.

Den som fått tillstånd enligt första stycket får överlåta ammunition till den som är krigsplacerad i verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst och som enligt gällande specialplan för verkskyddet är skyldig att vara utrustad med vapen.

Utan hinder av 8 § får tillstånd att inneha skjutvapen meddelas den som är skyldig att anordna verkskydd, i den mån skjutvapen enligt gällande specialplan för verkskyddet skall ingå i utrustningen för någon som är krigsplacerad i verkskyddets ordnings- eller bevakningstjänst. Vid sådant tillstånd får knytas särskilda villkor.

49 §

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om

1. vilka luft-, fjäder- och harpunvapen som ej omfattas av undantagsbestämmelsen i 5 § andra stycket,

2. vapenhandlares, museers och sammanslutningars förvaring av andra vapen än sådana som avses i 5 § andra stycket samt sammanslutningars förvaring av ammunition,

3. handel med samt reparation och skrotning av skjutvapen,

4. registerföringen hos polismyndighet.

Regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om

1. vilka kolsyre-, luft-, fjäder- och harpunvapen som ej omfattas av undantagsbestämmelsen i 5 § tredje stycket,

2. förvaring av andra vapen än sådana som avses i 5 § tredje stycket samt om förvaring av ammunition,

3. utbildning och andra kompetenskrav för handlare och om handel med samt reparation och skrotning av skjutvapen,

4. registerföringen hos polismyndighet.

5. åtgärder för att förhindra att någon obehörig under transport åt-

*kommer andra vapen än som avses i
5 § tredje stycket eller ammunition.*

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1990. I fråga om förvaring av vapen och ammunition tillämpas dock äldre bestämmelser till utgången av år 1990.

2. Ett tillstånd enligt 18 § att driva handel med skjutvapen som gäller vid lagens ikraftträdande får inte återkallas av den anledningen att tillståndshavaren inte uppfyller de kompetenskrav som har föreskrivits med stöd av andra stycket samma paragraf.

Sammanfattning av promemorian om nya övergångsbestämmelser för start- och signalvapen

Prop. 1990/91:130
Bilaga 3

Från den 1 januari 1988 gäller vapenlagens bestämmelser om skjutvapen även för start- och signalvapen. Enligt övergångsbestämmelserna till denna ändring stadgas att den som vid ikraftträdandet innehade start- eller signalvapen som enligt äldre bestämmelser fick innehas utan tillstånd (licens) får inneha det utan tillstånd även i fortsättningen.

I enlighet med direktiven har jag prövat om vapenlagens reglering bör tillämpas även på start- och signalvapen som varit föremål för innehav vid lagens ikraftträdande. I direktiven sägs bl.a. att det föreligger risk för massförseelser om ett generellt tillståndskrav införs. I stället föreslås "enkla och godtagbara" lösningar av annan typ t.ex. ett anmälningsförfarande eller särskilda restriktioner för rätten att bära och använda dessa vapen.

Målsättningen för mitt arbete i denna del har varit att få en så effektiv reglering som möjligt utan att förorsaka onödigt merarbete eller ökade kostnader för den enskilde eller berörda myndigheter. Det har gällt att väga betydelsen av en effektiv kontroll av tillståndskravets efterlevnad mot intresset av att undvika onödig byråkrati och överreglering. Det är visserligen väsentligt att vi har en ordning som medger kontroll av hanteringen av skjutvapen. Men regleringens omfattning måste stå i proportion till vapnets farlighet och risken för missbruk.

Någon säker beräkning av antalet start- och signalvapen föreligger inte. Men enligt en skattning som gjorts av RPS finns många tusen sådana vapen ute i svenska hem. Vi får därför räkna med att ändrade övergångsregler skulle beröra en stor grupp människor. Såväl en licens- som en anmälningsplikt skulle lätt kunna förorsaka oönskade problem t.ex. att vissa inte nås av information och därför mot sin vilja blir lagöverträdare. Den grupp som har brottsliga avsikter med vapnen kan heller inte förväntas anmäla sitt innehav för polisen.

Jag föreslår därför den lösningen att ingen ändring görs i nu gällande övergångsbestämmelser till lagen om ändring i vapenlagen (SFS 1987:1008). Det innebär att den som innehar ett start- eller signalvapen som han skaffat sig före den 1 januari 1988 får fortsätta att inneha vapnet utan tillstånd. Däremot gäller tillståndsplikt för den som skaffar ett start- eller signalvapen efter årsskiftet.

Mot denna lösning kan naturligtvis invändas att den för med sig att den nyinförda tillståndsplikten för start- och signalvapen inte blir så effektiv som den borde vara. En person som ertappas med ett sådant vapen utan licens kan ju tänkas påstå att han skaffat vapnet före den 1 januari 1988 och alltså inte behöver något tillstånd. Ett sådant påstående kan ibland bli svårt att motbevisa för polisen. Jag är medveten om att mitt förslag inte täpper till denna lucka i licenssystemet. Men det är priset för att undvika en dyr och krånglig byråkrati som inte står i rimlig proportion till vinsterna med kontrollen.

Man bör heller inte överdriva nackdelarna ur kontrollsynpunkt av att tillståndsplikten för start- och signalvapen inte är heltäckande. Om

licenskravets efterlevnad bevakas effektivt bör det leda till att antalet start- och signalvapen i cirkulation minskas relativt snabbt. För det ändamålet anser jag att RPS bör gå ut med branschvisa rekommendationer till alla de handlare som nu måste ansöka om tillstånd att bedriva handel med start- och signalvapen. Det är därför viktigt att säljarna verkligen känner till och bevakar licenskravet. I informationen till handlarna bör också framgå att startanordningar av annan typ än pistoler vore att föredra. Även nödutrustningar borde kunna ha annan – icke licenspliktig – utformning.

Jag anser vidare att RPS mer i detalj bör föreskriva vad som skall krävas för tillståndsgivning. Det finns för närvarande risk att tillståndsgivningen för start- och signalvapen bara uppfattas som en registreringsåtgärd utan möjlighet till reell prövning. Då innebär ju lagändringen bara en relativt meningslös registerföring.

Ett minimikrav ur kontrollsynpunkt är att märkning sker av de start- och signalvapen som licens beviljats för. Detta kräver en mindre ändring i lagtexten.

I mitt slutbetänkande avser jag att lägga fram förslag som skall förebygga att start- och signalvapen används för icke avsedda eller brottsliga syften. Eftersom förslaget kommer att beröra även andra vapenkategorier vill jag vänta med att presentera det.

Efter remiss har yttranden över utredningens förslag i nu aktuella delar av betänkandet avgetts av riksåklagaren, brottsförebyggande rådet, hovrätten för Nedre Norrland, kammarrätten i Jönköping, Stockholms tingsrätt, kommerskollegium, generaltullstyrelsen, sprängämnesinspektionen, statens provningsanstalt, riksrevisionsverket, rikspolisstyrelsen, statens kriminaltekniska laboratorium, näringsfrihetsombudsmannen, konsumentverket, länsstyrelserna i Göteborgs och Bohus, Jämtlands och Västerbottens län, polismyndigheterna i Stockholm, Malmö, Karlstad, Luleå och Älmhult, statens naturvårdsverk, överbefälhavaren, barmiljörådet, Sveriges advokatsamfund, Svenska polisförbundet, Sveriges domareförbund, Föreningen Sveriges åklagare, Föreningen Sveriges Polischefer, Frivilliga Skytterörelsen, Leverantörsföreningen för Sport- och Fritidsartiklar, Svenska Jägareförbundet, Jägarnas Riksförbund/Landsbygdens jägare, Riksförbundet Hem och Skola, Samlarförbundet Nordstjärnan, Samlarföreningen Polcirkeln, Svenska Armborst Unionen, Svenska Pistolskytteförbundet, Svenska Sportskytteförbundet, Svenska Svartkruts Federationen, Svenska Vapenstiftelsen, Grossistförbundet Svensk Handel, Sveriges Riksidrottsförbund, Sveriges Vapenhandlareförening och Sveriges Vapenägares förbund.

Ett yttrande har också lämnats av våldskommissionen (Ju 1989:05).

RÅ har bifogat yttranden från överåklagarna i Stockholms, Göteborgs och Malmö åklagardistrikt samt från överåklagarna vid regionåklagarmyndigheterna i Vänersborg, Gävle och Umeå.

Generaltullstyrelsen har bifogat en promemoria från tariffbyrån vid styrelsen.

Rikspolisstyrelsen har bifogat yttranden från polismyndigheterna i Göteborg, Karlshamn, Linköping, Ljungby, Sundsvall och Umeå.

Länsstyrelsen i Jämtlands län har bifogat yttranden från polismyndigheterna i Östersund och Sveg samt Jämtlands-Härjedalens distrikt av Jägarnas Riksförbund/Landsbygdens jägare och Jämtlands läns jaktvårdsförening.

Länsstyrelsen i Västerbottens län har bifogat yttranden från polismyndigheterna i Umeå, Skellefteå, Lycksele, Storuman och Vilhelmina.

Polismyndigheten i Karlstad har bifogat yttranden från polismyndigheterna i Säffle och Hagfors.

Statens försvarshistoriska muséer har inkommit med ett yttrande. Vidare har yttranden dessutom kommit in från flera enskilda och organisationer.

Förteckning över remissinstanserna

Prop. 1990/91:130

Bilaga 5

Efter remiss har yttranden över promemorian om nya övergångsbestämmelser yttranden avgetts av riksåklagaren, Göta hovrätt, brottsförebyggande rådet, rikspolisstyrelsen, länsstyrelserna i Kristianstads och Värmlands län, polismyndigheterna i Stockholm och Skellefteå, konsumentverket, Föreningen Sveriges polischefer, Riksidrottsförbundet, Sveriges Köpmannaförbund, Samlarföreningen Polcirkeln, Sveriges Vapenägars förbund och Svenska Vapenstiftelsen.

Riksåklagaren har överlämnat yttranden från från överåklagarna i Malmö och vid regionåklagarmyndigheterna i Karlstad, Stockholm och Umeå.

Länsstyrelsen i Värmlands län har bifogat yttrande från polismyndigheten i Säffle.

1 Förslag till

Lag om ändring i vapenlagen (1973:1176)

Häri genom föreskrivs i fråga om vapenlagen (1973:1176)¹

dels att 49 § skall upphöra att gälla,

dels att 1–6, 8–38, 39–46 och 48 §§ skall ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före 12 och 42 § skall ha följande lydelse,

dels att det skall införas en ny paragraf, 25 b §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Med skjutvapen förstås i denna lag

1. vapen med vilket kula, hagel, harpun eller annan projektil kan skjutas ut med hjälp av krutladdning, kolsyreladdning, komprimerad luft eller annat liknande utskjutningsmedel,

2. apparat eller anordning som beträffande verkan och ändamål är jämförlig med vapen som avses under 1.

Vad som sägs om skjutvapen gäller även

a. obrukbart vapen, som i brukbart skick skulle räknas som skjutvapen,

b. löst slutstycke, ljuddämpare, eldrör, pipa till skjutvapen eller trumma till revolver,

c. annan anordning som möjliggör att till ett skjutvapen användes annan ammunition än vapnet är avsett för och

d. sådana start- eller skräm-skottsvapen (startvapen) och signalvapen som är avsedda för patroner.

Bestämmelserna om skjutvapen tillämpas också på apparater eller anordningar som är konstruerade för att med elektrisk ström bedöva en person eller tillfoga honom smärta

Med skjutvapen förstås i denna lag ett vapen med vilket kulor, hagel, harpuner eller andra projektiler kan skjutas ut med hjälp av krutladdning, kolsyreladdning, komprimerad luft eller något annat liknande utskjutningsmedel.

1. apparater eller anordningar som beträffande verkan och ändamål är jämförliga med skjutvapen,

2. obrukbara vapen, som i brukbart skick skulle räknas som skjutvapen,

3. start- eller signalvapen som laddas med patroner,

4. armborst,

5. tårgasanordningar,

6. slutstycken, ljuddämpare, eldrör, pipor, stommar, lådor, trummor till skjutvapen, eller armborststommar med avfyringsanordningar.

7. apparater och anordningar som är konstruerade för att med elektrisk ström bedöva en person eller tillfoga honom smärta och som är avsedda att bäras i handen och

¹Lagen omtryckt 1981:1360

²Senaste lydelse 1987:1008.

och som är avsedda att bäras i handen. Regeringen får föreskriva att dessa bestämmelser eller vissa av dem skall tillämpas även i fråga om andra föremål som är särskilt ägnade att användas vid brott mot någons liv, hälsa eller personliga säkerhet.

8. anordningar som gör att skjutvapen kan användas med annan ammunition än de är avsedda för.

Regeringen bemyndigas att föreskriva att denna lag eller vissa föreskrifter i lagen skall tillämpas även i fråga om andra föremål som är särskilt ägnade att användas vid brott mot någons liv, hälsa eller personliga säkerhet.

2 §²

Lagen gäller ej

1. skjutvapen som har tillverkats före år 1890, om inte vapnet är avsett för gastäta enhetspatroner,

2. bultpistol, som är avsedd för byggnadsarbete, eller annat arbetsverktyg, som är avsett för industriellt eller därmed jämförligt bruk, och

3. skjutapparat för slakt, livräddning eller annat därmed jämförligt ändamål och salutkanon.

Lagen gäller inte

1. salutkanoner eller sådana skjutvapen som har tillverkats före år 1890 och som inte är avsedda för gastäta enhetspatroner,

2. bultpistoler som är avsedda för byggnadsarbete,

3. andra arbetsverktyg som är avsedda för slakt eller för industriellt eller liknande bruk och

4. skjutapparater som är avsedda för livräddning eller något annat liknande ändamål.

3 §³

Med ammunition förstås i denna lag patron eller projektil till handvapen på vilket lagen äger tillämpning samt tändhatt eller annat tändmedel till sådan patron eller projektil.

Om ammunition som är att hänföra till explosiv vara eller som innehåller gift finns bestämmelser även i förordningen (1949:341) om explosiva varor och i lagen (1985:426) om kemiska produkter.

Med ammunition förstås i denna lag patroner och projektiler till handvapen som lagen tillämpas på samt tändhattar och andra tändmedel till sådana patroner och projektiler.

Bestämmelser om ammunition som är att hänföra till explosiva varor eller som innehåller gift finns även i lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor och i lagen (1985:426) om kemiska produkter.

4 §⁴

Med undantag för bestämmelserna i 26, 32, 33 och 40 §§ gäller lagen ej

1. hagel eller annan massiv kula,
2. projektil, avsedd för luft-, fjäder- eller harpunvapen,

Med undantag för bestämmelserna i 26, 32, 33 och 40 §§ gäller lagen inte

1. hagel och andra massiva kulor,
2. projektiler, avsedda för armborst, luft-, fjäder- eller harpunvapen,

²Senaste lydelse 1987:1008.

³Senaste lydelse 1985:430.

⁴Senaste lydelse 1987:1008.

3. hagelpatron eller tändhatt därtill,

4. kolsyrepatron,

5. patronhylsa utan tändhatt, avsedd för handvapen på vilket lagen är tillämplig,

6. kulpatroner och tändhattar som är avsedda för gevär, i den mån inte regeringen för viss typ av ammunition har föreskrivit annorlunda, samt

7. ammunition avsedd för start- eller signalvapen.

3. kolsyrepatroner,

4. patronhylsor utan tändhatt avsedda för handvapen som lagen tillämpas på, samt

5. patroner avsedda för start- eller signalvapen.

5 §⁵

Utan tillstånd enligt denna lag får ej någon

1. inneha skjutvapen,

2. förvärva ammunition,

3. införa skjutvapen eller ammunition till riket eller

4. driva handel med skjutvapen.

Om luft- eller fjädervapen, som är avsett för målskjutning, eller harpunvapen har en i förhållande till andra jämförliga skjutvapen begränsad effekt skall första stycket ej tillämpas på vapnet. Enskild person får dock *icke* utan tillstånd inneha, införa till riket eller driva handel med sådana vapen, om han inte har fyllt *aderton* år.

Första stycket 1 gäller inte i fråga om verksamhet som omfattas av tillstånd enligt lagen (1983:1034) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel, m.m. Första stycket 4 gäller inte i fråga om verksamhet som avses i 3 § samma lag.

Regeringen *kan* föreskriva undantag från kravet på tillstånd för att inneha start- eller signalvapen.

Utan tillstånd enligt denna lag får *inte* någon

1. inneha skjutvapen,

2. införa skjutvapen eller ammunition till *Sverige*, eller

3. driva handel med skjutvapen.

Om *kolsyre*-, luft- eller fjädervapen, som är avsett för målskjutning, eller harpunvapen har en i förhållande till andra jämförliga skjutvapen begränsad effekt skall första stycket *inte* tillämpas på vapnet. *Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vilka vapen som inte omfattas av första stycket. En* enskild person får dock *inte* utan tillstånd inneha, införa till *Sverige* eller driva handel med sådana vapen, om han inte har fyllt *arton* år.

Första stycket 1 gäller inte i fråga om verksamhet som omfattas av tillstånd enligt lagen (1983:1034) om kontroll över tillverkningen av krigsmateriel, m.m. Första stycket 3 gäller inte i fråga om verksamhet som avses i 3 § samma lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemyndigas att föreskriva undantag från kravet på tillstånd för att inneha start- eller signalvapen.

⁵Senaste lydelse 1987:1008.

Om ytterligare undantag i vissa fall från skyldigheten att *inhämta* tillstånd finns *bestämmelser* i 13, 16, 21, 22, 25, 25 a, 26 och 45 §§.

Bestämmelser om ytterligare undantag i vissa fall från skyldigheten att ha tillstånd finns i 13, 16, 21, 22, 25, 25 a, 26 och 45 §§.

6 §

Skjutvapen eller ammunition får *ej* överlåtas eller upplåtas till annan än den som är berättigad att inneha vapnet eller att *förvärva* ammunitionen, om *ej* annat följer av 13, 22, 25, 25 a, 26 eller 45 §.

Skjutvapen eller ammunition får *inte* överlåtas eller upplåtas till *någon* annan än den som är berättigad att inneha vapnet eller ammunitionen, om *inte* annat följer av 13, 22, 25, 25 a, 26 eller 45 §.

8 §

Tillstånd att inneha skjutvapen får meddelas

1. *enskild person*,
2. skytteförbund, *skyttekreis* eller *skytteförening* som tillhör det frivilliga, *statskontrollerade* skytteväsendet,

3. *annan sammanslutning beträffande vilken regeringen förordnat därom och*

4. *huvudman* för museum för vapen som skall ingå i *museets samlingar*, om museet *åtnjuter* statsbidrag enligt särskilda föreskrifter *därom* eller om museet ägs av en kommun eller en landstingskommun eller av en stiftelse som står under länsstyrelsens tillsyn.

Auktoriserat bevakningsföretag får meddelas tillstånd att inneha vapen för utlåning till företagets väktare i samband med bevakningsuppdrag som kräver beväpning. Sådan utlåning får ske endast till den som har meddelats särskilt tillstånd att som lån inneha motsvarande vapen med ammunition.

1. *enskilda personer*,
2. skytteförbund, *skyttekreis*ar eller *skytteföreningar* som tillhör det frivilliga, *statligt kontrollerade* skytteväsendet, *och*

3. *huvudmän för museer* för vapen som skall ingå i *samlingarna*, om museet i *fråga får* statsbidrag enligt särskilda föreskrifter eller om museet ägs av en kommun eller en landstingskommun eller av en stiftelse som står under länsstyrelsens tillsyn.

Auktoriserade bevakningsföretag får meddelas tillstånd att inneha vapen för utlåning till företagets väktare i samband med bevakningsuppdrag som kräver beväpning. Sådan utlåning får ske endast till den som har meddelats särskilt tillstånd att som lån inneha motsvarande vapen med ammunition.

Regeringen bemyndigas att föreskriva att andra sammanslutningar än de som anges i första stycket får ges tillstånd att inneha skjutvapen.

9 §⁶

Enskild person får meddelas tillstånd att inneha skjutvapen endast

En enskild person får meddelas tillstånd att inneha ett skjutvapen en-

⁶Senaste lydelse 1987:1008

om han har behov av vapnet och det skäligen kan antagas att han ej kommer att missbruka det. I fråga om skjutvapen som huvudsakligen har prydnadsvärde får tillstånd dock meddelas även för den som vill inneha vapnet för annat ändamål än skjutning. Detsamma gäller i fråga om vapen som har särskilt affektionsvärde för den sökande.

Tillstånd att inneha pistol eller annat enhandsvapen eller kulsprutepistol eller annat helautomatiskt vapen får meddelas endast om det finns synnerliga skäl. Detta gäller dock inte start- eller signalvapen.

dast om han har behov av vapnet. *Tillstånd att inneha ett skjutvapen som huvudsakligen har prydnadsvärde, samlarvärde eller särskilt affektionsvärde för sökanden, får meddelas även för andra ändamål än skjutning. I sådant fall får vapnet inte användas till skjutning. Tillstånd får meddelas endast om det skäligen kan antas att vapnet inte kommer att missbrukas.*

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bemyndigas att meddela föreskrifter om krav i fråga om skjutskicklighet, utbildning, ålder samt de villkor i övrigt som skall vara uppfyllda för tillstånd till innehav av skjutvapen.

10 §

Tillstånd att inneha skjutvapen meddelas för särskilt angivet ändamål. Tillståndet får förenas med villkor att vapnet skall göras varaktigt obrukbart eller *med närmare föreskrifter om hur vapnet skall förvaras*. Tillståndet får tidsbegränsas om det med hänsyn till särskilda omständigheter kan förutses att behovet av vapnet inte kommer att bli varaktigt.

Tillstånd att inneha skjutvapen skall meddelas för särskilt angivet ändamål. Tillståndet får förenas med villkor att vapnet skall göras varaktigt obrukbart eller *att vapnet skall förvaras på visst sätt*. Tillståndet får tidsbegränsas om det med hänsyn till särskilda omständigheter kan förutses att behovet av vapnet inte kommer att bli varaktigt.

11 §

Meddelas tillstånd till innehav av skjutvapen för någon som ännu ej förvärvat ett sådant vapen som tillståndet avser, är detnas giltighet beroende av att förvärv sker inom sex månader från dagen för tillståndets meddelande eller den längre tid tillståndsmyndigheten i särskilt fall föreskriver.

Om tillstånd till innehav av skjutvapen meddelas för någon som ännu inte förvärvat ett sådant vapen gäller tillståndet endast under förutsättning att förvärv sker inom sex månader från dagen för tillståndet eller den längre tid som tillståndsmyndigheten bestämmer i det enskilda fallet.

Tillstånd till förvärv av ammunition**Innehav och överlåtelse av ammunition**

12 §

Tillstånd att förvärva ammunition får meddelas enskilda personer samt sammanslutningar, huvudmän för museer och bevakningsföretag som avses i 8 §.

Tillstånd som avses i första stycket får meddelas den som är i behov av ammunition och skäligen kan antagas ej komma att missbruka den. Tillstånd får beviljas enskild person endast om denne har tillstånd att inneha sådant vapen för vilket ammunitionen är avsedd.

Om ej annat förordnas i särskilt fall, gäller tillstånd till förvärv av ammunition ett år från dagen för tillståndets meddelande.

Den som har tillstånd att inneha visst vapen får även inneha ammunition för skjutning med vapnet.

Tillstånd att inneha ammunition i annat fall än som sägs i första stycket får meddelas enskilda personer samt sammanslutningar och huvudmän för museer.

Tillstånd som avses i andra stycket får meddelas endast om det skäligen kan antas att ammunitionen inte kommer att missbrukas.

Tillstånd att inneha ammunition gäller endast under förutsättning att förvärv sker inom ett år eller den längre tid som tillståndsmyndigheten bestämmer i det enskilda fallet.

13 §

Ammunition får överlåtas även till den som saknar tillstånd som avses i 12 § i följande fall, nämligen

1. Deltagare i jakt får för förbrukning under jakten till annan deltagare överlåta ammunition till vapen som denne är berättigad att inneha.

2. Vid tillfällig upplåtelse av skjutvapen enligt 22 § får upplåtaren även överlåta den ammunition till vapnet som låntagaren i varje särskilt fall kan antagas behöva.

3. Kulammunition får även i annat fall än som anges i 4 § 6 överlåtas till sådan sammanslutning som avses i 8 §.

Ammunition får överlåtas till sammanslutningar som avses i 8 § eller den som enligt 12 § har rätt eller tillstånd att inneha ammunition.

Ammunition får dessutom överlåtas i följande fall.

1. Deltagare i jakt får till annan deltagare överlåta ammunition till vapen som denne är berättigad att inneha för användning under jakten.

2. Vid tillfällig upplåtelse av skjutvapen enligt 22 § får upplåtaren även överlåta den ammunition till vapnet som låntagaren i varje särskilt fall kan antas behöva.

4. Sammanslutning som avses i 8 § får till egna medlemmar eller till medlemmar av andra sammanslutningar av detta slag överlåta ammunition att förbrukas vid övning eller tävlingsskjutning som äger rum under en sådan sammanslutnings kontroll.

I fråga om tillstånd till införsel av skjutvapen eller ammunition gäller i tillämpliga delar 8–10 och 12 §§.

Tillstånd till införsel av skjutvapen eller ammunition medför rätt att under tid och för ändamål som särskilt anges i tillståndet här i riket inneha den egendom som införts hit med stöd av tillståndet. Tillstånd till införsel, som ej utnyttjats inom sex månader från dagen för tillståndets meddelande eller den längre tid tillståndsmyndigheten i särskilt fall föreskriver, är ogiltigt.

Införsel av skjutvapen eller ammunition får ske utan särskilt tillstånd i följande fall, nämligen

1. Enskild person får införa skjutvapen, som han är berättigad att

3. Sammanslutning som avses i 8 § får till egna medlemmar eller till medlemmar av andra sammanslutningar av detta slag överlåta ammunition att användas vid övning eller tävlingsskjutning som äger rum under en sådan sammanslutnings kontroll.

Ammunition får vidare överlåtas genom ombud till den som är berättigad att inneha viss typ av ammunition under förutsättning att ombudet har fullmakt och eget vapentillstånd.

14 §

I fråga om tillstånd till införsel av skjutvapen gäller i tillämpliga delar 8–10 §§.

Tillstånd att införa ammunition får meddelas den som har rätt att inneha ammunition i Sverige.

Tillstånd som avses i andra stycket får meddelas endast om det skäligen kan antas att ammunitionen inte kommer att missbrukas.

15 §

Tillstånd till införsel av skjutvapen eller ammunition medför rätt att under den tid och för det ändamål som särskilt anges i tillståndet i Sverige inneha den egendom som införts hit med stöd av tillståndet. Tillstånd till införsel gäller endast under förutsättning att införseln sker inom sex månader från dagen för tillståndet eller den längre tid som tillståndsmyndigheten bestämmer i det enskilda fallet.

16 §⁷

Införsel av skjutvapen eller ammunition får ske utan särskilt tillstånd i följande fall.

1. En enskild person får införa skjutvapen, som han är berättigad att

⁷Senaste lydelse 1987:1283.

här i riket inneha för personligt bruk, samt ammunition som behöri- gen har förvärvats *här i riket*. Vad som har sagts nu skall också tillämpas på sammanslutningar, huvudmän för museer och bevakningsföretag som avses i 8 §.

2. För tillfällig användning vid jakt eller tävling *här i riket* får svenska, danska, finska eller norska medborgare, som *inte har hemvist här i riket, från Danmark, Finland eller Norge införa jakt- eller tävlingsskjutvapen med tillhörande ammunition*. Vapnet och ammunitionen får i sådant fall utan tillstånd innehas *här i riket* av den som har infört egendomen under högst tre månader från införseldagen.

3. Skjutvapen och ammunition får inte tas om hand på sätt som avses i 8 § första stycket tullagen (1987:1065) av annan än den som har tillstånd att införa sådana varor och inte heller utan medgivande av länsstyrelse förvaras på tullager eller i frihamn. I övrigt gäller lagen (1973:980) om transport, förvaring och förstöring av införselreglerade varor, m. m.

i *Sverige* inneha för personligt bruk, samt ammunition som behöri- gen har förvärvats i *Sverige*. Vad som har sagts nu skall också tillämpas på sammanslutningar, huvudmän för museer och bevakningsföretag som avses i 8 §.

2. För tillfällig användning vid jakt eller tävling i *Sverige* får svenska, danska, finska eller norska medborgare, som *inte är fast bosatta i Sverige, införa jakt- eller tävlingsskjutvapen med tillhörande ammunition från Danmark, Finland eller Norge*. Vapnet och ammunitionen får i sådant fall utan tillstånd innehas i *Sverige* av den som har infört egendomen under högst tre månader från införseldagen.

Skjutvapen och ammunition får inte tas om hand på sätt som avses i 8 § första stycket tullagen (1987:1065) av annan än den som har tillstånd att införa sådana varor och inte heller utan medgivande av länsstyrelse förvaras på tullager eller i frihamn. I övrigt gäller lagen (1973:980) om transport, förvaring och förstöring av införselreglerade varor, m. m.

17 §

Skjutvapen och ammunition, som resande medfört till *riket* för personligt bruk men *ej* varit berättigad att införa, får åter utföras, om egendomen i behörig ordning anmälts för tullmyndighet. *Återutföres ej egendomen* inom fyra månader efter sådan anmälan eller den längre tid där- efter som generaltullstyrelsen eller efter styrelsens *bemyndigande* annan tullmyndighet i *särskilt fall bestämmer*, tillfaller egendomen staten. I sådant fall skall egendomen behandlas som om den hade förklarats förverkad.

Skjutvapen och ammunition, som *en* resande medfört till *Sverige* för personligt bruk men *inte* varit berättigad att införa, får åter utföras, om egendomen i behörig ordning anmälts för tullmyndighet. *Om inte egendomen återutföres* inom fyra månader efter sådan anmälan eller den längre tid där- efter som generaltullstyrelsen, eller efter styrelsens *bestämmande* annan tullmyndighet i *det enskilda fallet* bestämmer, tillfaller egendomen staten. I sådant fall skall egendomen behandlas som om den hade förklarats förverkad.

18 §

Tillstånd att driva handel med skjutvapen får meddelas den som är berättigad att *idka* handel i allmänhet och som har gjort sig känd för ordentlighet och pålitlighet.

Tillstånd att driva handel med skjutvapen får meddelas den som är berättigad att *driva* handel i allmänhet och som *har den kompetens som behövs samt* har gjort sig känd för ordentlighet och pålitlighet. *Tillstånd får meddelas endast för handel som skall bedrivas yrkesmässigt.*

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bemyndigas att meddela föreskrifter om krav på kompetens för att få tillstånd att driva handel med skjutvapen och om vad som i övrigt skall gälla vid handel med skjutvapen.

19 §

Tillstånd som avses i 18 § medför rätt att *innehava* skjutvapen. *I tillståndet får dock föreskrivas att denna rätt skall omfatta endast vissa typer av skjutvapen eller endast ett visst antal skjutvapen åt gången. Tillståndet får även förenas med närmare föreskrifter om hur vapnen skall förvaras.*

Tillstånd som avses i 18 § medför rätt att *inneha* skjutvapen. *Tillståndet får dock begränsas till att omfatta endast vissa typer av skjutvapen eller endast ett visst antal skjutvapen åt gången. Tillståndet får även förenas med villkor om att vapnen skall förvaras på visst sätt.*

20 §

Utan hinder av 14 § får *tillstånd meddelas den som är berättigad att idka handel med skjutvapen att till riket* införa sådana skjutvapen som omfattas av hans handelstillstånd.

Utan hinder av 14 § får *den som är berättigad att driva handel med skjutvapen meddelas tillstånd att till Sverige* införa sådana skjutvapen som omfattas av hans handelstillstånd.

21 §

Skjutvapen som ingår i dödsbo eller konkursbo får utan särskilt tillstånd innehas av den som har *omhändertagit* boet *intill dess*

1. vapnet har överlåtit till någon som är berättigad att inneha det,
2. *skyldighet att avlämna vapnet har inträtt* enligt 28 eller, i fråga om dödsbo, 35 §, eller
3. *ifråga* om konkursbo, konkursern har avslutats.

Skjutvapen som ingår i dödsbo eller konkursbo får utan särskilt tillstånd innehas av den som har *tagit hand om* boet *till dess*

2. *vapnet skall avlämnas* enligt 28 eller, i fråga om dödsbo, 35 §, eller
3. *i fråga* om konkursbo, konkursern har avslutats.

22 §⁸

Den som är berättigad att inneha skjutvapen får tillfälligt låna ut vapnet till annan under följande villkor, nämligen

1. Utlåning får ske endast för kortare tid, högst två veckor.

2. Vapnet får lånas ut endast för samma ändamål som innehavarens tillstånd avser.

3. Låntagaren skall ha fyllt *aderton* år. Vapen får dock *utlånas* till den som är under *aderton* år, om

a) vapnet skall användas vid övning eller tävling som äger rum under kontroll av en sådan sammanslutning som avses i 8 §,

b) vapnet skall innehas och användas under upplåtarens uppsikt och det är fråga om annat vapen än enhandsvapen eller helautomatiskt vapen samt låntagaren har fyllt femton år,

c) utlåningen avser sådant luft- eller fjädervapen som avses i 5 § andra stycket och vapnet skall innehas och användas under upplåtarens uppsikt, eller

d) utlåningen avser start- eller signalvapen för användning vid idrottstävling eller idrottsträning.

4. Utlåning av pistol eller annat enhandsvapen eller kulsprutepistol eller annat helautomatiskt vapen får ske endast för användning i upplåtarens närvaro eller för övning eller tävling som äger rum under kontroll av en sådan sammanslutning som avses i 8 §, om inte låntagaren själv är berättigad att inneha ett vapen av samma typ. Detta gäller inte i fråga om start- eller signalvapen.

5. Om det för att en enskild skall få tillstånd att inneha ett visst slag av skjutvapen enligt särskilda föreskrifter krävs att han skall ha avlagt skytteprov eller genomgått viss utbildning eller på annat sätt visat att han är lämplig att inneha vapnet, får ett sådant vapen lånas ut endast till den som uppfyller samma krav. Vad nu sagts gäller dock ej när vapnet skall användas enbart för provskjutning, övning eller tävling på skjutbana. Det gäller inte heller när vapnet används vid jakt under förutsättning att det innehas under upplåtarens omedelbara kontroll.

6. Vapenhandlare får till spekulant, som fyllt *aderton* år, för provskjutning på skjutbana utlåna vapen under de förutsättningar som anges i

Den som är berättigad att inneha skjutvapen får tillfälligt låna ut vapnet till *någon* annan under följande villkor.

1. Vapnet får *lånas ut* endast för kortare tid, högst två veckor.

3. Låntagaren skall ha fyllt *arton* år. Vapen får dock *lånas ut* till den som är under *arton* år, om

c) utlåningen avser sådant *kolsyre-*, luft- eller fjädervapen som avses i 5 § andra stycket och vapnet skall innehas och användas under upplåtarens uppsikt, eller

4. *Pistoler, andra enhandsvapen, kulsprutepistoler och andra helautomatiska vapen får lånas ut* endast för användning i upplåtarens närvaro eller för övning eller tävling som äger rum under kontroll av en sådan sammanslutning som avses i 8 §, om inte låntagaren själv är berättigad att inneha ett vapen av samma typ. Detta gäller inte i fråga om start- eller signalvapen.

6. *En vapenhandlare får till en spekulant, som fyllt arton år, för provskjutning på skjutbana låna ut vapen* under de förutsättningar som

⁸Senaste lydelse 1987:1008.

4. *Vapenhandlare* får därvid anlita annan person som godkänts av polismyndigheten att närvara vid provskjutning.

Den som med stöd av denna paragraf lånar ut skjutvapen till någon som *har sitt hemvist* i en stat som har tillträtt den europeiska konventionen d. 28 juni 1978 om kontroll av enskilda personers införskaffande och innehav av skjutvapen (den europeiska vapenkonventionen), skall omedelbart anmäla *det* till polismyndigheten, om inte vapnet skall innehas och användas av låntagaren endast inom Sverige. Regeringen kan föreskriva undantag från anmälningskyldigheten för vissa typer av vapen.

23 §

Utlåning av skjutvapen enligt 22 § får ej ske till den som har fått skjutvapen förklarad förverkat eller tillstånd till innehav av skjutvapen återkallat enligt 29 § *första stycket*, om inte låntagaren är berättigad att inneha ett vapen av den typ som lånet avser. Vad som har sagts nu hindrar dock inte att ett vapen efter särskilt tillstånd av polismyndigheten lånas ut för övning eller tävling som äger rum under kontroll av sådan sammanslutning som avses i 8 §.

Ett skjutvapen får inte lånas ut till den som kan antas komma att missbruka vapnet.

24 §

Den som är berättigad att inneha ett skjutvapen får inte utan nytt tillstånd till innehav *vidtagna* åtgärder med vapnet som innebär att det därefter till funktions- eller verkningsgrad kommer att vara fråga om ett väsentligt annorlunda vapen. *Vad nu sagts gäller ej* den som har tillstånd att driva handel med vapen *i den mån* det ändrade vapnet omfattas av *denna* tillstånd.

anges i 4. *Vapenhandlaren* får därvid anlita *någon* annan person som *har* godkänts av polismyndigheten att närvara vid provskjutning.

Den som med stöd av denna paragraf lånar ut skjutvapen till någon *som är fast bosatt* i en stat som har tillträtt den europeiska konventionen d. 28 juni 1978 om kontroll av enskilda personers införskaffande och innehav av skjutvapen (den europeiska vapenkonventionen), skall omedelbart anmäla *utlåningen* till polismyndigheten, om inte vapnet skall innehas och användas av låntagaren endast inom Sverige.

Regeringen *bemyndigas* att föreskriva undantag från anmälningskyldigheten för vissa typer av vapen.

Skjutvapen får inte lånas ut enligt 22 § till den som har fått *något* skjutvapen förklarad förverkat eller tillstånd till innehav av skjutvapen återkallat enligt 29 §, om inte låntagaren är berättigad att inneha ett vapen av den typ som lånet avser. Vad som har sagts nu hindrar dock inte att ett vapen efter särskilt tillstånd av polismyndigheten lånas ut för övning eller tävling som äger rum under kontroll av sådan sammanslutning som avses i 8 §.

Den som är berättigad att inneha ett skjutvapen får inte utan nytt tillstånd till innehav *vidta* åtgärder med vapnet som innebär att det därefter till funktions- eller verkningsgrad kommer att vara fråga om ett väsentligt annorlunda vapen. *Detta gäller inte* den som har tillstånd att driva handel med vapen *om* det ändrade vapnet omfattas av *tillståndet*.

Vid reparation av skjutvapen får försliten eller *eljest otjänlig* vapendel av det slag som avses i 1 § andra stycket *utbytas* mot ny likadan vapendel utan särskilt tillstånd.

Vid reparation av skjutvapen får *en* försliten eller *på annat sätt oanvändbar* vapendel av det slag som avses i 1 § andra stycket *6 bytas ut* mot *en* ny likadan vapendel utan särskilt tillstånd.

25 §

För reparation eller översyn får skjutvapen lämnas till och tillfälligt innehas av

1. den som är berättigad att <i>idka</i> handel med <i>sådant</i> vapen,	1. den som är berättigad att <i>driva</i> handel med <i>sådana</i> vapen,
2. den som med tillämpning av 22 § 3 och 4 samt 23 § skulle vara berättigad att låna och självständigt handha vapnet eller	2. den som med tillämpning av 22 § 3 och 4 samt 23 § skulle vara berättigad att låna och självständigt handha vapnet eller
3. den som av polismyndighet har godkänts att <i>mottaga</i> vapen för reparation eller översyn.	3. den som av polismyndighet har godkänts att <i>ta emot</i> vapen för reparation eller översyn.

25 a §

För skrotning får skjutvapen lämnas till och tillfälligt innehas av

1. den som är berättigad att driva handel med sådana vapen,
2. den som av polismyndighet har godkänts att ta emot vapen för reparation eller översyn eller
3. den som av polismyndighet har godkänts att ta emot vapen för skrotning.

Den som enligt första stycket har lämnat ett vapen för skrotning skall senast inom en månad därefter anmäla detta till polismyndigheten. Till anmälan skall fogas tillståndsbeviset, om det finns i behåll, och intyg av mottagaren om att han *mottagit* vapnet för skrotning.

Den som enligt första stycket har lämnat ett vapen för skrotning skall senast inom en månad därefter anmäla detta till polismyndigheten. Till anmälan skall fogas tillståndsbeviset, om det finns i behåll, och intyg av mottagaren om att han *tagit emot* vapnet för skrotning.

25 b §

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bemyndigas att meddela föreskrifter om vad som i övrigt skall iaktas vid ändring, reparation och skrotning av skjutvapen.

26 §⁹

Den som innehar skjutvapen eller ammunition är skyldig att *ta vård* om egendomen på *ett sådant sätt* att det inte är fara för att någon obehörig kommer åt den.

Den som innehar skjutvapen eller ammunition är skyldig att *ta hand* om egendomen *och hålla den under sådan uppsikt* att det inte är fara för att någon obehörig kommer åt den.

⁹Senaste lydelse 1987:1008.

Skjutvapen eller en för vapnets funktion vital del samt ammunition skall förvaras under lås. Ammunitionen skall förvaras i ett annat utrymme än vapnet eller vapendelen, om inte förvaringen sker i ett säkerhetsskåp eller på något annat lika betryggande sätt. Vad som har sagts nu gäller inte i fråga om start- eller signalvapen och ammunition avsedd för sådant vapen.

Om innehavaren av skjutvapen eller ammunition är förhindrad att ta vård om egendomen, får han överlämna vapnet eller ammunitionen till annan för förvaring under högst ett år, sedan detta anmälts skriftligt hos polismyndigheten. Förvaring får dock *ej* ske hos en person som är under *aderton* år eller som kan antas komma att missbruka vapnet eller ammunitionen.

Den hos vilken vapnet förvaras enligt tredje stycket får inte använda vapnet, om han inte har tillstånd att inneha det enligt 8 §.

Skjutvapen och ammunition skall förvaras under säkert lås eller på annat lika betryggande sätt. Om förvaringen inte sker i säkerhetsskåp eller i annat lika säkert förvaringsutrymme skall, om detta är möjligt utan avsevärd svårighet, en vapendel tas bort från vapnet så att det inte kan användas. Vapen, vapendel och ammunition skall förvaras var för sig. Vad som har sagts nu gäller inte i fråga om start- eller signalvapen och ammunition avsedd för sådana vapen.

Om innehavaren av skjutvapen eller ammunition är förhindrad att ta hand om egendomen, får han överlämna vapnet eller ammunitionen till någon annan för förvaring under högst *tre* år *åt gången*, sedan detta anmälts skriftligt hos polismyndigheten. Förvaring får dock *inte* ske hos en person som är under *arton* år eller som kan antas komma att missbruka vapnet eller ammunitionen.

Den hos vilken vapnet förvaras enligt tredje stycket får inte använda vapnet, om han inte har *eget* tillstånd enligt 8 § att inneha ett sådant vapen.

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer bemyndigas att meddela föreskrifter om vapenhandlares, museers och sammanslutningars förvaring av andra vapen än sådana som avses i 5 § andra stycket samt sammanslutningars förvaring av ammunition.

27 §

När särskild anledning föreligger *därtill* får polismyndighet även i annat fall än som avses i 10, 14 eller 19 § *meddela närmare föreskrifter om hur den som är berättigad att inneha skjutvapen skall förvara dessa.*

När det finns särskild anledning *till det* får en polismyndighet även i annat fall än som avses i 10, 14 eller 19 § *besluta att tillstånd att inneha skjutvapen skall förenas med villkor att vapnet skall förvaras på visst sätt.*

28 §

Ingår skjutvapen bland tillgångarna i dödsbo eller konkursbo, får polismyndigheten, när *särskild anledning föreligger*, förordna att vapnet tills vidare skall förvaras av myndigheten eller annan som myndigheten anvisar. Den som *omhänderhar* boets egendom är i så fall skyldig att efter särskild anmaning och inom därvid *föreskriven* tid *avlämna* egendomen till den som sålunda skall förvara egendomen.

Om ett skjutvapen ingår bland tillgångarna i dödsbo eller konkursbo, får polismyndigheten, när *det finns* särskild anledning, förordna att vapnet tills vidare skall förvaras av myndigheten eller *någon* annan som myndigheten anvisar. Den som *har hand om* boets egendom är i så fall skyldig att efter särskild anmaning och inom *angiven* tid *överlämna* egendomen till den som sålunda skall förvara egendomen.

28 a §¹⁰

Skickas skjutvapen med posten, skall försändelsen vara assurerad, om det inte är fråga om vapen som avses i 5 § andra stycket.

Den som åtar sig att transportera skjutvapen eller ammunition bör vidta betryggande åtgärder för att förhindra att någon obehörig kommer åt vapnen eller ammunitionen.

Den som *transporterar* skjutvapen eller ammunition *åt någon annan*, skall vidta betryggande åtgärder för att förhindra att någon obehörig kommer åt vapnen eller ammunitionen.

28 b §

Den som avser att för personligt bruk föra ut skjutvapen ur *riket* till en stat, som har tillträtt den europeiska vapenkonventionen, skall före utförelsen anmäla detta till polismyndigheten, om vistelsen i den främmande staten skall vara i mer än tre månader. *Regeringen kan föreskriva undantag från anmälningskyldigheten för vissa typer av vapen.*

Den som avser att för personligt bruk föra ut skjutvapen ur *Sverige* till en stat, som har tillträtt den europeiska vapenkonventionen, skall före utförelsen anmäla detta till polismyndigheten, om vistelsen i den främmande staten skall vara i mer än tre månader.

Regeringen bemyndigas att föreskriva undantag från anmälningskyldigheten för vissa typer av vapen.

29 §

Har innehavare av skjutvapen genom missbruk av vapnet eller oaktsamhet därmed eller på annat sätt visat att han är olämplig att inneha vapen eller föreligger eljest skäligen anledning därtill, får tillstånd att inneha eller införa skjutvapen återkallas.

Ett tillstånd att inneha eller införa skjutvapen får återkallas om

1. *tillståndshavaren missbrukat vapnet,*
2. *tillståndshavaren visat oaktsamhet med vapnet,*
3. *tillståndshavaren på annat sätt*

¹⁰Senaste lydelse 1985:932.

Tillstånd till innehav av vapen som avses i 9 § andra stycket får återkallas, om sådana skäl som där anges inte längre föreligger. Tillstånd skall dock inte återkallas om det skulle framstå som oskäligt med hänsyn till att vapnet har affektionsvärde för innehavaren eller av annan orsak och om det inte finns någon anledning att räkna med att vapnet skall komma att missbrukas.

visat att han är olämplig att inneha vapen,

4. förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, eller

5. det annars finns någon skälig anledning att återkalla tillståndet.

30 §

Meddelas beslut som avses i 29 §, skall tillstånd som har meddelats vapeninnehavaren att förvärva ammunition till vapnet också återkallas.

Tillstånd att förvärva ammunition får även återkallas, om tillståndshavare har missbrukat ammunition som han har förvärvat på grund av tillståndet eller om skälig anledning därtill eljest föreligger. Tillstånd till innehav av vapen som avses i 9 § andra stycket får återkallas, om sådana skäl som där anges inte längre föreligger. Tillstånd skall dock inte återkallas om det skulle framstå som oskäligt med hänsyn till att vapnet har affektionsvärde för innehavaren eller av annan orsak och om det inte finns någon anledning att räkna med att vapnet skall komma att missbrukas.

Ett tillstånd att inneha ammunition får återkallas, om

1. förutsättningarna för tillståndet inte längre finns,

2. tillståndshavaren har missbrukat sin ammunition, eller

3. om det annars finns någon skälig anledning att återkalla tillståndet.

31 §

Tillstånd att idka handel med skjutvapen får återkallas, om tillståndshavaren har åsidosatt bestämmelse i denna lag eller med stöd därav utfärdad föreskrift eller om förutsättningar för tillståndet eljest ej längre föreligger.

Ett tillstånd att driva handel med skjutvapen får återkallas om

1. tillståndshavaren har åsidosatt en bestämmelse i denna lag eller en föreskrift eller ett villkor som meddelats med stöd av lagen,

2. tillståndshavaren inte längre driver yrkesmässig handel,

3. förutsättningarna för tillståndet inte längre finns, eller

4. om det annars finns någon skälig anledning att återkalla tillståndet.

32 §¹¹

Föreligger risk för missbruk av skjutvapen, kan polismyndighet besluta att vapnet och därtill hörande ammunition skall omhändertagas. Är faran för missbruk överhängande, får polisman även utan sådant beslut omhändertaga vapnet och ammunitionen. I sådant fall skall polismannen skyndsamt anmäla åtgärden hos polismyndigheten, som omedelbart skall pröva om omhändertagandet skall bestå.

Om det finns risk för missbruk av ett skjutvapen eller om det är sannolikt att ett tillstånd att inneha vapnet kommer att återkallas och det finns särskilda omständigheter att omhänderta det, får en polismyndighet besluta att vapnet med tillhörande ammunition skall omhändertas. Är risken för missbruk överhängande, får en polisman även utan sådant beslut omhänderta vapnet och ammunitionen. I ett sådant fall skall polismannen skyndsamt anmäla åtgärden hos polismyndigheten, som omedelbart skall pröva om omhändertagandet skall bestå.

Vad som i första stycket sägs om polisman gäller även av länsstyrelsen förordnade jakttillsynsmän samt personal vid kustbevakningen, domänverket, tullverket eller eller särskilt förordnade tjänstemän vid länsstyrelsen.

Finns någon som har tillstånd att inneha den omhändertagna egendomen och återkallas ej tillståndet, skall egendomen återlämnas till innehavaren så snart det skäligen kan antagas att det ej längre föreligger någon risk för missbruk. Detsamma gäller, om den omhändertagna egendomen får innehas utan tillstånd enligt denna lag.

Om det finns någon som har tillstånd att inneha den omhändertagna egendomen och om tillståndet inte återkallas, skall egendomen återlämnas till innehavaren så snart det skäligen kan antas att det inte längre finns någon risk för missbruk. Detsamma gäller, om den omhändertagna egendomen får innehas utan tillstånd enligt denna lag.

33 §¹²

Skjutvapen och därtill hörande ammunition skall *inlösas* av staten om

Skjutvapen med tillhörande ammunition skall *lösas in* av staten om

1. tillstånd som medför rätt att inneha vapnet har återkallats utan att egendomen har förklarats förverkad eller är tagen i beslag,

2. vapeninnehavaren har avlidit,

3. ansökan om tillstånd till innehav av vapen som förvärvats genom arv, testamente eller bodelning har avslagits,

4. domstol har funnit att vapen, som innehas av någon som ej är berättigad därtill, ej skall förklaras förverkat eller åklagaren i ett sådant fall har beslutat att ej föra talan om förverkande.

4. domstol har funnit att vapen som innehas av någon som inte är berättigad till det, inte skall förklaras förverkat eller åklagaren i ett sådant fall har beslutat att inte föra talan om förverkande.

¹¹Senaste lydelse 1990:1483.

¹²Senaste lydelse 1987:807.

34 §

Inlösen enligt 33 § äger ej rum, om egendomen lämnas för skrotning enligt 25 a § eller överlåts till någon, som är berättigad att inneha den, inom ett år från det att vapeninnehavaren avled eller tre månader från det att beslut som avses i 33 § meddelades eller, om egendomen då var tagen i beslag, beslaget hävdes.

Inlösen enligt 33 § äger ej heller rum, om ansökan om tillstånd att inneha vapnet göres inom tid som anges i första stycket. Avslås ansökningen skall egendomen inlösas, om den ej inom tre månader från dagen för beslutet i tillståndsärendet överlåts till någon som är berättigad att inneha den.

Polismyndigheten får medge förlängning av tid som avses i första eller andra stycket, varje gång med högst sex månader.

Vapen och ammunition skall inte lösas in enligt 33 §, om egendomen lämnas för skrotning enligt 25 a § eller överlåts till någon som är berättigad att inneha den. Detta gäller under förutsättning att vapen och ammunition lämnas eller överlåts inom ett år från det att vapeninnehavaren avled eller tre månader från det att beslut som avses i 33 § meddelades eller, om egendomen då var tagen i beslag, beslaget hävdes.

Vapen eller ammunition skall inte heller lösas in enligt 33 §, om ansökan om tillstånd att inneha vapnet görs inom tid som anges i första stycket. Avslås ansökningen skall egendomen lösas in, om den inte inom tre månader från dagen för beslutet i tillståndsärendet överlåts till någon som är berättigad att inneha den.

35 §

Skall vapen och ammunition inlösas enligt 33 §, är innehavaren skyldig att efter särskild anmaning och inom därvid föreskriven tid avlämna egendomen till polismyndigheten eller den myndigheten bestämmer. Om det finns tillståndsbevis eller annan motsvarande handling, skall även handlingen avlämnas.

Skall vapen och ammunition lösas in enligt 33 §, är innehavaren skyldig att efter särskild anmaning och inom angiven tid överlämna egendomen till polismyndigheten eller den som myndigheten bestämmer. Om det finns tillståndsbevis eller annan motsvarande handling, skall även handlingen lämnas.

36 §

För vapen och ammunition som inlöses skall betalas löseskilling med belopp som motsvarar egendomens marknadsvärde. Normer för beräkning av ersättningen får fastställas av regeringen.

För vapen och ammunition som löses in skall betalas ersättning med belopp som motsvarar egendomens marknadsvärde.

37 §

Till fängelse i högst två år dömes den som uppsåtligen

Till fängelse i högst två år döms den som uppsåtligen

1. innehar skjutvapen utan att vara berättigad *därtill*,
2. överlåter eller upplåter skjutvapen till den som *ej* är berättigad att inneha vapnet.

Har gärningen begåtts av oaktsamhet eller är brottet ringa, dömes till böter eller fängelse i högst sex månader.

1. innehar skjutvapen utan att vara berättigad *till det*,
2. överlåter eller upplåter skjutvapen till den som *inte* är berättigad att inneha vapnet.

Om gärningen har begåtts av oaktsamhet eller är brottet ringa, döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

38 §

Till böter eller fängelse i högst sex månader *dömes* den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. missbrukar *rätt* att inneha skjutvapen genom att använda det för annat ändamål än han är berättigad till,
2. bryter mot 26 § fjärde stycket eller 28 a § första stycket eller mot föreskrift om förvaring av vapen som meddelats enligt 10, 14, 19 eller 27 §,

3. bryter mot förvaringsbestämmelserna i 26 § i fråga om skjutvapen och ammunition, vilka innehas av sammanslutning, huvudman för museum eller bevakningsföretag som avses i 8 §, eller i fråga om skjutvapen, som innehas av vapenhandlare,

4. *förvärvar* ammunition utan att vara berättigad *därtill* eller *underlåter* att *efterkomma anmaning* enligt 35 § att *avlämna* ammunition,

5. överlåter ammunition till den som *ej* är berättigad att *förvärva* ammunitionen,

6. *idkar* handel med skjutvapen utan tillstånd.

Till böter eller fängelse i högst sex månader *döms* den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. missbrukar *rätten* att inneha skjutvapen genom att använda det för *ndgot* annat ändamål än han är berättigad till,
2. bryter mot 26 § fjärde stycket eller 28 a § eller mot föreskrift om förvaring av vapen som meddelats enligt 10, 14, 19 eller 27 §,

4. *innehar* ammunition utan att vara berättigad *till det* eller *inte följer* anmaning enligt 35 § att *överlämna* ammunition,

5. överlåter ammunition till den som *inte* är berättigad att *inneha* ammunitionen,

6. *driver* handel med skjutvapen utan tillstånd.

39 §

Om ansvar för olovlig införsel av vapen eller ammunition och för försök till sådant brott finns bestämmelser i lagen (1960:418) om straff för varusmuggling.

Bestämmelser om ansvar för olovlig införsel av vapen eller ammunition och för försök till sådant brott finns i lagen (1960:418) om straff för varusmuggling.

40 §

Egendom med vilken tagits befatning eller förfarits på sätt som utgör brott enligt 37 § eller 38 § 1, 4

Egendom som varit föremål för brott som anges i 37 § eller 38 § 1, 4 eller 5 skall förklaras förverkad,

eller 5 skall förklaras förverkad, om det ej är uppenbart *obilligt*. I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat. Förklaras vapen förverkat, får även *därtill hörande* ammunition förklaras förverkad.

om det inte är uppenbart *oskäligt*. I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkat. *Om ett vapen förklaras* förverkat, får även ammunition *som hör till vapnet* förklaras förverkad.

41 §¹³

Angående beslag av egendom, som kan *antagas* vara förverkad enligt 40 §, gäller bestämmelserna om beslag i rättegångsbalken med följande avvikelser.

1. Av länsstyrelsen förordnade jakttillsynsmän samt personal vid kustbevakningen, domänverket, tullverket eller särskilt förordnade tjänstemän vid länsstyrelsen har samma rätt att ta egendom i beslag som tillkommer en polisman.

2. Bestämmelsen att åtal skall väckas inom viss tid gäller *ej* i annat fall än då rätten utsatt sådan tid.

Angående beslag av egendom, som kan *antas* vara förverkad enligt 40 §, gäller bestämmelserna om beslag i rättegångsbalken med följande avvikelser.

2. Bestämmelsen att åtal skall väckas inom viss tid gäller *inte* i annat fall än då rätten utsatt sådan tid.

Besvär**Överklagande**42 §¹⁴

Polismyndighets beslut enligt denna lag får överklagas hos länsstyrelsen *genom besvär*.

Länsstyrelsens beslut enligt 18, 29, 30 eller 31 § eller i fråga om inlösen av skjutvapen eller ammunition får överklagas hos kammarrätten genom besvär.

Länsstyrelsens beslut i annat ärende än som avses i andra stycket får *ej* överklagas.

En polismyndighets beslut enligt denna lag får överklagas hos länsstyrelsen.

Länsstyrelsens beslut i annat ärende än som avses i andra stycket får *inte* överklagas.

43 §

Polismyndighets, länsstyrelses och kammarrätts beslut enligt denna lag *länder till omedelbar ejerrättelse, om ej annorlunda* förordnas. Polismyndighets beslut om återkallelse av handelstillstånd *länder dock till omedelbar efter rättelse endast i fall då förordnande därom har meddelats i beslutet. Sådant förordnande får meddelas om särskilda skäl föreligger.*

Polismyndighets, länsstyrelses och kammarrätts beslut enligt denna lag *skall gälla omedelbart, om inte annat* förordnas. Polismyndighets beslut om återkallelse av handelstillstånd *skall dock gälla omedelbart endast i fall då så har förordnats i beslutet. Sådant förordnande får meddelas om det finns särskilda skäl.*

¹³Senaste lydelse 1990:1483.¹⁴Senaste lydelse 1985:932.

44 §

Denna lag äger ej tillämpning på staten.

Denna lag tillämpas inte i förhållande till staten.

45 §

Bestämmelserna i 5 § gäller ej innehav av skjutvapen som överlämnats från staten till

1. statlig tjänsteman eller person som tillhör försvars-, civilförsvars- eller polisväsendet om denne är skyldig att inneha vapnet för tjänsten,

2. sammanslutning, beträffande vilken regeringen förordnat därom,

3. den som för statens räkning tillverkar krigsmateriel.

Bestämmelserna i 5 § gäller inte innehav av skjutvapen som överlämnats från staten till

2. den som för statens räkning tillverkar krigsmateriel.

Regeringen bemyndigas att föreskriva om undantag från 5 § även för innehav av skjutvapen som överlämnats från staten till andra sammanslutningar.

Utan hinder av 5 och 6 §§ får skjutvapen vidare överlämnas för verkskyddsändamål till den som är krigsplacerad i verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst med skyldighet enligt gällande specialplan att vara utrustad med skjutvapen.

Den till vilken vapen överlämnats med stöd av första eller andra stycket är även berättigad att utan tillstånd från staten förvärva behövlig ammunition till vapnet.

Den till vilken vapen överlämnats med stöd av första eller andra stycket är även berättigad att utan tillstånd från staten inneha behövlig ammunition till vapnet.

46 §

Utan hinder av 8 eller 12 § får tillstånd att inneha skjutvapen eller att förvärva ammunition meddelas den som är skyldig att anordna verkskydd, i den mån skjutvapen enligt gällande specialplan för verkskyddet skall ingå i utrustningen för någon som är krigsplacerad i verkskyddets ordnings- eller bevakningstjänst. Vid sådant tillstånd får knytas särskilda villkor.

Den som fått tillstånd enligt första stycket får överlåta ammunition till den som är krigsplacerad i verkskyddets ordnings- och bevakningstjänst och som enligt gällande spe-

Om den som är intagen på sjukvårdsinrättning för vård av en psykisk störning innehar eller kan tänkas inneha skjutvapen och det kan antas att han inte bör inneha ett sådant vapen, skall den läkare som är ansvarig för den psykiatriska vården omedelbart anmäla förhållandet till polismyndigheten i den ort där patienten är kyrkobokförd.

cialplan för verkskyddet är skyldig att vara utrustad med vapen.

48 §

Närmare föreskrifter om de krav i fråga om skjutskicklighet eller utbildning samt de villkor i övrigt som skall vara uppfyllda för tillstånd enligt denna lag meddelas av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om de villkor i övrigt som skall vara uppfyllda för tillstånd enligt denna lag.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.
2. I fråga om förvaring av vapen och ammunition tillämpas dock äldre bestämmelser till den 1 juli 1992.
3. Innehar någon vid lagens ikraftträdande en vapendel som enligt äldre föreskrifter fick innehas utan tillstånd får han fortfarande inneha vapendelen utan tillstånd till den 1 juli 1992 eller, om ansökan om tillstånd har gjorts före nämnda tidpunkt, till dess ansökan om tillstånd slutligen har prövats.
4. Har två eller flera tillstånd att inneha samma vapen som gäller vid lagens ikraftträdande får inte tillståndet återkallas därför att endast en person kan vara tillståndshavare till ett och samma vapen.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1991-03-07.

Närvarande: f.d. regeringsrådet Eskil Hellner, justitierådet Fredrik Sterzel,
regeringsrådet Björn Sjöberg

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 21 februari 1991 har regeringen på hemställan av statsrådet Freivalds beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i vapenlagen (1973:1176),
2. lag om ändring i sekretesslagen(1980:100).

Förslagen har inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Catharina Bergquist Levin.

Lagrådet har ingen erinran mot förslagen.

Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	2
Propositionens lagförslag	22
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 mars 1991	23
1 Inledning	23
2 Bakgrund	24
2.1 Nuvarande ordning	24
3.1 Utgångspunkterna för mina förslag och överväganden	26
3.2 Vapenlagens tillämpningsområde	28
3.3 Vapentillstånd	31
3.4 Ammunitionstillstånd	34
3.5 Vapenhandlartillstånd	37
3.6 Förvaring av vapen	40
3.7 Transport av vapen och långtidsförvaring	43
3.8 Återkallelse av vapentillstånd och omhändertagande av vapen, m.m.	45
3.9 Sekretess för uppgifter i vapenregister	49
3.10 Instansordningen och praxis i vapenärenden	50
3.11 Vapenattrapper	52
3.12 Vapenamnesti	53
3.13 Övergångsbestämmelser avseende start- och signalvapen	54
4 Upprättade lagförslag	55
5 Specialmotivering	55
5.1 Förslaget till lag om ändring i vapenlagen (1973:1176)	55
5.2 Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)	67
6 Hemställan	67
Bilaga 1 Sammanfattning av betänkandet Översyn av vapenlag- stiftningen (SOU 1989:44)	68
Bilaga 2 Utredningens lagförslag	75
Bilaga 3 Sammanfattning av promemorian om nya övergångs- bestämmelser för start- och signalvapen	86
Bilaga 4 Förteckning över remissinstanserna	88
Bilaga 5 Förteckning över remissinstanserna	89
Bilaga 6 Lagrådsremissens lagförslag	90
Bilaga 7 Lagrådets yttrande	111